

NORDØSTGRØNLANDS FUGLE.

BIOLOGISKE UNDERSØGELSER

AF

A. L. V. MANNICHE.

INDLEDNING.

Ved den af Mylius-Erichsen planlagte og indtil hans Død ledede Danmarkekspedition til Grønlands Nordøstkyst i Aarene 1906—08 var jeg engageret som Ekspeditionens Ornitholog.

Min Opgave frembød ved sin relative Begrænsning og Ekspeditionens langvarige Ophold i samme Egn jo paa Forhaand heldige Betingelser for en gunstig Løsning. Ikke desto mindre var jeg intet Øjeblik blind for, at en saadan tillige for en stor Del maatte blive afhængig af et forstaaet Samarbejde med mine Rejsefæller, og det er mig her en Glæde straks at bevidne, at deres Redebonhed og Interesse for Sagen viste sig større, end jeg havde turdet paaregne. — Navnlig har de faunistiske Optegnelser fra Ekspeditionens Slæderejsende ved den Nøjagtighed og Forstaaelse, hvormed de er gjorte, en overordentlig Værdi for Kendskabet til de paagældende Fugleformers Udbredelse uden for de ret begrænsede Omraader, paa hvilke mine personlige fortløbende Iagttagelser fandt Sted.

For denne Bistand bringer jeg Kammeraterne min Tak!

Ogsaa for velvillig Hjælp fra forskellig Side under Bearbejdelse af det hjembragte Materiale er jeg Tak skyldig, i særlig Grad til D'hr. Professor, Dr. phil. H. Jungersen og Viceinspektør, Magister H. Winge.

Danmarkekspeditionens Hovedopgave var, som bekendt, at kortlægge den ganske ukendte Kyststrækning fra det nordligste Punkt, som Koldewey naaede paa sin Slæderejse i 1870 — Egnen omkring Kap Bismarck — til Endepunkterne for Pearys Ekspedition — Navy Cliff og Østkysten af Peary Land. Desuden

i saa stor Udstrækning som muligt videnskabeligt at undersøge Landets klimatiske Forhold, dets Flora og Fauna etc.

Det var saaledes af største Betydning at trænge saa nordligt frem med Skib som vel muligt for derved at skabe en gunstig Basis for de kommende nordgaaende Slæderejser. Ekspeditionen var for saa vidt heldig. Ishindringerne var for denne Sommers Vedkommende ikke større, end at Skibet kunde søge Vinterhavn saa nordligt som ved Kap Bismarck — $76^{\circ} 46'$ n. Br. — i »Danmarks Havn«.

Ankomsten hertil fandt Sted 17 August 1906. I omtrent to Aar laa Skibet forankret i Danmarks Havn, der dannede Udgangspunktet for Ekspeditionens Slæderejser.

For mine Undersøgelser, der jo væsentligst maatte blive knyttede til det ved Skibshavnen nærmest liggende Terrain, var det naaede Punkt ikke mindre heldigt. Jeg fandt her i det forholdsvis frodige, lave Kystland et stærkt koncentreret højere Dyreliv, der, baade hvad Arter og Individier angaar, sikkert var rigere end nogen anden af Ekspeditionen besøgt Egn. Jeg havde saaledes Aaret rundt gode Betingelser for ikke alene at kunne gøre mig bekendt med de paagældende Dyreformers Biologi, men ogsaa for at faa indsamlet det ved den senere Bearbejdelse nødvendige zoologiske Materiale.

Et ypperligt Supplement til mine egne systematiske Iagttagelser ydedes mig — som oven for antydet — gennem Ekspeditionens talrige Slæderejser. Saadanne blev foretagne til saa godt som alle Aarets Tider — ogsaa i Mørketiden — og til de forskellige Egne af det Nord for Skibshavnen liggende Kystland. Ogsaa langs Kysten Syd efter indtil Shannon Ø og Sabine Ø blev der gentagne Gange gjort Slæderejser, ligesom to forskellige Rejsehold i Foraaret 1908 foretog Undersøgelser paa Indlandsisen og paa de langt inde paa denne liggende store »Nunataker«: Dronning Louises Land og Ymers Nunatak.

Fra hver eneste Rejse modtog jeg zoologiske Notitser. For at fremme planmæssige Undersøgelser henledte jeg stedse mine rejsende Kammeraters Opmærksomhed paa, hvad de under en forestaaende Tur eventuelt vilde faa Lejlighed til at iagttage, samt betegnede dem nøje, hvad jeg i det paagældende Tilfælde særlig kunde ønske at faa Oplysning om. Det lykkedes mig paa denne Maade efterhaanden at fremskaffe et baade fyldigt og tilforladeligt Materiale til Belysning af Landets faunistiske

Forhold. Ogsaa interessante Iagttagelser af ren biologisk Art kom mig ad denne Vej i Hænde.

Idet jeg i det efterfølgende vil forsøge i grove Træk at skildre Landets Udseende, skal jeg ikke undlade at antyde Vanskeligheden herved, da Bearbejdelsen af det kartografiske Materiale endnu ikke er tilendebragt — en Omstændighed, der iøvrigt ogsaa har voldt mig ikke faa Bryderier under Udarbejdelsen af de enkelte Artikler.

Fra Kap Bismarck til Lamberts Land — $79^{\circ} 10'$ n. Br. — er Kystlinien meget brudt, idet Kysten opløser sig i talrige Smaaøer og Skær. Størsteparten af de ikke saa ganske faa Fjorde er kun lidet betydelige og uden synderlige Forgreninger. Den mellem 77 og 78° n. Br. liggende større Fjord — »Skærfjord« — hvis Karakter vel nærmest er at opfatte som en Bugt, deler sig i flere smallere og bredere Indskæringer, der, som Navnet antyder, er opfyldt af talrige Klippeøer og Skær. Vegetationen her inde og navnlig ved de sydligste Arme er forholdsvis yppig, og Mængder af Rensdyr- og Moskusoksespor var overalt at finde. Ogsaa Fuglelivet syntes rigere end noget andet Sted paa denne Kyststrækning.

Med Undtagelse af ganske faa Sedimentforekomster er hele dette Kystland moutonneret Grundfjæld. Dog findes længere inde mod Indlandsisen større Fjældplateauer. — Paa Strækningen fra ca. 78 — 79° n. Br. (»Jøkelbugten«) træder Indlandsisen næsten overalt helt ud til Kysten, hvorfra den fortsætter sig ubrudt ud til den uden for Bugten liggende Ørække. Her fortaber den sig i den paa dette Sted formentlig permanente Havis.

Fra Lamberts Land til »N. O. Rundingen« — $81^{\circ} 24'$ n. Br. — forandrer Kysten væsentlig Karakter, idet Skærgaardsformationen saa godt som ophører. Kystlinien, der forløber i nordøstlig Retning, brydes kun af enkelte, bredere og dybere Fjorde. De geologiske Forhold er her mindre ensartede. Fra Lamberts Land til Hovgaards Ø findes en ca. 65 Kilometer bred Fjord, hvori Indlandsisen skyder sig frem og ligesom i Jøkelbugten fortøner sig jævnt ud i Havisen, der sikkert ogsaa her er permanent liggende, saa at den Rejsende ikke med Sikkerhed kan afgøre, om han befinder sig paa Bræen eller paa Havisen. Den høje Hovgaards Ø er næsten overalt dækket af Firm. Firnen danner mod Størstedelen af Yderkysten Stejlskrænt, uden for hvilken der findes Kalvis. Havisen var her i Sommeren 1907

brudt paa en længere Strækning. De Rejsende, der i Oktober samme Aar passerede Øen, traf endnu aabent Vand, der fra Øens nordøstlige Hjørne strakte sig over til Mallemukfjældet.

Uden for dette — ca. $80^{\circ} 13'$ n. Br. — er Isforholdene højst afvigende fra den nys beskrevne sydligere Kyststræknings. Alle-rede saa tidligt som i April fandt Ekspeditionens Slæderejsende saa meget aabent Vand, at de ikke uden store Vanskeligheder kunde passere. I Juni var kun Isfoden tilbage; Havet var for-øvrigt ganske isfrit. Den 16 Oktober var endog Isfoden forsvunden, og Bølgerne skvulpede ind mod de nøgne Fjælde. Disse bestod af sedimentære Aflejringer ca. 400 Meter høje. Vegetationen var her yderst sparsom. Paa den østlige Pynt af Holms Land, der danner en ganske lav Tange, syntes der derimod at være en ret yppig Plantevækst. Talrige Levninger efter eskimoisk Bebyggelse vidner om, at saavel Pattedyr som Søfugle har rigt Tilhold her, hvad Ekspeditionens Slæderejsende jo iøvrigt ogsaa havde Lejlighed til at konstatere. For Søfuglenes Vedkommende er det selvfølgelig de usædvanlig gunstige Isforhold, der virker tillokkende.

Paa denne Halvø ligesom paa det Nord for Ingolfs-Fjorden liggende Amdrups Land findes betydelige Sedimentformationer, paa hvilke en Del Søfugle har deres Rugepladser. Ved den indre Del af Fjorden er der paa Amdrups Land forholdsvis vegetationsrige Partier (nogle Moskusokser blev her truffet). — Hele Halvøen Kronprins Christians Land er forøvrigt dækket af Indlandsis.

Paa Vestsiden af den ny opdagede Fjord »Danmarks Fjord« fandt Mylius-Erichsens Rejsehold et forholdsvis rigt Dyreliv. Der blev saaledes set en Del Moskusokser, Fjældræve, Harer og en Polarulv. Af Fugle var det, saa vidt man kan slutte efter Brønlunds efterladte Dagbog, især Ryper og Knortegæs (*Bernicla torquatus*), de Rejsende traf her inde.

Efter Hagens Kortskitse danner Halvøen Mylius-Erichsens Land mellem Danmarks Fjord og Hagens Fjord iøvrigt et ret goldt, bølget Højland.

Syd- og Østkysten af Peary Land dannes af en flad Grus-slette med nogen — paa Steder ret rigelig — Vegetation. Hyde Fjord, Verdens nordligste Fjord, er ret smal og dyb og omgivet af høje Fjælde, hvis Tinder naar indtil en Højde af ca. 2000 Meter.

Væsentligst de samme Dyreformer som ved Danmarks Fjord blev her iagttagne.

Den ret betydelige Halvø, Germania Land, der begrænses af Skærfjorden imod Nord og Dove-Bay imod Syd, danner ud imod Havet en fuldstændig gold og øde Stenørken. Derimod er den sydlige Kyst — Wings Kyst paa den ca. 60 Kilometer lange Strækning fra Skibshavnen til Rypefjæld af stor Interesse, baade hvad Plante- og Dyreliv angaar. Det var paa denne Strækning, at Ekspeditionen havde oprettet sine forskellige permanente Undersøgelsesstationer.

I Skibshavnens nærmeste Omgivelser samt paa Strækningen fra Stormkap til Snenæs og endelig paa den lave, frugtbare Slette, der omgiver Sælsøens Afløb (Lakseelven)¹, foretog jeg mine systematiske, fortløbende Undersøgelser, ligesom Størsteparten af det indsamlede Materiale skriver sig her fra. Min permanente Sommerstation var oprettet i Terrainet Vest for Stormelvens Munding. Det medfølgende ornithologiske Kort omfatter det i ornithologisk Henseende saa interessante Terrain fra Stormelven til hen imod Snenæs, et Areal paa 23 □ Kilometer. (Angaaende Enkeltheder i Terrainforholdene henvises til nævnte Specialkort, der er opmaalt i Dagene fra ²⁸/₆—⁴/₇ 1908.)

Med Undtagelse af den lille Ø Maroussia og Sedimentplateauet paa den store Koldewey Øes Østside bestod de talrige større og mindre Øer i Dove-Bay af nøgent Grundfjæld.

Med Hensyn til Vegetationen i de her omhandlede Egne vil det for nærværende Arbejde være tilstrækkeligt at nævne de Planteformer, der giver de i ornithologisk Henseende karakteristiske Lokalteter deres Præg.

De Lokalteter, der paa Kortet betegnes som »Rylekær«, er sumpede Strækninger, der i den egentlige Snesmeltningsperiode for en stor Del staar under Vand. Vegetationen kan her være ret yppig og danne et næsten sammenhængende Tæppe, der overvejende bestaar af Mos, forskellige Halvgræsser saasom Star- (*Carex*) og Kæruld- (*Eriophorum*) Arter, Frytle (*Luzula*) og enkelte Græsser (*Poa*). Ogsaa enkelte Ranunkler voksede dels i Vandet, *R. altaicus*, dels paa de overrislede Bredder, *R. glacialis*.

»Sandløberterrainet« karakteriseres ved Polarpil (*Salix arctica*) og *Dryas octopetala*. Tillige fandtes mere eller mindre sammenhængende Bevoksninger af *Cassiope*, der især var at finde paa de lavere, om Vinteren snedækkede Partier.

¹) Med Hensyn til de i disse Egne forekommende Navne henvises til Ekspeditionens Specialkort.

I »Snespurveterrainet«, der væsentligst bestod af lidt højere liggende Partier, dækkede af enkelt liggende eller sammenhobede større Klippeblokke, voksede oftest anselige Græstuer (*Hierocloa*, *Poa*). Desuden Potentil (*Potentilla*), Hønsetarm (*Cerastium*), Valmue (*Papaver*), Pragstjerne (*Melandrium*) og Gæslingeblomst (*Draba*).

Det grusede, jævne »Præstekraveterrain« var saa godt som blottet for Vegetation. Det samme var Tilfældet med de Nord for Terrainet samt forskellige andre Steder beliggende Grushøje.

Ved Bredderne af de talrige, som Regel ikke meget dybe Damme og Smaasøer fandtes hist og her nogen Vegetation, der især bestod af Kæruld (*Eriophorum*) og Star (*Carex*), samt ude i Vandet paa enkelte Steder *Pleuropogon* og Vandspir (*Hippuris*).

Med Hensyn til den almindelige Beskrivelse af Landets Vegetation henvises iøvrigt til Botanikernes Redegørelse.

De klimatiske Forhold — især Isforholdene — og de hermed i Forbindelse staaende zoologiske Fænomener frembød for Aarene 1907 og 1908's Vedkommende saa store indbyrdes Uligheder, at en samlet Behandling af dem vilde være upraktisk — paa visse Punkter endog ganske vildledende. Jeg vælger af denne Grund at omtale hvert Aar for sig, idet jeg da benytter 1908 som det formentlige Normalaar som Basis for nogle almindelige Betragtninger. Hvad der mangler af 1908 kan for det væsentligste suppleres med Efteraarsmaanederne i 1906, da disse to Aar efter alt at dømme paa det allernærmeste har lignet hinanden.

Til Belysning af Landets Temperaturforhold og Nedbør i de forskellige af Aarets Maaneder skal nedenstaaende Tabeller anføres¹.

	Gennemsnitstemperatur		
	1906	1907	1908
Januar	—	÷ 23,0	÷ 20,7
Februar	—	÷ 25,9	÷ 28,8
Marts	—	÷ 23,4	÷ 20,9
April	—	÷ 19,0	÷ 19,2
Maj	—	÷ 7,9	÷ 6,1
Juni	—	+ 1,4	+ 1,3
Juli	—	+ 3,6	—
August	—	+ 2,6	—

¹ Alle Temperaturangivelser er efter Celsius.

		Gennemsnitstemperatur			
		1906	1907	1908	
September	÷ 3,3	÷ 4,0	—		
Oktober	÷ 14,0	÷ 14,3	—		
November	÷ 21,2	÷ 19,6	—		
December	÷ 24,5	÷ 17,1	—		
<i>Vinteren 1906—07</i>		<i>1907—08</i>			
November—Januar:	÷ 22,9	November—Januar:	÷ 19,1		
Februar—April:	÷ 22,8	Februar—April:	÷ 23,0		
		Nedbør		Nedbør	
		1906—07	1907—08	1906—07	1907—08
August . . .	0 mm.	16,1 mm.	Marts	23,1 mm.	12,5 mm.
September	5,7 —	8,9 —	April	4,3 —	0,8 —
Oktober . .	10,7 —	2,2 —	Maj	2,6 —	5,0 —
November	13,6 —	38,3 —	Juni	10,2 —	0,6 —
December	20,3 —	17,4 —	Juli	1,8 —	0,0 —
Januar . . .	27,0 —	33,9 —			
Februar . .	23,5 —	11,5 —		142,8 mm.	147,2 mm.

Aarets første Maaned tilhører ganske Kulden, Mørket og Vinterødet. Heflige og ofte vedholdende Snestorme afløses af stille, klar Luft med meget lav Temperatur — indtil $\div 40^{\circ}$. Fuglene — maaske med Undtagelse af en enkelt Sneugle (*Nyctea nivea*) — har for længst forladt disse ublide Egne, medens de stavnsbundne Pattedyr frister en mere eller mindre kummerlig Tilværelse.

Som de vedføjede Tabeller udviser, var Gennemsnitstemperaturen i Februar noget lavere og Nedbøren en Del ringere end i Januar. Ved Midten af Februar viser Solen sig over Horisonten. Virkningerne af det tilbagevendende Lys kunde spores allerede i Maanedens første Dage, i det de to haardføre Fugle, Rype (*Lagopus mutus*) og Ravn (*Corvus corax*) holdt deres Indtog en Uges Tid før Solen. Disse to Fuglearter, hvis Vandringer mod Syd næppe strækker sig synderlig langt, og i alt Fald næppe uden for Landets Grænser, syntes ingenlunde generede af den lave Temperatur, og deres Bortrejse fra Egnen skyldes derfor sikkert ene Mørket. For Rypernes Vedkommende var det i første Halvdel af Februar endnu kun enkelte Smaaflokke — saa godt som alle Hanner — der blev set. Uagtet der ikke blev set nogen Sneugle i Februar, tror jeg, at Arten

indfinder sig allerede i denne Maaned. Støttet til gjorde Iagttagelser formoder jeg — som ovenfor antydet — at enkelte Individider endog kan overvintre.

I klimatisk Henseende ligner Marts de to foregaaende Vintermaaneder. Det tiltagende Sollys har paa Grund af vedholdende lav Temperatur ingen synderlig Indflydelse paa Landskabets Karakter. En svag Fordampning af Snemasserne kan dog mod Slutningen af Maaneden spores. — Rype, Ravn og Sneugle er endnu de eneste Fugle, man træffer paa sin Vej.

Uagtet Middeltemperaturen for April var $\div 19^{\circ}$, havde denne Maaned dog antaget et i visse Henseender foraarsagtigt Præg. Nedbøren var yderst ringe, og det tiltagende Sollys foraarsagede en kendelig Fordampning af Sneen paa de mod Syd vendende Skraaninger paa de flade Kyststrækninger og i Engdragene. Om nogen egentlig Snemeltning kunde der selvfølgelig endnu ikke være Tale. Fjordisen saavel som de islagte ferske Vande oppe i Land havde endnu ganske Vinterens Karakter.

I Begyndelsen af April ankom de første Snespurve (*Emberiza nivalis*), udelukkende gamle Hanner. Ryper og Snespurve saas stedse søgende Føde paa de snebare Partier, især i Nærheden af Kysten og i de lavere liggende Kær. Mod Slutningen af April saas de parrede Jagtfalke (*Falco gyrfalco*) ved deres Reder. Efter Kochs og Bertelsens Iagttagelser var Stormfugle (*Fulmarus glacialis*) allerede i April ankomne i stort Tal til deres Redepladser paa Mallemukfjældet. De usædvanlige gunstige Isforhold, der, saa vidt de Rejsende kunde skønne, stadig hersker her, er selvfølgelig ene Grunden til Artens tidlige Ankomst. Maj Maaned danner Overgangen fra Vinter til Sommer, selv om Vejret endnu kan være højest lunefuldt. Stille Luft med herligt Solskin veksler med Graavejr, kold Taage og heftige Lokalbyger. Jeg oplevede saaledes under mit Teltophold paa Stormkap i de sidste Dage af Maj 1908 en 2 Dages Snestorm af en saa barsk Karakter, at det var mig ganske umuligt, saa længe Uvejret stod paa, at begive mig uden for Teltet. Efter Snestormens Ophør viste Snespurvene, der nu vare samlede i store Skarer, sig yderst medtagne af Sult, og adskillige omkomne Individider var at finde rundt om i Terrainet. Det nyfaldne, tykke Snelag forsvandt med en forbausende Hastighed for den paafølgende Solvarme, og enkelte ubetydelige Smeltevandspytter fremkom derved i de lavere liggende Kær- og Engdrag.

Snefordampningen foregaar, især mod Maanedens Slutning med rivende Fart, og Smeltning fra neden kan hist og her spores trods den endnu ret lave Gennemsnitstemperatur (\div 6—7°). Hist og her danner der sig paa Fjordisen aabne Tidevandsrevner, der især var at finde langs Kysterne. Isen paa de ferske Vande laa Maaneden ud ganske ubrudt.

Der begynder at komme Liv i Vegetationen paa saadanne Lokalteter, der i særlig Grad er udsatte for Lys og Varme. De omkring Midten af Maj ankomne Maager (*Larus glaucus*) søger fortrinsvis deres Føde i de nys nævnte Tidevandsrevner. Ved deres høje Flugt og skarpe Syn finder Maagerne ogsaa hurtigt Vej til Sælaadsler og lignende Føde, ligesom de paa denne Aarstid ogsaa hyppigt ses snyltende ved den jagende Isbjørn.

Bramgaasen (*Bernicla leucopsis*) indfinder sig i Maanedens sidste Halvdel, og søger straks de snebare vegetationsrige Partier dybere inde i Landet. Ryperne ses parrede, og i smukt Vejr synger den udfarvede Snespurvehan livligt uden for Redestedet. Større Skarer af endnu ikke helt udfarvede Snespurve stryger endnu om i Kærene og langs de solbeskinnede Fjældskraaninger. Til disse Flokke slutter sig i barsk Vejr de allerede parrede Fugle. Jagtfalken ruger allerede i Maj, og Ravnen har, saa vidt jeg har kunnet skønne, Unger. Paa en af Maanedens allersidste Dage ankom i 1908 samtlige Smaaavadere — med Undtagelse af Thorshanen (*Phalaropus fulicarius*), der indfinder sig noget senere — og gav straks ved deres livlige Melodier og rastløse Færden Landskabet en vidunderlig oplivende Karakter. Straks efter Ankomsten søgte Smaaavaderne udelukkende deres Føde paa de mest snebare Partier oppe i Land. Jeg saa dem aldrig paa denne Tid helt ude ved Kysten, hvor der iøvrigt heller ikke bødes dem den ringeste Chance for Erhvervelse af Føde. Medens Præstekraven (*Ægialitis hiaticula*) og til Dels Islandsk Ryle (*Tringa canutus*), Sandløber (*Calidris arenaria*) og Stenvender (*Streptilas interpres*) søgte stenede og sandede bare Pletter i Nærheden af Mose og Kær, var Rylen (*Tringa alpina*) næsten altid at træffe ved de af Solvarmen frembragte fugtige eller af lidt Smeltevand overrislede dyndede Partier i selve Mosen. Under Snebyger og i stærk Blæst eller Taage flokkede Vadefuglene sig straks og strøg sultne og forkomne viden om i Terrainet, ofte i Selskab med store Skarer af Snespurve.

En væsentlig Del af Smaaavadernes Føde udgjordes i de første

Dage efter Ankomsten af de fjørgamle Væksters Frugter og Frø, som ragede frem over Sneen. Ogsaa grønne Spirer og halvt udfoldede Blade fandt jeg i de undersøgte Vadefugle-Maver.

En enkelt Lille Kjøve (*Lestris longicauda*) kunde indfinde sig i Slutningen af Maj og begyndte straks Jagten efter Lemming paa de gamle kendte Lokalteter.

I den første Uge af Juni var Snesmeltingen kendelig næsten overalt. Som et udbredt Panterskind aabenbarede Terrainet ved Stormkap sig for mit Øje. De mørke Pletter var vel nu ret talrige overalt, men ingen Steder af større Udstrækning. Sneen dominerede endnu i nogle Dage. Ved Midten af Maanedens begyndte Smeltevandet for Alvor at risle ned over Fjældsiderne, dannende større Damme og Pytter i de lavere liggende Engstrækninger. Langs Bredderne af de grunde Ferskvandssøer tøede Isen bort, og paa det fugtige Sand eller Dynd fandt Smaavaderne nu rigelig Føde. I Løbet af Maanedens første Halvdel havde Lille Kjøve indfundet sig fuldtalligt, ligesom Resten af de i Landet ynglende Fuglearter holdt deres Indtog. Rødstrubet Lom (*Colymbus septentrionalis*) fyldte Luften med sin vidt lydende Kaglen, og i Dammene laa parvis eller i mindre Flokke Havlit (*Pagonetta glacialis*) og Konge-Ederfugl (*Somateria spectabilis*). Den nydelige lille Thorshane holdt parvis til ved de stærkt bevoksede Søbredder eller Smeltevandsdamme i selve Moseterrainet. I og ved de aabne Revner paa Fjordisen saas Ederfugl (*Somateria mollissima*) og Kysterne (*Sterna macrura*). De højere mod Nord trækkende Knortegæs (*Bernicla torquata*) saas nu og da holde Rast ved græsbevoksede Søbredder og paa Engene.

I Juni Maanedes sidste Halvdel hørtes Elvenes Rislen eller Bruslen trindt om i Terrainet. Smeltevandstilførselen var i de allersidste Dage af Juni saa enorm, at Fjordisen ved de mere betydelige Vandløbs Mundingar brødes paa større Strækninger. Herved udvidedes Ernæringsomraaderne for visse Svømmefugles Vedkommende — Ederfugl, Graamaage Terne — i en væsentlig Grad. Ogsaa Rødstrubet Lom forlod paa visse Tider af Døgnet de ferske Vande og søgte ud til Elvmundingerne for at fiske. Kun Kongeederfugl og Havlit holdt sig stedse til de mindre Ferskvandssøer og Damme oppe i Land.

Isen paa Bugter og Fjorde laa forøvrigt hele Maanedens igennem ubrudt; men havde dog for saa vidt skiftet Karakter, som

den ved Slutningen af Maanedens paa mange Steder var bleven stærkt gennemfuret af aabne Revner.

Inden Maanedens Udgang var de fleste Ferskvandssøer blevene fuldstændigt isfri. Enkelte længere inde i Landet liggende, større dybe Fjældsøer laa isdækkede hele Aaret rundt. Ved den stærke Tilførsel af Smeltevand sattes større Kærstrækninger ofte helt eller delvis under Vand, ved hvilken Lejlighed adskillige Reder af Ryle gik tabt. Vadefugle og Kjøver var nu optagne af Rugningen.

Den første Uge af Juli var Sommeren paa sit højeste. Landet var da de allerfleste Steder ganske blottet for Sne og Temperaturen til ingen Tider af Døgnet saa lav, at den i øjensynlig Grad virkede generende for Plante- og Dyreliv. Den sparsomme, men til Gengæld saare yndefulde Flora havde helt udfoldet sig og gav i Forening med det ingenlunde ubetydelige Insektliv de ellers saa øde og haarde Omgivelser et ejendommeligt oplivende sommerligt Præg. Svømmefuglene — Lommer, Ederfugle (baade *mollissima* og *spectabilis*) Havliter og Terner — begyndte Rugningen i Maanedens første Halvdel. Ved denne Tid forlod mange Snespurveunger Rederne uden dog endnu at være helt flyvedygtige. Fra Klippeblokkene, oven paa hvilke de tog Sæde, hørtes deres idelige, monotone Pippen baade Nat og Dag, medens de fik Føde bragt af Forældrene. Smaa Selskaber af Islandsk Ryle, Sandløber og Stenvender jog skrigende omkring paa Fjældsletterne og ved Bredderne af de ferske Vande, søgende efter Føde, der paa denne Aarstid næsten udelukkende udgjordes af Insekter og Larver. Ikke sjældent traf jeg slige Vadefugle-Flokke ved Randen af de faa endnu ikke helt opsmeltede Sne-driver, hvis Smeltning nu foregik med en saa rivende Fart, at større, neden for liggende Arealer ganske overrisledes. Saa vidt jeg kunde skønne, var det navnlig fine Plantedele (Alger?), Fuglene søgte her. Ved Midten af Juli forlod disse omstrejfende Vadefugle-Flokke, der daglig var tiltagne i Størrelse, Landet. Efter mine Undersøgelser udgjordes Flokkene fortrinsvis af Hanner, hvis Deltagelse i Rugningen nu var tilendebragt, samt af nogle faa Hunner, hvis Yngel formentlig paa en eller anden Maade var gaaet tabt. Ogsaa nogle Individuer af gamle Fugle (begge Køn) uden Antydning til Rugeplet fandt jeg i Flokkene.

De fleste Ederfugle-Hanner, især af Arten *spectabilis*, forsvandt ligeledes i Midten af Juli, nogle Individuer endog tidligere. Efter

Midten af Maaneden saa jeg overalt paa Sletter og i Sumpene dunede Vadefugleunger. Disse nærrede sig udelukkende af dyrisk Føde, især af Fluer og Myg og disses Larver, der var til Stede i uhyre Mængder.

Allerede ved Midten af August var Sommeren kendelig i Af-tagende. Nattefrosten kunde til Tider blive ret følelig og for-aarsagede nu og da, at der dannede sig tynd Nyis paa det salte Vand, der i Løbet af Juli Maaned paa de allerfleste Steder ellers var blevet isfrit. Nyisdannelsen var dog endnu aldrig af længere Varighed, men forsvandt ofte i Løbet af faa Timer. Solen, der jo endnu stedse var over Horisonten, øvede en ikke ringe mildnende Indflydelse paa det frembrydende Efteraar, og Virk-ningerne af en enkelt lokal Snebygte forblev derfor som Regel ret betydningsløse over for Fuglelivet.

De forholdsvis sensible Vadefugleunger var nu saa godt som alle blevne flyvedygtige og saaledes langt bedre udrustede mod Nattekulden eller et forbigaaende Uvejr. Unge Sandløbere, Sten-vendere, Præstekraver, og til Dels Islandske Ryler, samlede sig skarevis paa Fjordbredderne, hvor de især nærrede sig af mindre Krebsdyr og Orme, medens de gamle Ynglefugle øjeblikkelig drog bort, naar deres Hverv ved Ungernes Pleje var fuldbrydet. Kun Rylerne forlod Landet familievis.

Ganske smaa, dunede Ederfugle- og Havlitunger saas endnu ved Elvmundingerne eller længere ude paa det salte Vand. Med ufattelig Haardførhed trodsede disse Smaaskabninger Kulde og barsk Vejr, ligesom Opholdet i det iskolde Vand ikke i mindste Maade syntes at genere dem.

Terne og Lille Kjøve havde deres Unger flyvefærdige i Midten af August, men saas dog endnu i nogle Dage at bringe Af-kommet Føde. Ved Slutningen af August tiltog Nattefrosten be-tydeligt og lukkede for Vadefuglenes Forraadskamre, idet der dannede sig Is langs Fjordbredderne og paa Ferskvandsdamme med grundt Vand.

Plante- og Insektliv sygnede hen, og de tilbageblevne unge Vadefugle drog paa enkelte Efternølere nær mod Syd. Det samme var Tilfældet med Kjøver og Bramgæs. Ternerne havde forladt Landet en Uges Tid tidligere.

I September var Gennemsnitstemperaturen, som Tabellen viser, igen bleven negativ. I Begyndelsen af Maaneden laa samtlige ferske Vande isdækkede. Elvene var paa ganske enkelte

Undtagelser nær for længst udtørrede, og de faa tilbageblevne Efternølere af Vadefugle — sent udviklede eller syge Individuer — førte en kummerlig Tilværelse paa de frosne Strandbredder og endte vel i de fleste Tilfælde som et let Bytte for Jagtfalken, hvis Efteraarstræk just nu var paa sit højeste. Store Skarer af Snespurve strejfede om paa Sletterne især langs Kysten, hvor enkelte mindre Rypeflokke ogsaa nu og da lod sig se, efter at de havde forladt deres Sommeropholdssteder til Fjælds dybere inde i Landet. Paa Bugter og Fjorde var det aabne Vand endnu dominerende, og her saa jeg daglig nogle Graamaager — gamle Fugle ledsagede af deres nylig udflyjne Unger. Ogsaa Smaaflokke af unge Ederfugle og Havliter traf jeg her ude. Lommerne trak bort allerede ved Maanedens Begyndelse.

I Slutningen af September var aabent Vand næsten intet Steds at finde, og de sidste Søfugle forlod — øjensynligt højst nødigt — Eggen. Falkens Træk ophørte og afløstes for en Del af Sneuglens. Enkelte Smaaflokke af Snespurve, nogle Ryper og Ravnne udgjorde iøvrigt Resten af Sommerens rige Fugleliv.

Med Oktober holdt Vinteren atter sit Indtog medførende barsk Kulde og enkelte Snestorme. Endnu i Maanedens første Dage kunde jeg paa mine Vandringer møde en enlig, sørgmodigt kvidrende Snespurv. Snart var ogsaa denne forsvunden; kun Rype, Ravn og Sneugle formaaede at holde Stand med Solen. En af de allersidste Dage af Oktober tog denne sin Afsked, og med Lyset flygtede de sidste Fugle.

Medens Kulden i November stedste blev føleligere, voksede Nedbøren betydeligt.

De Jagttagelser over Landpattedyr og Fugle, jeg i Aaret 1907 havde Lejlighed til at gøre — sammenholdte med mine Erfaringer fra Eftersommeren 1906 og Sommeren 1908, taler for, at Vinteren 1906—07 maa have været usædvanlig ugunstig for adskillige højere Dyreformer, navnlig over for saadanne, for hvem en ikke altfor lav Temperatur, en rig Efteraarsnedbør eller et normalt Isopbrud spiller en afgørende Rolle.

Jeg skal herefter kortelig omtale nogle Jagttagelser over de Fugle, hvis Yngel helt eller til Dels er afhængig af normalt Isopbrud, nemlig begge Ederfuglearter, Havliter, Graamaagen og Ternen. Af samtlige nævnte Arter traf jeg i August 1906 Unger i relativt stort Antal. Jeg havde i det hele taget Indtryk af, at alle disse Søfugle den paagældende Sommer befandt sig vel, fandt

rigelig Næring og gode Ynglebetænelser. Aabent Vand var over alt at finde. Tidspunktet for Isens Forsvinden lader sig selvfølgelig ikke bestemme med nogen Nøjagtighed, men sandsynligst forekommer det mig at være, at Fuglene allerede i Begyndelsen af Juli — ligesom i Sommeren 1908 — har fundet en Del aabent Vand og derfor ikke tager i Betænkning at anlægge Rede.

Ved de nævnte Arters Ankomst i Juni 1907 laa Isen over alt ganske ubrudt og mere end 1 Meter tyk paa Bugter og Fjorde. Langs Kysten kunde vel hist og her findes en enkelt smal Tidevandsrevne, men Smeltevandssamlinger og Smaavaager, som ellers er almindelige paa det salte Vand ved denne Aarstid, søgtes forgæves af Fuglene. Konge-Ederfugle, Havliter, Maager og Terner fandt dog tilstrækkelig Næring i de delvis aabne ferske Vande inde paa Fastlandet. Kun den almindelige Ederfugl holdt sig som sædvanlig næsten udelukkende til de før nævnte, sparsomt forekommende Tidevandsrevner, hvorhen ogsaa Terner og Maager nu og da søgte.

Tallet paa de ankomne Ynglefugle svarede paa det nøjeste til, hvad jeg efter mine Erfaringer fra 1906 havde paaregnet. Derimod savnede jeg ganske de unge et- og toaarige Maager, som Sommeren tilforn havde været saa almindelige.

Konge-Ederfuglene holdt sig fremdeles parvis sammen i Søerne, indtil Hannerne ved Slutningen af Juni trak bort. Normalt var Hunnernes Rugetid forhaanden, men da der endnu ikke var Tegn til aabent Saltvand, samlede de sig i Smaaflokke i Stedet for at anlægge Rede og trak endnu i nogle Dage omkring i de ferske Vande for tilsidst helt at forlade Landet, uden at et eneste Kuld Unger blev udruget. Det samme var Tilfældet med Arten *mollissima*. Hos skudte Hunner af begge Arter fandt jeg kun ganske uudviklede Æg i Æggestokkene.

Ternerne besøgte skarevis deres gamle Redepladser nogle Gange daglig, opholdt sig her faa Øjeblikke ad Gangen for atter at forsvinde ud omkring til deres Fourageringssteder i Isrevnerne eller de ferske Vande. Nogle enkelte, løst henkastede Æg efterlod de hist og her paa Redepladserne, men ikke en eneste Unge blev denne Sommer udruget. Langt tidligere end ellers forsvandt Ternerne helt. Heller ikke Havliterne stiftede Yngel. Et ganske enkelt Ungekuld paa 2 Individier traf jeg dog ved Bredden af Lakseelven, der hele Sommeren igennem var isfri, medens

den uden for liggende lille Bugt saa godt som hele Tiden forblev isfyldt.

Nogle faa Par Maager, hvis Reder sikkert havde været anlagte i Fjældene Vest for Lakseelven, mødte i Slutningen af August frem med deres voksne Unger, til hvilke de maa have fundet tilstrækkelig Næring i den lakserige store Elv. (En nærmere Redegørelse vedrørende disse Fuglearters Yngleforhold vil findes i de respektive Artikler).

Naar man husker, med hvilken Haardnakkethed saa godt som alle Fugle søger deres een Gang valgte Rugeplads, maa det ikke forbavse, at Fuglene paa det her omhandlede Territorium indfinder sig til normal Tid og i normalt Antal uanset Vejr- og Isforhold, og naar Forholdene anses for ugunstige, undlader at yngle i Stedet for, som maaske vilde ligge nær at antage, hurtigst at fortrække til Steder, der byder paa bedre Vilkaar. — Fuglene ved vel, at slige Steder, om disse forøvrigt opfylder de ønskede Betingelser, paa Forhaand er befolkede efter en passende Maalestok, og at de her een Gang hjemmehørende Artsfæller derfor med Energi værger deres Domæne.

Fuligula marila (L.), Bjærgand.

Af denne i Grønland ellers meget sjældent forekommende Andeart¹ traf jeg paa Stormkap 21 Juni 1907 to Fugle, Han og Hun.

Ænderne holdt i længere Tid til i en klar Sø med lavt Vand ca. 1 Kilometer fra Kysten (»Bjærgandesøen«. — Se Kortet) og undgik stedse Selskab af de andre paa Søen liggende Ænder: Havlit og Konge-Ederfugl. I Modsætning til disse viste Bjærgænderne sig meget sky og først 2 Juli lykkedes det mig at skyde Hannen, hvorefter Hunnen forsvandt for stedse. Hannens Mave indeholdt Planterester og Smaasten. Saa vidt jeg efter Hannens Kønorganer kunde slutte, har Ænderne næppe haft til Hensigt at yngle den paagældende Sommer.

¹ I Følge H. Wingses »Grønlands Fugle« har Bjærganden kun enkelte Gange vist sig paa Grønlands Vestkyst. — Ovennævnte Individ er det første fra Østgrønland hjembragte. — I Oktoberheftet 1910 af nærværende Tidsskrift omtales en Bjærgand som skudt ved Angmasalik i Maj 1909 — altsaa 2 Aar senere (jævnfør O. Helms: Nye Arter for Østgrønland).

Den skudte Han, hvis Skind er hjembragt til Museet, er af den circumpolare, typiske Race.

Følgende Maal er tagne paa den friske Fugl:

Total længde	Vinge	Næb	Tarse
500 mm.	220 mm.	46 mm.	40 mm.

Anm. Iris højgul. Ben mørkt blyfarvede.

Pagonetta glacialis (L.), Havlit.

Meget almindelig Ynglefugl i Nordøst-Grønland. Særlig talrig viste Arten sig i Søerne ved Danmarks Havn, i Stormkapterrainet og i den store Elv ved Hvalrosodde. Sjældnere traf jeg Havlitter i ferske Vande langt inde i Landet og ved det inderste af Fjordene. Ogsaa paa mindre Øer ud mod Storisen som Rensskæret og Maroussia traf jeg enkelte ynglende Fugle. Nordligst blev Arten set paa 80° 23' n. Br., hvor Koch 8 Juni 1907 i det aabne Vand ud for Mallemukfjældet iagttog 2 Havlitter.

Arten ankom i Sommeren 1907 og 1908 til Stormkap henholdsvis 15 og 11 Juni. De først ankomne Fugle var næsten alle Hanner. Efter en Uges Forløb kunde Trækket betegnes som endt.

Havlitterne maatte som Lommer og Konge-Ederfugle, med hvilke de iøvrigt gerne søgte Selskab, i de første Dage søge vidt omkring for at bjærge Føden. Aabent Vand var yderst sparsomt at finde, og selv de mindste Smeltevandspytter blev derfor ikke forsmåede. Efterhaanden som større ferske Vande op-tøedes, søgte Fuglene hen til disse. Særlig yndede af Havlitterne var Smaasøer med grundt Vand helst i Nærheden af Kysten. Ogsaa ved større Elvmundinger saas Havlitter, om end for kortere Tid ad Gangen. I Tidevandsrevnerne og Smeltevandsdammene ude paa det salte Vand var Arten derimod saa godt som aldrig at træffe paa denne Aårstid.

I Slutningen af Juni traf jeg overalt paa Ynglestederne parrede Havlitter. Heftige Parringskampe eller maaske rettere Parringslege fandt forinden Sted og var overmaade interessante at iagttage. Ofte saa jeg 2—3 Hanner jage 1 Hun. Forfølgelsen fortsattes ogsaa under Vandet. Fuglenes ejendommelige højt lydende Sladren hørtes i Parringstiden ustandseligt. Paa Ynglepladserne var Fuglene som Regel meget lidt sky. Selv om de befandt sig i et Vandhul af ringe Udstrækning, nøjedes de med ved min Ankomst at svømme midt ud paa Vandet. Om end Parringen

i Sommeren 1907 foregik, som det syntes, normalt, undlod Arten som de øvrige Svømmefugle dette Aar at yngle, hvad jeg forvissede mig om ved flittigt at besøge de fra 1906 vel kendte Ynglesteder. Et ganske enkelt Ungekuld paa to halvvoksne Individuer fandt jeg dog i den store Elv ved Hvalrosodde 22 August. Hunnen, der ledsagede disse Unger, havde fuldstændig mistet Svingfjere ved Fældning. Antallet af gamle Fugle svarede iøvrigt til, hvad jeg i August 1906 havde set paa de samme Lokaliteter. I Sommeren 1908 var Yngleforholdene normale. I Begyndelsen af Juli havde flere Hunner begyndt at ruge. Et fuldbaarent Æg udtaget af en skudt Fugl skriver sig fra 24 Juni. En Del Hunner ruger dog langt senere. Jeg traf saaledes i Slutningen af August 1906 mange endnu dunede Havlitunger. Selv om jeg i Juni adskillige Gange iagttog gamle Ynglefugle i ferske Vande 5—6 Kilometer inde i Landet, har jeg dog ingen Erfaring for, at Reder kan findes slige Steder. Nærmere ligger det at antage, at Redepladserne udelukkende vælges saaledes, at de spæde Unger har forholdsvis let Adgang til det salte Vand, hvorhen de efter mine Erfaringer straks føres. De ikke saa faa gamle Havlitreder, jeg fandt, var alle anlagte ved græsbevoksede Søbredder i Nærheden af Kysten. Efter at Hunnerne har begyndt Rugningen, holder Hannerne sig endnu i nogen Tid i Nærheden af Reden. Først naar Fældningen indtræffer, samler de sig i Flokke og søger ud til Elvmundinger og i Smaabugter, hvor de efter at have mistet Brugen af Vingerne mindre end i Søer og Damme er udsatte for fjendtlige Efterstræbelser.

Straks ved Ekspeditionens Ankomst til Danmarks Havn 17 August 1906 havde jeg rig Lejlighed til at iagttage Havlitternes Færden. I Smaavaagerne paa den med Nyis tillagte lille Bugt laa større Flokke af gamle Hanner, hvis Svingfjer var fuldstændigt affældede. I en ganske lille Vaage nær ved Land saas henved 60 Fugle ligge tæt sammenpakkede. Kun en enkelt Fugl var i Stand til at flyve; Resten søgte at unddrage sig Forfølgelsen fra den Baad, der forceredes gennem Isen, ved at dykke. En Del Fugle blev her skudte og undersøgte.

Ikke langt derfra laa i en Elvmunding en Hun med 6 smaa Unger, som ved min Ankomst med stor Færdighed gjorde sig usynlige under Vandoverfladen. Snart saa jeg de smaa dunede Skabninger fare omkring under den tynde, gennemsigtige Is, hvorfra de efter faa Øjeblikke én efter én vendte tilbage til det

aabne Vand. Ved kun at løfte Hovederne op over Vandskorpen og ved stedse at holde sig tæt op imod de omkringdrivende forvitrede Isstykker, hvis Bevægelser de stadigt fulgte, forstod Havlitungerne ypperligt at holde sig skjulte. Opholdet i det iskolde Vand syntes ikke i mindste Maade at genere dem. Dagen efter var Isen ved en stærk Fralandsvind ganske forsvundet fra Bugten.

Under mit Ophold ved Hvalrosodde i Slutningen af August 1906 saa jeg daglig langs Stranden og i den store Elv (Lakseelven) mange Kuld Havlitunger. De fleste var endnu delvis dunede og efterstræbtes hyppigt af Ravne og Maager (*Larus glaucus*) især naar de for at udhvile sig havde lagt sig op paa Strand- og Elvbredderne. Jeg saa saaledes en tidlig Morgen en gammel Maage bortsnappe en næsten voksen Havlitunge efter først nogle Gange forgæves at have gjort heftige Nedslag paa Flokken. Kuldene talte fra 3 til 7 Individuer. I Elven havde henved 50 gamle Hanner konstant Tilhold. Endnu i Slutningen af August fandt jeg hos adskillige af disse saa lidet udviklede Svingfjer, at de ingenlunde var i Stand til at flyve. Svømmende foretog Flokken regelmæssige Besøg ud til Elvmundingen og et Stykke ud i Bugten, hvorfra de atter efter nogle Timers Forløb i tæt sluttet Skare ilede op ad Elven, ved hvis Bredder Fuglene altid overnattede og søgte Hvile efter endt Svømning. Da jeg i August næste Aar atter gæstede Hvalrosodde fandt jeg i Elven nøjagtigt det samme Antal fældende Hanner. Nogle Flokke af yngre, ikke fældende og vist næppe yngledygtige Fugle holdt til uden for Elvmundingen og paa Bugten. Ofte saas disse Fugle strejfe flyvende om undertiden helt ind til Bunden af Dove-Bay. Ogsaa oppe i Elven saa jeg dem hyppigt i Selskab med de gamle Hanner. Senere end 18 September blev ingen Havlit set.

Først paa Sommeren, saa længe Arten næsten udelukkende færdes i de ferske Vande, er Næringen højst forskellig. I Maver af Fugle skudte paa denne Aarstid fandt jeg ogsaa vegetabiliske Rester. Mest syntes Havlitterne dog her at leve af mindre Insekter og Larver. En enkelt Mave indeholdt udelukkende Mygglarver. I Maverne af 2 Dununger fandt jeg kun Smaasten. I det salte Vand søger Arten fortrinsvis Muslinger og mindre Krebsdyr, hvad talrige Maveanalyser har godtgjort.

Skind af 4 gamle Fugle er hjembragte til Museet. Desuden

3 gamle Fugle, 4 Dununger i Spiritus og 1 Æg. Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge fra Haand-rod til Spids	Næb fra Fjergrense til Spids	Tarse	Anm.
♂ ad.	18/6 07. Skibshavnen.	218 mm.	27 mm.	39 mm.	Full Sommerdragt.
♂ ad.	8/8 07. Lakseelven.		27 —	36 —	Afslaaede Swingfjer.
♂ ad.	12/6 07. Stormkap.	214 —	28 —	35 —	Enkelte Spor af Vinterdr.
♀ ad.	25/7 07. —	198 —	25 —	34 —	
♂ ad.	23/8 06. Lakseelven.	196 —	27 —	34 —	(i Spiritus).
♀ ad.	23/8 06. —		25 —	35 —	(i Spiritus) (afslaaet).
♂ ad.	23/8 06. —		28 —	35 —	(i Spiritus) (afslaaet).

Ægget:

Dato	Stedsbetegnelse	Længde	Bredde	Anm.
24/6 08.	Rensskæret.	55 mm.	40 mm.	(udtaget af Fuglen).

Somateria mollissima (L.), Ederfugl.

Uden at kunne betegnes som sjælden maa Arten dog siges at være forholdsvis faatallig paa de af Ekspeditionen berejste Strækninger. Talrigst traf jeg Ederfuglen ved Maroussia, Rensskæret og de andre ud mod Storisen liggende mindre Øer og Skær. Paa de to førstnævnte Øer yngede 20—30 Par. Under Sejladsen i Isen hlev Arten kun én Gang set, nemlig 14 August 1906 ud for Koldewey Ø, hvor 6 gamle Hunner laa. Den ene blev skudt. Af det nordrejsende Slædehold blev den almindelige Ederfugl ikke set.

Til Redepladserne (nævnte Øer) indfandt Ederfuglene sig i Sommeren 1907 den 10 Juni, men undlod som de andre Svømmefugle at yngle. I 1908 blev det første Ederfuglepar set 17 Juni.

I Modsætning til Arten *spectabilis*, der først paa Sommeren udelukkende holdt sig til de ferske Vande paa selve Fastlandet, var den alm. Ederfugl altid at træffe i Revner og Vaager i det salte Vand, især i Nærheden af Øer og Skær. Kun undtagelsesvis saa jeg den dybere inde i Fjordene.

I Begyndelsen af Juli fandtes de første Æg. Rederne anlagdes paa højest forskellige Lokalteter, saa vel paa nøgne Klippeafsatser som i græsbevoksede eller stenede Lavninger. Ved Randen af de med yppigt Græs bevoksede gamle Eskimograve paa Maroussia og Rensskæret fandt jeg en Del Reder fra tidligere

Aar. Æggenes Antal var saa godt som altid 4. Hannerne var at se i Nærheden af Redestederne til henimod Slutningen af Juli. At enkelte Ungekuld kommer saa sent til Udvikling, at Nyisen overrumpler dem, havde jeg et Par Gange Lejlighed til at iagttage. Saaledes traf jeg 7 Oktober 1906 i en mindre Vaage mellem »Baadskæret« og Land en Hun ledsaget af 4 voksne Unger, der trods Svingfjerenes fulde Udvikling dog næppe endnu havde forsøgt sig i at flyve. Med Riflen skød jeg den ene Unge, der havde lagt sig op paa Isranden, men paa den tynde Is lykkedes det mig ikke at komme i Besiddelse af Fuglen. Den gamle Ederfugl fløj opskræmmet af Skuddet ængsteligt omkring Vaagen, i nogle Øjeblikke ledsaget af den ene Unge, som dog hurtigt kastede sig igen. I den tiltagende Kulde indsnævredes Vaagen i Løbet af Natten ganske betydeligt, og da jeg næste Morgen besøgte Stedet, var Moderfuglen forsvundet. Ungerne svømmede ustandseligt frem og tilbage for at afholde Vandet fra at fryse og syntes ikke synderligt at agte paa en Fjældræv, der trippede rundt om Vaagen meget optaget af Fuglene. Den skudte Unge havde Ræven allerede fortæret, hvad der tydeligt mærkedes ved de omkringliggende Fjer. Ved et Skud bortskræmte jeg for nogen Tid Ræven, der forstak sig mellem Klipperne paa Baadskæret, men som dog efter $\frac{1}{4}$ Times Forløb atter meget paatrængende indfandt sig ved Ederfuglene.

Temperaturen sank den paafølgende Nat ned til $+ 15^{\circ}$, og da jeg om Morgenen for tredje Gang gæstede Ederfuglene, laa disse og svømmede om i den nu næppe 2 □ Meter store Vaage. Ræven holdt fremdeles ufortrøden Vagt paa Isranden.

Efter først at have prøvet Isens Bæreevne skød jeg den ene Ederfugl (Skindet af denne hjembragtes), og det lykkedes mig siden ved at kaste Sten ud i Vaagen at faa de to tiloversblevne Unger paa Vingerne. Med ret hurtig, men vaklende og lav Flugt satte de Kurs ud mod Storisen hvor de forsvandt. Aabent Vand var paa dette Tidspunkt intet Steds at se.

Den 15 September 1907 iagttog jeg i en Vaage i Stormbugt en større Flok Ederfugle, mindst 50 Stk. Samtlige Fugle bar mørk Fjerdragt og tilhørte, saa vidt jeg kunde se, alle Arten *mollissima*. Jeg formoder, at det har været unge Fugle ud-rugede højere mod Nord og nu paa Vandring Syd over.

Ved mit sidste Besøg paa Renskæret 22 Juli 1908 laa mellem Isopskruningerne tæt ved Stranden 13 Ederfugle — 8 Hanner

og 5 Hunner. Den ene Han var broget, Resten i fuld Parringsdragt. Nogle rugende Hunner traf jeg oppe paa Øen. I Maverne af skudte Ederfugle fandtes især Musling-Rester.

Til Museet hjembragtes Skind af 5 Ederfugle, samt 4 Æg. Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsangivelse	Vinge	Næb ¹	Tarse
♂ ad.	15/7 07. Maroussia.	268 mm.	38 mm.	51 mm.
♂ ad.	8/7 07. Stormbugt.	282 —	38 —	53 —
♀ ad.	15/7 07. Maroussia.	288 —	38 —	51 —
Anm.: Totallængde 630 mm. (maalt paa frisk Fugl).				
♀ ad.	14/8 06. Koldewey-Kysten.	269 —	37 —	49 —
Anm.: Totallængde 620 mm.				
♀ ? juv.	10/10 06. Baadskæret.	242 —	31 —	46 —
Anm.: Totallængde 570 mm.				

Æggene:

	Længde	Bredde
21/7 08. Maroussia (stærkt rugede)	1. 75 mm.	48 mm.
	2. 72 —	50 —
	3. 68,5 —	50 —
	4. 67 —	48 —

Somateria spectabilis (L.), Konge-Ederfugl.

Ret almindelig og mindst lige saa talrig ynglende som Arten *mollissima*. I de ferske Vande ved Skibshavnen, paa Stormkap, Snenæs og til Dels paa Hvalrosodde traf jeg ikke saa faa Par Ynglefugle. Mine væsentligste Iagttagelser af Fuglen skriver sig ogsaa fra disse Steder.

Ubetinget talrigst viste Konge-Ederfuglene sig dog adskilligt nordligere. Ved Mallemukfjældet saa Koch og Bertelsen 9 og 10 Juni 1907 saaledes store Mængder. Fuglene laa flokkevis i det aabne Vand nær ved Kysten og paa Israndene. Hannerne optraadte alle i fuld Parringsdragt. Mange Individuer af begge Køn blev skudte og spiste. Arten *mollissima* blev ikke set her.

Under Sejladsen gennem Storisen saa jeg 14 August 1906 paa 77⁰ n. Br. en gammel Hun komme flyvende og kaste sig tæt ved Skibet, som Fuglen derefter svømmende i nogen Tid søgte at følge.

I Smaaavaagerne i Skibshavnen laa ved Ekspeditionens Ankomst 17 August adskillige Hunner ledsagede af deres endnu

¹ Fra Næseborets bageste Rand til Næbspids. Denne afvigende Maaling er foretaget, fordi Pandeffigene i Længde varierede meget stærkt.

dunede Unger. Ved Stormelvns Munding traf jeg 3 Dage senere 5 Kuld Unger, deriblandt 1 Kuld næppe en Uge gamle. De sete Kuld talte næsten alle 5 Individier; i et enkelt var 6.

De gamle Fugle teede sig ved min Ankomst meget ængstelige og svømmede knurrende omkring tæt ved Bredden lige foran mig, medens Ungerne med forbavsende Hurtighed svømmende og ideligt dykkende echapperede ud efter, indtil de endelig forsvandt langt ude paa Bugten. Ikke langt fra Elvmundingen fandt jeg paa Skraaningerne af de lave Kystfjælde et Par Reder, der ved friske Dun og Ægskaller tydeligt røbede, at de nylig havde været benyttede.

En lyst isabellafarvet Hun ledsaget af en Han i normal Paringsdragt blev af Dr. Lindhard set 16 August ved Kap Marie Valdemar. De sidste Konge-Ederfugle blev for dette Aars (1906) Vedkommende set 8 September.

Den følgende Sommer indfandt Arten sig paa Stormkap 10 Juni. Samme Dag blev enkelte Par sete i Søerne ved Skibshavnen. Uagtet Konge-Ederfuglen lige saa lidt som de øvrige Svømmefugle anlagde Rede i denne Sommer, indfandt de sig dog alle parvis. Om end de ofte sluttede sig sammen i mindre Selskaber, udgjordes disse altid af lige mange Hunner og Hanner. Selv de mindste Smeltevandsdamme søgtes af Konge-Ederfuglene, hvis paafaldende Frygtløshed tillod mig at iagttage dem paa ganske nært Hold. Under deres Strejftog rundt om i Terrainet fløj de stedse ganske lavt, undertiden med en dæmpet Knurren eller Grynten.

I Modsætning til Arten *mollissima*, der saa godt som udelukkende søger Revner og Vaager i Havisen, holdt Konge-Ederfuglene sig i denne Aarstid haardnakket til de ferske Vande og altid paa selve Fastlandet, hvor de vist udelukkende ruger. Jeg saa i alt Fald aldrig Arten paa eller ved Øerne. De sidste Dage af Juni forsvandt Hannerne, og Hunnerne slog sig sammen i Smaaflokke. Fra Søer og Damme strejfede de daglig ud til Bugten navnlig til Stormelvns Munding, hvor jeg saa dem ligge og dykke efter Føde. Ofte laa Fuglene timevis paa de græsbevoksede Søbredder for at udhvile sig og sove med Hovedet skjult under Vingen.

Ved Slutningen af Juli forlod de sidste Hunner Søerne ved Stormkap.

I Sommeren 1908 ankom Arten 16 Juni, altsaa nogle Dage

senere end Sommeren tilforn. Antallet af Ynglefugle svarede paa det nøjeste til, hvad jeg paa det samme Terrain havde talt i 1907, nemlig ca. 20 Par. I Begyndelsen af Juli rugede, saa vidt jeg kunde skønne, de fleste Hunner, og Hannerne var da trukne bort. Nogle enkelte golde Hunner var at se til henimod August.

Det lykkedes mig ikke at finde en Rede med Æg; men af de ikke saa faa gamle Reder, jeg fandt ved Stormkap, fremgik det, at Arten ruger uselskabeligt, dels paa lavere vegetationsrige Fjældskraaninger og dels i det lave Land paa Smaaforhøjninger helst med Samlinger af større Sten omgivne af Græs. Ingen af de fundne Reder befandt sig langt fra Bugten (højest 1 Kilometer), til hvilken Ungerne rimeligvis straks efter Fødselen ledes hen. Rededunene er meget mørke, næsten sorte, og kan derved i de fleste Tilfælde skelnes fra den almindelige Ederfugls. Jeg skød rugende Hunner, hvis Bryst og Bug var næsten nøgne. I Ruge-tiden forlader Hunnen stundom Reden for kortere Tid ad Gangen og søger flyvende hen til den nærmeste Dam for at bade sig og søge Næring, Som saa mange andre rugende Fugle er den i denne Periode pirrelig og stridbar. Jeg iagttog saaledes en Aftenstund en Hun, der netop havde forladt sin Rede. Hurtigt og saa lavt flyvende, at det saa ud, som om den stedse berørte Jorden med Vingespidserne, stilede Fuglen lige ned imod mig, der stod ved Bredden af en Dam med ganske lavt Vand. Ar-rigt knurrende kredsede den mig nogle Gange tæt forbi, indtil den endelig kastede sig i Dammen. Efter at have slukket sin Tørst og ordnet lidt paa Fjerene, som den ved et Par hurtige Sæt under Vandet fik til at ligge tilfredsstillende, svømmede den under en ejendommelig Knurren og Hvæsen og med rejste Ho-vedfjer lige hen imod mig tilsyneladende meget ilde berørt af min Nærværelse. Nu og da gav den sig til at snadre i det lave Vand som en tam And for snart atter at tilkendegive sin Misbilligelse af Situationen. For at forvisse mig om, at det var en Rugefugl, skød jeg Ederfuglen, som jeg fandt meget afmagret og næsten nøgen paa Bugen. I den Tid Konge-Ederfuglen søger de ferske Vande, udgøres dens Næring for en stor Del af Planteføde. Jeg fandt dog ogsaa rigelige Levninger af Insekter især af Myggelarver i de Maver, jeg undersøgte.

I Maverne af skudte Dununger fandtes ubestemmelige Krebsdyr-Rester, Planterlevninger og Smaasten.

Naar undtages den V-formede sorte Tegning paa Struben

der varierede noget i Udstrækning og Intensitet, fandt jeg ingen nævneværdig Forskel i Hannernes Udseende.

Derimod varierede Hunnerne en Del i Farve. Nogle, vist meget gamle Fugle, var meget lyse, andre ret mørke. Hos en enkelt skudt Hun (lystfarvet) fandt jeg en ret udviklet Næbpukkel; hos andre en svagere Antydning til en saadan.

Til Museet hjembragtes Skind af 4 gamle Fugle, samt 3 Dun-
unger i Spiritus. Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsangivelse	Vinge	Næb ¹	Tarse
♂ ad.	24/6 07. Stormkap.	269 mm.	32 mm.	48 mm.
♂ ad.	10/6 07. Sø v. Skibshavnen.	263 —	32 —	47 —
Anm.: Totallængde 600 mm. (maalt paa frisk Fugl).				
♀ ad.	24/6 07. Stormkap.	257 mm.	31 mm.	46 mm.
♀ ad.	18/8 06. Stormkap.	256 —	31 —	46 —
Anm.: Totallængde 560 mm. (maalt paa frisk Fugl).				

Mergus serrator (L), Toppet Skallesluger.

Kun en Gang traf jeg Arten. Under mit sidste Besøg paa Renskæret om Natten 21 Juli 1908, passerede en gl. Hun mig tre Gange forbi, medens jeg stod ved Kysten paa Øens Vestside. Fuglen fløj stedse ganske lavt og kastede sig omsider ca. 300 Meter ude, hvorefter den hurtigt svømmede ind mod Land, hvor den i Ternevrímlen kom mig ud af Syne. Saa vidt jeg efter dens Adfærd kunde skønne, maatte den have Rede paa Øen, hvad der desværre ikke gaves mig Lejlighed til nærmere at undersøge, da jeg af Hensyn til Hjemrejsen maatte skynde mig om Bord.

Bernicla torquatus Boie *typicus*, Knortegaas.

Arten viste sig kun undtagelsesvis om Foraaret paa Træk Nord efter. Ekspeditionens Geolog traf saaledes under en Slæderejse paa Koldewey Ø 8 Juni 1907 syv Knortegæs i Flok. I stærk Snetykning kom Gæssene trækkende langs Kysten og kastede sig ved Strandbredden paa Øens Østside. En Han blev her skudt. De tilbageblevne Fugle trak derefter ud over Havisen og tog Sæde ved Randen af en Smeltevandspyt. De følgende Dage viste de samme 6 Gæs sig atter, meget sky, men dog stedse følgende

¹ Fra Næseborets bageste Rand til Næbspids. Denne afvigende Maaling er foretaget, fordi Pandeflígene i Længde varierede meget stærkt.

Slædeholdet i nordlig Retning. Ofte satte Gæssene sig ved Strandbredden eller paa de kærartige Partier, der paa flere Steder strækker sig ud imod denne.

I Begyndelsen af Juni 1908 traf jeg enkelte Smaaflokke af Knortegæs ved Bredderne af de ferske Vande i Nærheden af Skibshavnen. Gæssene saas oftest gaaende et Stykke fra Vandet for at afplukke de nye, korte Græsspirer.

Meget aarvaagne og sky. Om Artens Forekomst højere mod Nord har jeg fra det nordrejsende Slædehold (Koch, Bertelsen og Tobias Gabrielsen) modtaget nedenstaaende Notitser:

- 4 Juni 07. — $81^{\circ} 12'$ n. Br. En Flok (13) Knortegæs trak fra Land ud efter. Meget Smeltevand paa Isen. $\frac{1}{2}$ Mil til nærmeste aabent Vand.
- 6 Juni 07. — $80^{\circ} 57'$ n. Br. 24 Knortegæs saas ved Iskanten.
- 8 Juni 07. — $80^{\circ} 23'$ n. Br. 5 Flokke Knortegæs (ca. 25 Stykker i hver Flok) saas ved Kysten og ved det aabne Vand.
- 9 Juni 07. — $80^{\circ} 20'$ — $80^{\circ} 10'$ n. Br. Mindst 100 Knortegæs laa dels ved Isfoden, dels i det aabne Vand. Navnlig i Smaabugterne vrimlede der af Gæs og andre Søfugle.
- 12 Juni 07. — $79^{\circ} 40'$ n. Br. 17 Knortegæs kom flyvende og satte sig oppe i Land.
- 13 Juni 07. — 79° n. Br. En Flok Knortegæs set.

Efter Brønlands efterladte Dagbog har Mylius-Erichsens Slædehold set og skudt en Del Knortegæs i »Mylius-Erichsens Land« nær ved Kysten. I Dagbogen hedder det blandt andet: »24 Juni 1907. Mange Knortegæs trækker i Dag Syd over. Skudt 9 Gæs.«

Der er vel næppe Tvivl om, at Knortegaasen yngler i det nordligste Østgrønland; men nogen sikker Oplysning om Forholdet har jeg ikke kunnet fremskaffe.

Til Museet hjembragtes Skindet af den paa Koldewey Ø 8 Juni 1907 skudte Han, paa hvilket følgende Maal er taget:

Vinge fra Haandrod til Spids	Næb	Tarse
324 mm.	33,5 mm.	60 mm.

Bernicla leucopsis (Boie), Bramgaas.

Kun paa et ganske bestemt Omraade tilmed af forholdsvis ringe Udstrækning havde Arten fast Tilhold. Undtagelsesvis blev der — i Træktiderne — set Bramgæs andre Steder, men aldrig

langt fra nævnte Tilholdssted. Af Ekspeditionens Nordrejsende blev Arten ikke set. I det paa Smaasøer, Damme og mindre Elve saa rige Landskab Nord og Øst for Lakseelven og Hvalrosodde fandt jeg i August 1906 mange Steder efterladte Fjer og Ekskrementer af Bramgæs. Der blev her 25 og 27 August set henholdsvis 7 og 2 Gæs. I Landet lidt længere mod Vest i Nærheden af Fjældpartiet Trekroner fandt jeg 23 Maj 1907 ved de græsbevoksede Bredder af en større Sø — »Gaasesø« — talrige fjørgamle Efterladenskaber af Bramgæs. De ferske Vande var endnu fuldstændigt dækkede af Is, og store Snemasser skjulte næsten overalt Jorden.

Det undrede mig derfor ikke lidt, da jeg ved Midnatstid saa en Bramgaas komme trækkende Syd fra og skræppende dale ned paa Snemarkerne et Par Kilometer N. for Søen.

Den 11 Juni saa og skød jeg ved en ubetydelig og kun delvis aaben Ferskvandsdam mellem Grushøjene paa Stormkap en enlig gaaende gammel Han. Denne Gaas var saa lidt sky, at den, efter at jeg een Gang havde skudt fejl til den, rolig blev gaaende paa Bredden af Dammen. I dens Mave fandtes kun Plantelevninger, især vissent Græs.

Den 7 August saa jeg ved Lakseelvns Munding 15 Bramgæs, der gik og afnappede det fine Græs langs Bredden. Disse Gæs var overmaade sky. En Mængde blege og afslidte Fjer, som de efterlod paa Stedet, røbede, at de var i Fældning.

Den 15 August traf jeg ved Gaasesøens vestre, stejle Brink op imod Trekroner 2 Bramgæs, der ved min Ankomst gik paa de ud imod Søen liggende lave med frodige Polarpil og anden Vegetation bevoksede Klipper. Gæssene var i stærk Fældning og næppe i Besiddelse af fuld Flyveevne, hvorfor de hurtigst søgte ned til Søen, hvor de blev skudte. Det var gamle Fugle, Han og Hun. Maver og Spiserør var fyldte med Stængelstykker, Blade og Rakler af Polarpil, Frø af forskellige Planter samt fint Græs.

Omtrent samtidig var en større Flok Bramgæs (ca. 50 Stk.) set i Kæret N. for Skibshavnen. Foruroligede og jagede af de ved Skibet værende Slædehunde forlod Gæssene snart Stedet.

Den 8 og 9 Juni 1908 fik jeg først Lejlighed til at iagttage Bramgæssene paa deres egentlige Yngledomæne. I et afsides liggende Kær- og Moseparti dybt inde i Landet Nord for den ved sin Størrelse og storslaaede Omgivelser imponerende Sælsø,

mindst 10—15 Kilometer fra nærmeste Saltvand, førte Gæssene en behagelig og af mig hidtil uanet Tilværelse.

Nævnte Terrain, hvis længste Udstrækning gaar i nordlig Retning, indtager et Fladerum af ca. 16 □ Kilometer og begrænses mod Vest af en Fjældkæde, hvis nederste Skraaninger dækkes af en Vegetation, yppigere end jeg har fundet den noget andet Sted i Nordøstgrønland. Mod Øst og Nord taber Kærstrækningen sig i golde, stenede og med Sandbastioner isprængte Sletter med enkelte dybt liggende Ferskvandsbassiner fuldstændigt blottede for Vegetation. Mod Syd hæver sig Trekroners bratte og golde Fjældvægge i en Højde af 360 Meter med deres ganske smaa terrasseformede Afsatser.

I selve Kær- og Moseterrainet var Vegetationen overmaade rig og yppig. Saavel Polarpielen som de øvrige Vækster optraadte her i relativt kæmpemæssige Størrelser. Trods den tidlige Aarstid var Sneen overalt bortsmeltet, og et Utal af Smeltevandsdamme, større og mindre, gav Stedet en for Svømme- og Vadefugle forøget Tillokkelse. Det stærke Sollys' Indvirkning paa den mørke, tørveholdige Jord er sikkert Aarsagen til den usædvanlig tidlige Snesmeltning.

Ved min Ankomst stod Bramgæssene parvis eller i Smaaflokke i Vandpytterne eller gik græssende i Nærheden af disse, stundom ogsaa højt op ad Fjældsiderne. Paa bestemte Tider af Døgnet forlod Gæssene saa godt som alle Kæret og forsvandt i sydlig Retning over mod Trekroners midterste og højeste Parti. I den Tro, at der i Nærheden af Fjældet fandtes en større Sø, hvor Gæssene efter endt Fouragering søgte hen, begav jeg mig over i den angivne Retning. Jeg fandt ogsaa et Par større Bassiner med fersk Vand og traf i disse nogle faa Gæs, som opskræmmede søgte videre ind mod Fjældet. Da jeg kom dette nær paa 1 Kilometer fik jeg Løsning paa Gaaden. Langs den vældige Fjældmur svirrede som Bier uden for en Kube Bramgæssene frem og tilbage, og en vedholdende Summen, der maaske snarere lød som en fjærnt, dæmpet Snakken, naaede mit Øre. Siddende ved Fjældets Fod iagttog jeg nu i nogle Timer Gæsenes Færd. Ved Brugen af Kikkert kunde jeg uden Vanskelighed nøje mærke mig selv de mindste Enkeltheder. Medens en Del Gæs stedse fløj langs Fjældsiderne og undertiden steg saa højt til Vejrs, at de gik over Fjældet og forsvandt paa den modsatte Side, sad Størsteparten af Fuglene som Regel parvis om-

kring paa Fjældmurens Afsatser, af hvilke nogle syntes saa ringe i Størrelse, at de næppe kunde afgive Plads for Fugleparret end sige tillige for en Rede. Kun paa Fjældets midterste, lodrette og fuldstændigt golde Parti holdt Gæssene til og aldrig lavere end ca. 200 Meter fra Fjældets Basis. Da Lokaliteten var ganske ubestigelig, maatte jeg nøjes med ved at affyre nogle Riffelkugler mod Fjældmuren at opskræmme Gæssene og derved at danne mig en Forestilling om Koloniens Størrelse. De for Tiden »hjemmenværende« Fugle udgjorde ca. 150 Stkr. Rugning var, saa vidt jeg kunde skønne, endnu ikke begyndt. Jeg havde bestemt Indtryk af, at en Del Gæs søgte Fjældet uden dog at have til Hensigt at yngle. Et Par Hunner, jeg senere skød ude i Kæret, havde saaledes kun ganske uudviklede Æg i Æggestokkene.

Ved Fjældet var Gæssene ikke synderligt sky og ænsede kun lidet mine Skud; den store Højde, i hvilken de stedse befandt sig, gjorde dem trygge. I Kæret var de derimod yderst forsigtige og havde næsten altid Vagtposter ude, medens de gik og søgte Føde. Hannerne var synligt større og stærkere i Farverne end Hunnerne. Paa Fjældets midt i Gaasekolonien havde et Par Falke deres Rede. (Om denne og Falkenes Forhold til Bramgæssene se under *Falco gyrfalco*). Paa Grund af Stedets afsides Beliggenhed og Ekspeditionens nær forestaaende Hjemrejse fik jeg desværre ikke senere Lejlighed til at iagttage Bramgaasekolonien.

Til Museet er hjembragt Skind af 3 gamle Fugle, paa hvilke følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsangivelse	Vinge	Næb	Tarse	Total længde af den friske Fugl
♂ ad.	11/6 07. Stormkap.	410 mm.	33 mm.	77 mm.	710 mm.
♂ ad.	15/8 07. Gaasesøen.	Fældning.	32 —	77 —	
♀ ad.	15/8 07. —	390 mm.	32 —	71 —	

Lagopus mutus (Mont.) Fjældryper.

Næsten overalt i de af Ekspeditionen berejste Egne blev der truffet Ryper, men ingen Steder i større Mængder.

Forholdsvis hyppigt var Arten at finde ogsaa i Yngletiden paa Øerne, endog paa de allermindste, baade yderst ude mod Havet som paa Lille Koldewey Ø, Maroussia, Yderskærene, Orléans Øen og fl., og længst inde i Fjordene, f. Eks. paa Nordre

Orienteringsø og samtlige Smaaøer i Dove Bay. Paa Ymers Nunatak 60 Kilom. inde paa Indlandsisen (Nord for Dronning Louises Land) blev der i April 1908 set mange Rypespor. Paa en Højslette af meget vid Udstrækning og beliggende 500 Meter over Havet — $83^{\circ} 12'$ n. Br. — fandt Koch og Bertelsen 18 Maj 1907 friske Rypespor paa Sneen. Efter Brønlunds efterladte Notitser har Arten været ret almindelig i »Mylius-Erichsens Land«, vist især langs Vestsiden af »Danmarks Fjord«. Rejseholdet har saaledes her paa én Dag, 26 August 1907, skudt 13 Ryper.

I den absolute Mørketid var Ryper eller deres Spor trods talrige Undersøgelser paa forskellige Lokaliteter intet Steds at finde, og der er ikke Tvivl om, at Arten for de 3 Maaneder forlader den Del af Nordøstgrønland, hvorom her er Tale. Rimeligst er det vel at antage, at Vandringen kun strækker sig til noget sydligere liggende Egne af Østgrønland¹, eftersom Ryperne atter begyndte at indfinde sig først i Februar, inden Solen endnu var kommet over Synskredsen. (Ved Skibshavnen viste de første Ryper sig i 1907 den 4 Februar; i det følgende Aar 4 Dage senere).

Trækket strakte sig over Februar, Marts og det meste af April, og Antallet af Ryper inden for et bestemt Omraade kunde i denne Tid variere meget stærkt.

I Smaaselskaber paa 2—5 Individer, sjældnere flere, men ogsaa ret ofte enkeltvis, strejfede Ryperne i den koldeste Tid (Februar og Marts) om paa Sletterne, for det meste i Nærheden af Kysten, søgende Næring paa de af Stormen affejede Partier. Knopper og korte, overbidte Stængelstykker af Polarpil udgjorde deres vigtigste Næring. Maverne af de fra denne Aarstid skudte Ryper indeholdt tillige efter Dr. Lindhards Undersøgelser *Dryas octopetala* (Blade) og *Saxifraga oppositifolia* (Bladrosetter). Den lave Temperatur — ofte henved $\div 40^{\circ}$ — syntes, naar Vejret iøvrigt var godt, ikke synderligt at genere de haardføre Fugle. Kun under heftige Snestorme og paa Tider, hvor Jorden var dækket af et tykt, jævnt liggende og skorpet Snelag, faldt det Ryperne haardt at friste Tilværelsen.

Mod Solnedgang søgte Rypen til Fjælds for at overnatte. I dyb Sne — altid i Fjældets Læside — opskrabede den et indtil 20 cm. dybt Hul, lige netop stort nok for Fuglens Krop, og her tilbragte den saa Natten, at dømme efter Maaden, hvorpaa dens Ekskre-

¹ Overvintrende Ryper er efter H. Winge: Grønlands Fugle trufne — endog i Mængder — paa Shannon Ø.

menter om Morgenens fandtes aflejrede, i een og samme Stilling. Hvor flere Ryper havde overnattet i Selskab, saas de enkelte Fordybninger inden for et ret snævert Omraade i relativt større eller mindre Afstand fra hverandre, dog aldrig ganske tæt sammen. Ogsaa i snævre, snefyldte Fjældslugter overnattede Ryperne ofte.

Et Par Gange fandt jeg mine gamle Fodspor paa denne Maade tagne i Besiddelse af Ryper.

Ikke saa sjældent opjagedes Ryperne om Natten af Fjælddræv eller Lækat, hvad jeg i nyfalden Sne let kunde konstatere. I intet Tilfælde fandt jeg dog Tegn paa, at en Rype under slige Omstændigheder var bleven bortsnappet.

Overfor Mennesker kunde Ryperne vise sig utroligt frygtløse eller maaske snarere indolente. Naar Fuglene om Dagen havde ædt sig mætte, sad eller laa de paa Sneranden ved den sidst benyttede Fourageringsplads ubevægelige og derfor yderst vanskelige at skelne fra Omgivelserne. Ofte var de under slige Forhold næsten ikke til at drive op fra deres Lejer i Sneen og lod sig skyde ned til sidste Individ. Opjagede fra Hvilepladserne løb de undertiden kun nogle faa Skridt for derefter ved lynsnare Fodbevægelser at opskrabe sig et nyt Hul. Gik Ryperne omkring paa en snebar Plet for at søge Føde, var de mindre dorske, men lod sig dog komme nær paa 3—4 Meter eller mindre. Hunnerne syntes da mindst taalmodige overfor menneskelig Tilnærmelse. Ved at rejse Nakkefjerene som en spids Top og lægge Vingespidserne op over Haleroden samtidigt med, at den under en dæmpet Klukken, jeg nærmest kan sammenligne med Lokketonen hos Kvækerfinken, udførte nogle nejende Bevægelser med Hoved og Forkrop, tilkendegav Rypehunnen, at den stod i Begreb med at flyve op. En lignende Adfærd kunde dog ogsaa være Tegn paa særligt Velbefindende. Umiddelbart efter stærkt og jævnt Snefald, hvorved Jorden overalt tildækkedes, viste Ryperne sig paafaldende sky og flygtige. For faa Øjeblikke ad Gangen satte de sig paa Klippetoppe og de frem over Sneen ragende, større Sten, for igen under hurtig, lydløs Flugt at gøre sig usynlige om Fjældhjørner, ad dybe Slugter eller ud over vidt strakte Sletter. I Løbet af nogle Timer, naar Ryperne havde fundet sig nogle nye Foderpladser, kom der igen Ro over dem. Skorpet Sne gennembakkede Ryperne først med Næbbet, hvorefter de med Fødderne banede sig Vej ned til de eftersøgte

Vækster. Isslag eller Rim borthakkedes omhyggeligt af Planterne, forinden Rypen fortærede disse.

Enkelte Hanner hørtes, naar Vejret var smukt, skogre allerede i Slutningen af Marts. Parvis optraadte Ryperne dog først en Maaned senere, til hvilken Tid Hannerne havde opnaaet det rette Parringsudseende med stærkt farvede og udviklede Hudkamme. Hannens Skogren lyder nærmest som orrrr.

Den 13 Marts 1908 traf jeg paa Harefjeldets østre Skraaning 5 Hunryper i Flok. Medens de 4 gik om og søgte efter Føde sad den 5te paa Toppen af en enligt liggende, stor Sten, hvorfra den to Gange som en Han steg skogrende til Vejrs. Denne Hunrype teede sig overhovedet som en Han i Parringsaffekt. Med stærkt udbredte Styrere og rejste Kamme dalede den ned paa Stenen, hvorfra den senere fløj ned paa Jorden for med sænkede Vinger og rejste Nakkefjer at kokettere med sine Veninder, Kønsbestemmelsen af samtlige fem Ryper, som jeg senere skød, frembød ingen Vanskeligheder. Den mærkelige Han-Imitator indeholdt Æg saa store som Hønsehagl. Vejret var under Iagttagelsen særdeles smukt.

Ved Parringsens Begyndelse forlod de fleste Ryper det lave Kystland og søgte dybere ind i Landet for at yngle. Som tidligere antydnet, ynglede ogsaa en Del Ryper paa Øerne, hvor de jo om Sommeren var mindre udsatte for Efterstræbelser af Ræv og Lækat. Parringen fandt som Regel Sted i de tidligste Morgentimer, paa hvilken Tid Ryperne nu fortrinsvis var paa Færde overhovedet. Æglægningen begyndte i første Halvdel af Juni. (Et fuldbaarent Æg med Skal udtaget af Fuglen skriver sig fra 11 Juni). Hannen holder sig efter mine Iagttagelser i Nærheden af Reden, ogsaa efter at Hunnen har begyndt at ruge. Paa den lille Klippeø »Pladen« i Dove Bay traf jeg 16 August et Kuld (9) Rypeunger, lidt større end Stære. I Slutningen af August og Begyndelsen af September blev der flere Gange set Rypeflokke paa henved en Snes Stykker, unge, næsten fuldvoksne Unger og gamle Fugle mellem hverandre.

I Maverne af skudte Rypeunger fandt jeg baade Insekt- og Plantelevninger. Ogsaa de gamle Ryper lever om Sommeren for en Del af Insekter.

Henimod Tiden for Afrejsen — i Oktober — viste Ryperne sig igen paa de lavere Kystsletter, som under Foraarstrækket, enkeltvis eller i Smaaflokke.

Rypens Unger efterstræbes foruden af de to før nævnte Rovdyr af Ravn, Falk og Sneugle. For de gamle Fugles Vedkommende er Falken sikkert den værste Fjende. Efter Affaldet ved Falke-rederne at dømme er det dog vist kun forholdsvis faa Ryper, der ad denne Vej gaar til Grunde.

Den nordøstgrønlandske Rypes Fældning.

Som før nævnt finder Æglægningen i de af Ekspeditionen berejste Egne som Regel Sted i første Halvdel af Juni.

Allerede i en forholdsvis spæd Alder faar Kyllingen her som andet Steds Svingfjer, der sætter den i Stand til at flyve.

Den første Fjerdragt, som Rypekyllingen iklædes, bestaar paa Ryggen af vatrede Fjer, hvis Grundfarve er sort. Tværbaandene paa den sorte Grund, der giver Ungen det vatrede Udseende, er af hvidgraagullig Farve. Paa Skulderen og Midtryggen er Fjerene hovedsagentligt sorte med enkelte lyse Kantpletter af førnævnte Farve. Brystet og Forhalsen har hvidgraagullige Fjer med sortegraa Tværbaand; det samme gælder Kropsiderne. Bug og Undergump er graahvide, Svingfjerene lyst graalige med lyse Tegninger.

Fra denne Dragt gaar Rypekyllingen over i sin første mørke, den voksne Fugl tilhørende Dragt. (3 Skind i dette Stadium foreligger — 2 Hunner, 1 Han skudte paa »Rypefjæld« 29 August 1906). Disse unge Fugle har mistet næsten alle de graa Svingfjer, som er bleven erstattede med den voksne Fugls hvide. Halen bestaar nu af vel udviklede, tuschfarvede Fjer, med smalle hvide Endebaand. Bugen og Undergumpen samt Fodens Fjerbeklædning er hvid. Paa Ryg, Forhals og Hoved findes Fjer, der repræsenterer baade Kyllingens første Fjerdragt med den før nævnte brede Vatrings paa sort Grund, og de den voksne Fugls første mørke Dragt tilhørende, fintvatrede Fjer, som har en lys graagulbrun Farve med fine sorte Fjerbaand i zig-zagløbende Figurer.

Den unge Rype gaar fra denne Dragt over i sin første rene Vinterdragt, der er hvid med Undtagelse af Tøjlerne, Halen og Svingfjerenes Skafter, som er sorte.

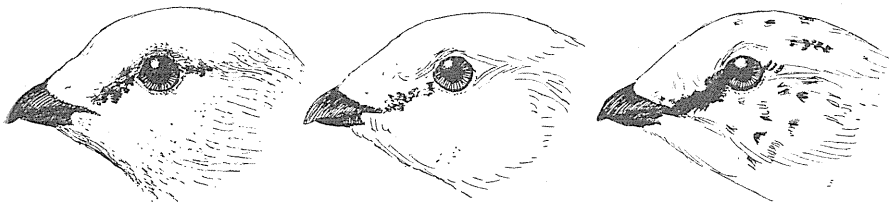
I Vinterdragten bærer alle Hanner sorte Tøjler, hvis Fortsættelse altid er at se bag Fuglens Øje.

Ogsaa de fleste Hunner bærer Tøjler, der dog hos mange — vel yngre — Individder kun er markerede ved mørke Pletter

nærmest Næbroden og sjældent hos dette Køn fortsættes bag Øjet. Undtagelsesvis skød jeg Hunryper uden Spor til Tøjler. I Løbet af Oktober Maaned forsvandt, som tidligere antydet, saa godt som alle Ryper fra Landet og gensaas de første Dage af Februar.

Ryperne var da alle hvide — Tøjler, Styrefjer og Svingfjerribber undtagne. Enkelte Individer (af begge Køn) har en ganske enkelt vatret Fjer af sidste Efteraarsdragt paa Halsen, Kroen, Overvingen eller Overgumpen.

Den hvide Dragt bibeholdes i Marts og April. For Hunnernes Vedkommende ser man i Maj talrige frembrydende sorttværstribede Fjer paa svovlgul Bund. (Tre Skind fra denne Fældningsperiode foreligger: 1 fra 25 Maj, 2 fra 26 Maj.)

Fjældrype (*Lagopus mutus*). Hanner.

Efterhaanden viger nu den hvide Dragt for de tværbaandede Fjer, og ved Rugningens Begyndelse optræder Hunrypen navnlig for Ryggens Vedkommende ganske i den mørkere farvede Sommerdragt. Karakteristisk for denne Dragt er Rygfjerenes sorte Farve med straagule Baand. Rygfjerenes Midte er sort og Tværbaandene mødes hos disse ikke ved Ribben. Paa Forbryst, Hals og Kropsider er Fjerene derimod kraftigt gule med brede, tværs over Fjeren gaende sorte Baand.

En Hun, skudt 11 Juni og indeholdende et fuldbaarent Æg, har den her beskrevne Rygfarve kun med den Forskel, at Fjerenes gule Kanter mange Steder er falmede saaledes, at man snarere maatte kalde dem graahvide.

Paa Bugen er endnu ikke alle hvide Fjer forsvundne, og det er muligt, at Bugen i denne Dragt hos nogle Individer vedbliver at være hvid.

En Hun, skudt 15 August 1907 paa Klippeøen Pladen (gik med et Kuld Kyllinger), er nu paa Ryggen saa stærkt falmet, at Fjerenes sorte Partier har Overvægten, og de lyse Partiers gullige

Tone næsten er forsvundet, hvorved Fuglen gør et mørkt graaligt Indtryk. Denne Hunrype havde hele Undersiden tværstribet.

Fra denne (Sommerdragt) gaar Hunrypen over i Efteraarsdragten. Et Par Individder skudt 15 og 16 August er i næsten ren Efteraarsdragt; men Sommerdragtsfjer er dog endnu at finde, spredte omkring paa Fuglens Ryg, Kropsider o. a. Steder. En Rypehun skudt nogle faa Dage tilforn er endnu nærmere ved den rene Efteraarsdragt. Denne bestaar af brungraa, fint vatrede Fjer; Bugen og Vingerne alene er hvide. De nævnte, fint vatrede Fjer ser saaledes ud: Paa den brungraa Grund staar talrige sorte Punkter, der ikke løber sammen til en Linie, men dog danner en Art Zigzagtegning tværs over Fjerene, der hen imod Spidsen har et lyst Tværbaand. Selve Fjerens Kant er graasort.

I aldeles ren Efteraarsdragt saas ingen Hunner. Inden Hunrypen forlader Landet, viger efterhaanden den fint vatrede Efteraarsdragt for den hvide Vinterdragt.

For Hanrypens Vedkommende gælder det, at den i Parrings-tiden som Regel bærer fuld Vinterdragt; men allerede inden Hunnen har begyndt Rugningen, viser der sig paa Issen tværbaandede Sommerdragtsfjer. Efterhaanden som nu Hannens Fældning fra den hvide Dragt til Sommerdragten tager Fart, trækker Fuglen sig tilbage til et skjult Liv i Fjældene, og det er derfor yderst vanskeligt at følge Iagttagelserne af den. — Det lykkedes mig saaledes kun at fremskaffe en Han i ren Sommerdragt, afbildet paa Tavle III.

Dens Bug og Vinger er hvide, Halen sort med tydelige hvide Endebaand. Rygfjerene er mørke med hvidgraa Tværbaand, men den herved fremkomne Vtring er dog smallere end hos de i tilsvarende Dragt foreliggende Hunner.

Det er troligt nok, at denne Dragt hos Hannen meget sjældent forekommer ren; thi inden den er fuldendt, er allerede Efteraarsdragtens fint vatrede Fjer skudte frem flere Steder paa Kroppen, og dette er jo paa Grund af den korte Tid, der er levnet Hanrypen paa disse nordlige Breddegrader, forklarligt nok. Man betænke, at den fra Slutningen af Juni til Slutningen af September skal gennemløbe Fældningen fra hvid Vinterdragt til Sommerdragt, fra Sommerdragt til Efteraarsdragt og fra denne tilbage til hvid Vinterdragt. Intet Under da, at Hanrypen om Sommeren næsten altid ses i blandet Dragt.

Den rene Efteraarsdragt er efter min Mening meget smuk: Bug, Vinger og Hale som i Sommerdragten, Kroppens øvrige Fjer af en fin brungraa Farve med den under Hunnen beskrevne fint punkterede Vatrings. I denne Dragt foreligger 4 Individder; Bundfarven hos disse svinger mellem lyst brungraa og en noget »varmere« Farvetone. Paa Grænsen imellem Bugens hvide Fjer og Kropsidens brune vatrede ses paa næsten alle Ryper af begge Køn Fjer, der er dels hvide dels vatrede, og disse Fjer har formodentlig givet Støtte for Antagelsen om, at Omfarvning fra Efteraars- til Vinterdragt fandt Sted. De foreliggende Rypeskind hjemler ikke en saadan Antagelse, idet nye, hvide frembrydende Fjer overalt er at finde.

Fra Efteraarsdragten gaar Hanrypen altsaa ved Fældning igen over i den hvide Dragt.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om Regler for Artens Kloskifte, tør jeg intet bestemt sige, idet jeg paa dette Punkt til alle Aars-tider og hos begge Køn af forskellige Aldre var Vidne til de allerstørste Uligheder.

Til Museet er hjembragt Skind af 14 voksne Ryper, 3 næsten voksne Unger og 1 mindre Unge (i Spiritus). Desuden 1 Æg. Følgende Maal er tagne:

Køn	Alder	Dato	Stedsbetegnelse	Vinge	Anmærkning
♂	ad.	14/2 07	Koldewey Ø	215 mm.	(Maalt paa frisk Fugl)
♂	ad.	15/2 07	Skibshavnen	208 —	(Maalt paa Skind)
♂	ad.	6/5 07	do.	187 —	do.
♂	ad.	9/5 07	»Maroussia«	200 —	do.
♂	ad.	11/6 07	Stormkap	211 —	do.
♂	ad.	20/6 08	»Pladen«	206 —	do.
♂	ad.	29/8 06	»Rypefjæld«	206 —	do.
♂	ad.	5/9 06	Kap Bismarck	201 —	do.
♀	ad.	11/3 07	Hvalrosodde	200 —	(Maalt paa frisk Fugl)
♀	ad.	17/3 07	Thermometerfjæld	200 —	do.
♀	ad.	25/5 07	Hvalrosodde	201 —	(Maalt paa Skind)
♀	ad.	26/5 07	Rypefjæld	182 —	do.
♀	ad.	15/8 07	»Pladen«	187 —	do.
♀	ad.	15/8 07	do.	187 —	do.

Colymbus septentrionalis (L.), Rødstrubet Lom.

Den rødstrubede Lom var i Sommertiden yderst almindelig at træffe i de ferske Vande, saa vel nær ved Kysten som dybt inde i Landet. Ved Elvmundinger og — om end sjældnere — i Smaabugter og Fjorde saas Arten ogsaa. Nordligst blev den set af Koch og Bertelsen paa ca. 80° 30' n. Br. (9 Juni 1907). Medens Skibet endnu befandt sig ude i Isen lidt Nord for Kap Bismarck, saa Mylius-Erichsen paa en Baadtur ind mod Land 14 August 1906 ni flyvende Lommer i Flok. Efter Meddelelens Skøn tilhørte de Arten *glacialis*. Rimeligere forekommer det mig efter den mig nærmere opgivne Beskrivelse af Fuglen — Størrelse, Skrig og Flugt —, at det har været *septentrionalis*¹. Til Søerne ved Skibshavnen og paa Stormkap indfandt Lommerne sig i første Halvdel af Juni. I 1907 blev den første Lom set 8 Juni, i 1908 3 Dage senere. Enkelte Hanner viste sig først. Under en vidt lydende, gjaldende Kaglen strejfede de om umaadelig højt til Vejrs for at afsøge Terrainet for aabent Vand, der i de første Dage var yderst sparsomt at finde. I selv de usleste Vandpytter blandede Lommerne sig med Kongeederfugl og Havlit. Revner og Vaager i Havisen søgte Arten kun undtagelsesvis.

I Sommeren 1907 ynglede Lommerne ikke, men holdt sig dog længe parvis paa Ynglestederne. Antallet af Fugle svarede til, hvad jeg i August 1906 havde iagttaget. 1908 fandt jeg Arten ynglende over alt, hvor passende Lokaliteter frembødes: Større og mindre Ferskvandssøer med helt eller delvis græsbevoksede Bredder. Da Ungerne ikke, som Konge-Ederfuglens og Havlittens, føres ud til det salte Vand, medens de endnu er smaa, vælges Rugepladserne ogsaa undertiden fjærnt fra Kysten. Den først fundne Rede indeholdende 2 ganske svagt rugede Æg skriver sig fra 6 Juli (en lille Sø ved Skibshavnen, næppe 100 Meter fra Kysten). Redefuglen var overordentlig sky og forlod flyvende Æggene, naar jeg lod mig til Syne paa en Afstand af over 200 Meter. Efter i nogen Tid at have kredset skræpende omkring Søen stedse meget højt til Vejrs kastede Fuglen sig langt ude paa Bugten, hvorfra den efter henved $\frac{1}{4}$ Times Forløb vendte tilbage paa ny ængsteligt kaglende og stadig kredsende højt over Reden. Først efter at jeg havde forladt

¹ Arten *glacialis* blev med Sikkerhed kun set én Gang i N. O. Grønland.

Søen, kastede Fuglen sig næsten lodret og under de ejendommelige skruende Bevægelser, der karakteriserer Artens Flugtmånøvrer, paa Søen og begav sig derefter hurtigt svømmende hen til Reden. Hannen opholdt sig som Regel i en anden Sæt tæt derved. De fleste af de rugende Hunner, jeg senere iagttog, var mindre sky og nøjedes ved min Ankomst med at svømme et Stykke ud paa Søen, hvor de saa sammen med Hannen under en hæsliig Skrigen eller Mjaven afventede min Bortgang.

Samtlige fundne Reder indeholdt 2 Æg. Disse varierede en Del, mindre i Farve end i Størrelse og Form. Redernes Anbringelse var paa det nærmeste ens: i umiddelbar Nærhed af Vandet, men kun hvor der fandtes lidt kort Græs eller anden Vegetation. Halvraadne, vanddrukne Plantestængler hentede fra Bunden af det lave Vand i Redens nærmeste Omgivelser samt enkelte friske Stængler afklippede med Fuglens Næb og anbragte omkring den øverste Rederand udgjorde Redematerialet. Den 10 Juli iagttog jeg en Hun sysselsat med at bygge Rede. Dagen efter var denne fuldt færdig; men der hengik dog 5 Dage, inden det første Æg blev lagt. Den paafølgende Dag rugede Fuglen paa to Æg.

Et Par næsten fuldt udviklede Unger endnu ledsagede af Moderfuglen blev 4 September 1906 sete og skudte i en Dam paa Snenæs. Dammen var allerede for Størstedelen tillagt med Nysis.

I Lakseelven, ved dennes Munding og i Bugten og Søerne der i Nærheden havde Mængder af Lommer fast Tilhold. Deres væsentligste for ikke at sige eneste Næring udgjordes her af Fjældørred (*Salmo alpinus*), der i uhyre stort Antal fandtes saavel i selve Elven som i den lille Bugt uden for denne. Ogsaa de fleste Ferskvandssøer husede Mængder af Ørred. I Maver af Lommer skudte straks efter Ankomsten, paa hvilken Tid Fuglene er henviste til Smeltevandspytter og mindre Damme, fandt jeg ofte vegetabiliske Levninger.

Af Karakter er Lommen stridbar og ufordragelig særlig over for egne Artsfæller. Fra min Sommerstation paa Stormkap kunde jeg daglig iagttage deres Færden, dels i Dammen oppe i Landet, dels i Stormelvns Munding, til hvilke Fuglene paa visse Tider af Døgnet søgte ud for at fiske.

Liggende paa Vandet udstøder Fuglen en hæsliig Lyd, nærmest at sammenligne med en arrig Kats Mjaven. Under sin høje, skønne og hurtige Flugt frembringer den derimod en vidt

lydende Kaglen. I Flugten er Lommen udholdende som ingen anden Svømmefugl. Timevis har jeg set den kredse om, indtil den med Lynets Fart, lokket af skrigende Fæller, kaster sig lodret ned gennem Luften under allehaande skruende og zig-zag-agtige Flugtformationer for til sidst med et lydeligt Plask at glide et langt Stykke henad Vandfladen. Straks er dens smukke Kaglen forvandlet til den hæsligste Mjaven, som den i nogle Minutter lader lyde om Kap med de Fæller, der har hidlokket den.

I Størrelse varierede Lommerne meget. Hannerne var gennemgaaende langt de største.

Under hele Opholdet i Nordøst-Grønland optræder Arten i fuld Sommerdragt.

Til Museet er hjembragt Skind af 3 gamle Fugle og af en næsten voksen Unge samt 2 Æg. — Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad.	17/8 06. Kap Bismarck.	289 mm.	53 mm.	71 mm.
♂ ad.	27/6 06. Hvalrosodde.	278 —	53 —	71 —
♀ ad.	18/7 07. Skibshavnen.	267 —	52 —	68 —

Æg:		Længde	Bredde
		6/7 08. Skibshavnen.	1. 67 mm.
		2. 70 —	43 —

Colymbus glacialis (L.), Islom.

Kun én Gang traf jeg Arten. Under mit Ophold paa Hvalrosodde fra 20 August til 2 September 1906 saa jeg daglig 5 Islommer — alle gamle Fugle i Sommerdragt — ligge i Dove-Bay ud for mit Telt og i Regelen ikke langt fra Land.

Fuglene var yderst aarvaagne og sky. Selv naar de havde lagt sig til Hvile paa den sammenpakkede Is inde ved Strandbredden, mislykkedes mine Forsøg paa at komme dem paa Skud.

Naar Lommerne søgte Føde og ikke øjnede nogen Fare, var de saa optagne heraf, at de kun ganske momentvis viste sig paa Vandoverfladen. Deres Evne til for længere Tid ad Gangen at kunne holde sig under Vandet er stor og syntes langt at overgaa den rødstrubede Loms.

At Islommen, der jo ellers yngler sydligere paa Østkysten (efter Bay, se Medd. om Grønland 19 Hæfte 1896, skal den være almindelig ved Scoresby Sund) kun som en tilfældig Gæst og vel næppe ynglende viser sig i Nordøst-Grønland, maa sik-

kert søges i den Omstændighed, at de større, dybe Fjældsøer — Artens Ynglelokaliteter — her saa sent og i visse Aar aldrig bliver isfri.

Fulmarus glacialis (L.), Stormfugl (Mallebuk).

Paa »Mallebukfjældets« ca. 400 Meter høje, lodrette og ubestigelige Mur ud imod Havet (81° 12' n. Br.) yngede Arten efter Koch og Bertelsen i stort Antal. En Del Fugle tilhørende denne Ynglekoloni saas allerede i Midten af April paa en Kyststrækning fra ca. 79° 45'—80° 20' n. Br. — Trods den tidlige Aarstid fandtes der her flere Partier med aabent Vand. Undtagelsesvis viste en enkelt Stormfugl sig uden for nævnte Strækning og da kun ved de yderste Øer og Skær og i stærk Taage. Inde i Fjorden lod Arten sig aldrig se. Under Sejladsen gennem Pakisen havde jeg — baade under Op- og Hjemrejsen — daglig Lejlighed til at iagttage Stormfuglene, som med stor Paatrængenhed og uden Spor af Frygt søgte hen til Skibet for at faa Del i det derfra udkastede Affald. I stærkt sammenpakket Is med kun sparsomme Partier af aabent Vand saas kun enlig flyvende Fugle; men paa Strækninger, hvor Isen optraadte i mindre, spredte Flager, samlede Stormfuglene i Selskaber paa indtil en Snes Stykker, sjældnere i endnu større Flokke. Ofte laa de i Skibets Kølvand, ivrigt kæmpende om de Spækstykker, der kastedes ud til dem. Medens Stormfuglene ude i Atlanterhavet var ret tilbageholdne og aldrig indlod sig paa at komme hen i Skibets umiddelbare Nærhed, var de inde i Isen saa frygtløse, at de bortsnappede Spækstykker, som jeg med Fingrene rakte frem til dem. Med en ombøjet Knappenaal som Krog og et Stykke Spæk som Madding kunde jeg i Kølvandet fange saa mange Fugle, jeg ønskede. Saa snart en indfangen Fugl gaves fri, bed den straks igen paa den udkastede Krog. Fra Vandoverfladen dykkede Fuglene ved ogsaa at benytte Vingerne med stor Færdighed efter de synkende Spækstykker undertiden til over 1 Meters Dybde. Derimod forsøgte de sig aldrig som Styrtedykkere. De indfangede Fugle forsvarede sig tappert med Næbbet og nappede mig ofte saa haardt i Haanden, at Blodet flød. Naar jeg satte dem paa Skibsdækket, lagde de sig straks ned og syntes ikke at kunne støtte paa Fødderne. Heller ikke naar de indfandt sig paa Isflagerne ved skudte Sæler, saa jeg dem staa oprejste. Ved en ubehjælpelig Kryben eller Vrikken

med Kroppen bevægede de sig langsomt fremad. Kun ved at vrikke sig hen til Isranden eller ved at styrte sig ud i Vandet lykkedes det dem atter at komme paa Vingerne. Fra Skibsdækket kunde de ikke flyve op.

Som Forsvarsmiddel udspyede de fangne Fugle en ildelugtende, klar, tranlignende Vædske, som hurtigt besudlede deres ellers saa rene Fjerklædning i en uhyggelig Grad. Saa godt som alle de fangne og skudte Stormfugle bar tydelig Rugeplet. I Maverne af de dræbte Fugle fandt jeg uden Undtagelse fortrinsvis Blækspruttekeber, hos en Del tillige Levninger af mindre Krebsdyr.

Da Spørgsmaalet vedrørende Forekomsten af en lys og en mørk Varietet, disses respektive geografiske Udbredelse og indbyrdes Forskellighed, saa vidt mig bekendt, endnu er ret svævende og derfor formentlig kan paakræve Interesse, skal jeg neden for anføre, hvad der paa disse Punkter dels ved egne Iagttagelser og dels gennem mine nordligere rejsende Kammerater er fremkommet.

Idet jeg først gengiver, hvad mine Rejsefæller har noteret om deres Iagttagelser ved »Malleukfjældet« og nærmeste Omgivelser, maa jeg udtrykkeligt fremhæve, at jeg forinden deres Afrejse mod Nord nøje betegnede dem, hvilke specielle Oplysninger om sete Fugle, jeg ønskede, og at det for Stormfuglens Vedkommende særlig gjaldt de eventuelt sete Fugles Antal og Forholdet mellem Antallet af lyse og mørke Individider.

17 April 07. — $79^{\circ} 45'$ n. Br. — 5—6 Malleukker, alle mørke Fugle, set. Faa aabne Partier i Isen. (Koch & Bertelsen.)

20 April 07. — »Malleukfjæld.« $80^{\circ} 12'$ n. Br. — Malleukkerne var til Stede i større Antal — nogle Hundrede næppe Tusinde — og tog Sæde paa Redepladserne højt til Fjælds. Udføjne Fugle søgte stadig Øst over mod det aabne Vand. Langt det overvejende Antal var mørke Fugle. (Koch & Bertelsen.)

Under Retræten til Skibet i Juni beretter Koch & Bertelsen videre:

8 og 9 Juni. — $80^{\circ} 23'$ n. Br. — Mange Malleukker langs Kysten i det aabne Vand. Mørke Fugle.

9 og 10 Juni. — $80^{\circ} 20'$ — $80^{\circ} 10'$ n. Br. Malleukker i stort Antal — langt større end under Oprejsen. Fremdeles næsten udelukkende mørke Fugle.

(Den 15 Oktober 1907 ankom Dr. Lindhard og G. Thostrup til Mallemukfjældet og opholdt sig her i 3 Dage. Trods meget aabent Vand i Nærheden var Mallemukkerne fuldstændigt forsvundne.)

Mine egne Notiser vedrørende de paa Oprejsen sete Fugles Farver, fra Arten første Gang viste sig ved Skibet (lidt Nord for Shetlandsøerne) til dette forankrede ved Kap Bismarck er følgende:

- 9 Juli 06. — $61^{\circ} 11'$ n. Br.— $1^{\circ} 18'$ v. Lgd. — Stormfugl set for første Gang. Kun 3—4 Fugle samtidig, alle udpræget lyse.
- 11 Juli 06. — $61^{\circ} 46'$ n. Br.— $5^{\circ} 26'$ v. Lgd. Stedse ses nogle Stormfugle, dels flyvende omkring Skibet, dels liggende i Kølvet. Aldrig større Flokke og altid lyse Individuer.
- 13 Juli 06. — Passeret i Dag Store og Lille Dimon og saa en Del Stormfugle — alle udpræget lyse Fugle.
- 23 Juli 06. — Atlanterhavet $65^{\circ} 26'$ n. Br.— $12^{\circ} 12'$ v. Lgd. Daglig nogle enligt flyvende Stormfugle ved Skibet — kun lyse Fugle.
- 24 Juli 06. — 66° n. Br.— $11^{\circ} 56'$ v. Lgd. — Blandt nogle lyse Stormfugle saa jeg i Dag et mørkt Individ, tilsyneladende lidt mindre og med kortere Vinger end de hidtil sete, lyse Fugle.
- 25 Juni 07. — $67^{\circ} 01'$ n. Br.— $11^{\circ} 10'$ v. Lgd. — ca. 30 Stormfugle laa i Flok i Nærheden af Skibet; kun 2 mørke Fugle i Flokken.
- 27 Juli 06. — Ud for Jan Mayen. — Mange Stormfugle — overvejende lyse Fugle.
- 28 Juli 06. — $71^{\circ} 28'$ n. Br.— $5^{\circ} 08'$ v. Lgd. — Stormfuglenes Antal er i Dag større end nogensinde; den lyse Varietet er endnu langt den almindeligste.
- 30 Juli 06. — $74^{\circ} 30'$ n. Br.— $3^{\circ} 15'$ v. Lgd. Storisen. — Mange Stormfugle klods paa Skibet og i Kølvet. Det synes, som om den mørke Varietet nu er den fremherskende.
- 31 Juli 06. — Storisen ca. 75° n. Br. Af de i Dag sete Stormfugle — mindst 50 Individuer — var ca. 75% typisk mørke, enkelte Fugle med Overgang til lyse og Resten typisk lyse.
- 1 August 06. — Storisen. Vi fodrer stadig Stormfugle fra Skibet. Saa godt som alle mørke Fugle.
- 3 August 06. — $75^{\circ} 56'$ n. Br. — Storisen. Stormfuglen viser sig nu næsten altid enkeltvis. Udelukkende mørke Individuer.

- 4 August 06. — $76^{\circ} 10'$ n. Br. — Storisen. Fremdeles kun mørke Stormfugle.
- 8 August 06. — Storisen. Enkelte Stormfugle — mørke Individer.
- 9 August 06. — Storisen. — En enkelt (mørk) Stormfugl.
- 11 August 06. — $75^{\circ} 50'$ n. Br. — $16^{\circ} 10'$ v. Lgd. — Storisen. 3 Stormfugle set: 2 mørke og 1 lys (paafaldende lille Fugl).
- 12 August 06. — Storisen. En lille, lys Stormfugl, maaske den i Gaar sete, ved Skibet i Morges. Vi er i Løbet af Dagen komne ret nær ind under Koldewey Øen.
- 14 August 06. — 77° n. Br. — Storisen. En ganske enkelt (mørk) Stormfugl.
- 15 August 06. — $77^{\circ} 19'$ n. Br. — Storisen. Vældige Ispakninger mod Nord. Atter en lys og meget lille Stormfugl, tilsyneladende adskilligt mindre end de ude i Atlanterhavet sete lyse Fugle. Forholdene forbyder mig desværre at komme i Besiddelse af Fuglen.

I Formiddag saa jeg en typisk mørk Stormfugl.

Da mine Notitser fra Hjemrejsen paa det nøjeste svarer til, hvad jeg ovenfor har skitseret, og saaledes bekræfter min Formodning om, at Arten optræder i to Varieteter, en sydlig lys og en nordlig mørk — med faa Afvigelser fra Regelen og maaske med jævn Overgang fra »lys« til »mørk« finder jeg ingen Anledning til ogsaa at citere dem.

Saa vidt jeg gennem de undersøgte Fugle har kunnet skønne, er Næbbet hos den mørke Varietet gennemgaaende kortere og spinklere end hos den lyse. Dette gælder i særlig Grad Næbkrogen, der ligesom den øvrige Del af Næbbet hos den mørke Varietet er mindre stærkt farvet end hos den lyse. Den mørke Plet foran Øjet findes hos begge Varieteter.

I Totalstørrelse veksler de lyse og mørke Stormfugle saa meget mellem hverandre, at nogen fast Forskel mellem de to Varieteter paa dette Punkt næppe kan paapeges.

At Parring mellem lyse og mørke Stormfugle kan finde Sted, er vel rimeligst at antage.

Den Omstændighed, at der ved »Mallekukfjædet«, hvor den ene Varietet saa afgjort var dominerende i Tal, ogsaa blev set Fugle af den anden, styrker efter min Mening en saadan Formodning.

Paa de til Museet hjembragte 6 Stormfugle er følgende Maaltagne:

Køn og Ald.	Farve	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad.	lys	31/7 06. Storisen $\left\{ \begin{smallmatrix} 75^0 \text{ n. Br.} \\ 8^0 \text{ v. Lgd.} \end{smallmatrix} \right\}$	303 mm.	42 mm.	55 mm.
♂ ad.	—	31/7 06. — —	307 —	39 —	55 —
♂ ad.	—	31/7 06. — — (i Fældning)	—	41 —	52 —
♀ ad.	Overg.	24/7 06. Nordhavet	307 —	36 —	49 —
♀ ad.	mørk	31/7 06. Storisen $\left\{ \begin{smallmatrix} 75^0 \text{ n. B.} \\ 8^0 \text{ v. Lgd.} \end{smallmatrix} \right\}$	315 —	36 —	50 —
♀ ad.	—	31/7 06. — —	315 —	33 —	50 —

Ægialitis hiaticula (L.), Præstekrave.

Den almindeligst forekommende af alle Vaderne og næst efter Snespurven den almindeligste af samtlige Nordøst-Grønlands Fuglearter. Overalt traf jeg Præstekraven ynglende, selv paa Steder saa afsides liggende og øde, at ingen anden Fugl prøvede at friste Tilværelsen der. Paa de for Arten saa ypperlige Lokaliteter som Egnen omkring Skibshavnen fandt jeg den talrigst; her ynglede i Sommeren 1908 mindst 100 Par. Ogsaa paa den ca. 60 Kilometer lange Strækning fra Stormkap til Mørkefjord samt paa Koldewey Ø fandt jeg den almindeligere ynglende end noget Sted i Danmark.

Præstekraven ankom samme Dag som de andre Vadere. Efterhaanden som Sneen smeltede bort, søgte Arten fortrinsvis de spredt liggende, sandede og for Vegetation fuldstændigt blottede Partier i Terrainet. Hyppigt var den ogsaa at træffe paa overrislede lave Skraaninger og langs Ferskvandsbredderne.

Parringen fandt for Præstekravernes Vedkommende Sted lidt senere end hos de andre Vadefugle. Paa de nævnte golde Sandholme fandt jeg de fleste Reder; men iøvrigt er Arten lige saa lidt i Grønland som andre Steder konsekvent i Valget af Redelokaliteter. Baade nær ved Kysten og langt inde i Landet, ja, endog temmelig højt til Fjælds blev der fundet Reder.

Æg blev fundne i Tiden fra 17 Juni til 18 Juli. Tallet var altid 4, og de var ikke til at skelne fra Æg af europæiske Præstekraver.

De gamle Fugle forlader Landet parvis, saa snart Ungerne er voksne — i Regelen den første Uge af August — hvorefter disse straks søger hen til Strandbredderne og ved Elvmundinger, hvor de blander sig med unge Fugle af andre Vaderarter, navnlig Sandløbere og Stenvendere.

Den første Uge af September drager de bort, en Del i de sidste Dage af August. Senest har jeg truffet en ung Præstekrave 9 September.

De gamle Fugle og Dunungerne nærer sig fortrinsvis af Insekter og disses Larver og Pupper. Dog har jeg ogsaa i Maven af gamle Fugle, skudte faa Dage efter Ankomsten, fundet Plantelevninger. De unge Fugle nærer sig især af Krebsdyr og Orme, af hvilke der langs de sandede Bredder af Bugter og Fjorde findes store Mængder navnlig i August.

De nordøstgrønlandske Præstekraver er efter mine Erfaringer i ingen Henseende forskellige fra de europæiske.

Til Museet hjembragtes Skind af 3 gamle Fugle. I Spiritus: 2 gamle og 3 unge Fugle samt 3 Dununger, 12 Æg (3 Kuld).

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad. (i Spiritus).	? ?	130 mm.	15 mm.	26 mm.
♂ ad. (i Spiritus).	² / ₆ 07. Stormkap.	128 —	15 —	27 —
♂ ad.	¹⁷ / ₈ 06. Havfjæld.	126,5 —	14 —	25 —
♀ ad.	⁴ / ₆ 07. Stormkap.	136,5 —	15 —	26 —
♀ ad.	¹ / ₆ 08. —	133 —	14 —	27 —

Æggene:

		Længde	Bredde
²² / ₆ 08. Snenæs.	(Svagt rugede.)	1. 35 mm.	26 mm.
		2. 35 —	26 —
		3. 36 —	26 —
		4. 36 —	25,5 —
¹⁹ / ₆ 08. Skibshavnen.	(Svagt rugede.)	1. 35 —	26 —
		2. 35 —	26 —
		3. 34 —	26 —
		4. 35,5 —	26,5 —
²⁹ / ₆ 07. Thermometerfjæld.	(Ikke rugede.)	1. 36 —	25 —
		2. 36 —	26 —
		3. 36,5 —	25,5 —
		4. 37 —	26 —

Streptopelia interpres (L.), Stenvender.

Meget almindelig som ynglende næsten overalt, hvor jeg færdedes. Talrigst traf jeg Arten paa Strækningen Stormelv—Hvalrosodde. I selve Stormkapterritainet talte jeg i Somrene 1907 og 1908 paa det nærmeste 40 Par Ynglefugle. Ofte var Stenvenderen at træffe ynglende paa større Fjældsletter 5—6 Kilometer inde i

Landet. Ogsaa i det endnu langt fjærnere fra Saltvand liggende Kærparti N. V. for »Trekroner« traf jeg 8 og 9 Juni 1908 adskillige Par Stenvendere. Rugningen var paa dette Tidspunkt ikke begyndt, og Fuglene holdt særlig til ved Smeltevandsdamene. I den nærmeste Omegn af »Danmarks Havn« ynglede Arten til Trods for de tilsyneladende ypperlige Lokalteter mærkeligt nok ikke. Mængder af Stenvendere havde straks efter Ankomsten — som saa mange andre Vadere — Tilhold i Kærpartiet lidt Nord for Skibshavnen, men forlod Stedet, efterhaanden som Parringen begyndte. Paa mindre Øer og Skær traf jeg vel nu og da en Stenvender, dog aldrig som ynglende. En gammel Hun blev 22 Maj 1907 set og skudt paa »Renskæret« (ud mod Storisen). I Fuglens Mave fandt jeg kun Plantelevninger. Dette Individts tidlige Ankomst skyldes sikkert en Tilfældighed, da Stenvenderne ellers, lige saa konstant som de øvrige Vadere, indfandt sig alle paa samme Dag og Time, som tidligere nævnt, for de to Somres Vedkommende henholdsvis 2 Juni og 28 Maj.

Stenvenderne syntes straks efter Ankomsten for en stor Del at nærme sig af Vegetabilier. Dog saa jeg dem ofte færdes paa de snebare Pletter af Stensletterne ivrigt beskæftigede med at vende Stenene, under hvilke de fandt Larver og Pupper. Paa Grund af Fuglens Tillidsfuldhed lykkedes det mig ikke saa sjældent paa ganske nært Hold at iagttage den under dette interessante Arbejde. Med utrolig Færdighed skød den Næbbet ind under de flade Sten, som den ved Hjælp af Overnæb og Pande med et hurtigt Kast væltede om for lige saa hurtigt at bortsnappe, hvad den derved forefandt. Jeg har set Fuglen paa denne Maade vælte ganske flade Sten af Størrelse som min Haandflade.

Ogsaa unge Fugle, som gik langs Strandbredden, har jeg set arbejde paa samme Maade.

Parringen finder Sted indtil Midten af Juni. Paa noget nær de samme Lokalteter som Sandløberen og Islandsk Ryle yngler Stenvenderen. Dog ynder denne at anlægge Reden ikke langt fra en Overrisling, Sump eller Ferskvandsdam, hvor Ungerne hyppigt føres hen. Baade Han og Hun ruger, og begge Køns Rugepletter er lige udviklede. Efterhaanden som Ungerne vokser til, forlader Hannen Familien og søger Selskab med andre Artsfæller og med Sandløbere og Islandske Ryler, sammen med hvilke den forlader Landet omkring Midten af Juli.

I Rugetiden, og medens Ungerne endnu er smaa, er Forældrene overordentlig opmærksomme over for Farer. Paa Toppen af større Sten og Klipper sidder den ene Fugl og holder Udkig, medens den anden ruger eller gaar ved Ungerne. Paa utrolig lang Afstand opdager den vagthavende Fugl en sig nærmende Fjende, og med hidsige Skrig iler den denne i Møde. Navnlig er Kjøven (*Lestris longicauda*) Stenvenderens svorne Fjende. Daglig havde jeg Lejlighed til at se Kjøven paa dens Strejftog hidsigt forfulgt af Stenvendere. Hvor den ene Forfølger vendte tilbage til sin Yngel, tog den anden fat, saaledes at en bestemt Kjøve næsten altid havde mindst een Stenvender efter sig. Over for Fjældræven teede Stenvenderne sig ogsaa meget ængstelige og samlede sig ofte langsvejs fra for under den heftigste Skrigen at slaa ned efter den forhadte Røver.

Ved Slutningen af Juli traf jeg Ungerne flyvedygtige, men for Størstedelen dog endnu ledsagede af Moderfuglen, Ofte saa jeg Ungerne søge Tilflugt paa det øverste af ret høje Klipper, medens den gamle Hun uafadeligt skrigende og ængsteligt flagrende søgte at aflede min Opmærksomhed fra dem. Efter at Hunnen har forladt Ungerne og er draget bort, søger disse straks som de andre unge Vadefugle ud til Strandbredder og Elvmundinger. I Slutningen af August — enkelte Individer lidt senere — forlader Arten Landet.

De gamle Fugle nærer sig, hvad Maveundersøgelser har godtgjort, som før nævnt baade af vegetabilsk og animalsk Føde. I Maven af en lille Dununge fra 12 Juli 1908 fandtes Chironomidelarver og andre ubestemmelige Insektlevninger. I unge, flyvedygtige Fugle fandt jeg oftest Tanglopper; i en enkelt, skudt ved Kap Bismarck 17 August, Chironomidelarver.

Den nordøstgrønlandske Stenvender er i ingen Henseende afvigende fra den europæiske.

Til Museet er hjembragt Skind af 4 voksne Fugle samt 12 Æg (3 Kuld). Desuden i Spiritus 4 voksne Fugle og 1 Dununge. Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsangivelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad. (Spiritus).	21/6 07. Stormkap.	155 mm.	24 mm.	28 mm.
♂ ad.	11/6 07. —	152,5 —	22 —	26 —
♀ ad.	4/6 07. —	156 —	23 —	27 —
♀ ad.	11/6 07. —	147 —	21 —	25 —
♀ ad.	27/5 07. Renskæret.	144 —	22 —	24,5 —

Æggene:

		Længde	Bredde
29/6 08. Stormkap. (Stærkt rugede.)	}	1. 41 mm.	30 mm.
		2. 41 —	29 —
		3. 40 —	30 —
		4. 40,5 —	30 —
29/6 08. Stormkap. (Stærkt rugede.)	}	1. 40 —	30 —
		2. 39 —	30 —
		3. 40 —	30 —
		4. 40,5 —	30 —
30/6 08. Stormkap. (Stærkt rugede.)	}	1. 38 —	29 —
		2. 38 —	29 —
		3. 40 —	29 —
		4. 38 —	29 —

Tringa maritima (L.), Sortgraa Ryle.

Af denne mange Steder i Grønland ellers saa almindelige Ryleart traf jeg under hele Ekspeditionen kun 3 Gange en enkelt Fugl, nemlig:

- 11 Juni 1908 ved »Havlitsøen« paa Stormkap en gammel Han, der sammen med en Sandløber gik ved Søbredden.
 15 Juni 1908 paa en Slette ved Stormkap en gammel Hun i Selskab med en Ryle og
 17 Juni 1908 i Kæret ved Skibshavnen en gammel Hun i Selskab med en Del andre Smaaavadere. Skindene af de to sidst nævnte er hjembragte til Museet.

I sin efterladte Dagbog omtaler Brønlund en Flok Smaaavadere som sete ved Kysten af »Mylius-Erichsens Land«; saa vidt det efter Beskrivelsen kan forstaaes, har de nævnte Fugle tilhørt Arten *Tringa maritima*.

Iøvrigt anser jeg Artens Forekomst i de af Ekspeditionen berejste Egne for ganske tilfældig.

Paa de to hjembragte Fugle er følgende Maal tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsangivelse	Vinge	Næb	Tarse
♀ ad.	15/6 08. Stormkap.	130 mm.	32 mm.	23,5 mm.
♀ ad.	17/6 08. Skibshavnen.	126,5 —	33 —	22,5 —

Tringa canutus (L.), Islandsk Ryle.

Paa den ca. 10 Kilometer lange Strækning fra Stormelven til Snenæs havde Arten hele Sommeren fast Tilhold. Uaget jeg adskillige andre Steder fandt samme Slags Lokalitet, saa jeg kun undtagelsesvis Fuglen uden for nævnte Omraade og da aldrig langt fjærnet fra dette. Udelukket er det dog ikke, at enkelte Par yngler i Egnen N. og V. for Hvalrosodde, hvor ypperlige Lokaliteter findes, og hvor jeg ogsaa et Par Gange har truffet gamle Fugle. Af Ekspeditionens Slæderejsende blev Arten aldrig med Vished set.

Da jeg 18 August 1906 første Gang besøgte Stormkap og omliggende Land, fandt jeg hist og her ved sandede Ferskvandsbredder og paa overrislede Sandskraaninger Fodspor af Islandsk Ryle, som paa dette Tidspunkt allerede havde forladt Landet.

I Sommeren 1907 og 1908 traf jeg Arten paa den nævnte Strækning tilsyneladende i et meget konstant Antal paa omkring ved 30 Par. Selv om det trods ivrige Bestræbelser ikke lykkedes mig at finde nogen Rede, hvad jeg jo foruden mit fuldstændige Ukendskab med Fuglens Sædvaner i Yngleperioden maa tillægge Redelokaliteternes ensartede Karakter og meget betydelige Udstrækning, kom jeg dog gennem fortsatte Iagttagelser og ved Undersøgelser af Fugle, skudte til forskellige Tider, til sikker Erkendelse af, at denne paa sine Ynglepladser jo ellers meget lidet kendte Fugl yngler her.

Nøjagtigt samtidig med de øvrige i Landet forekommende Vadefugle ankom Arten parvis til Stormkapterrainet for de paa-gældende to Somres Vedkommende henholdsvis 2 Juni og 28 Maj. Medens Sandløbere, Ryler, Stenvendere og Præstekraver straks udsøgte sig de i sparsomt Tal forekommende snebare Partier, valgte de Islandske Ryler fortrinsvis de endnu snefyldte Lavninger i Kær- og Moseterrainet, og her saa jeg dem løbe om paa Sneen ivrigt optagne af at afnippe Frøene af Star- og Frytletuerne, hvis yderste Spidser hist og her ragede frem over denne. I det hele taget lever denne Ryleart i højere Grad end sine nærmeste Slægtninge paa visse Aarstider af Planteføde.

Ogsaa paa snebare Pletter paa højt liggende Fjældsletter, ja, endog paa Toppen af de i Stormkapterrainet liggende høje Grusbanker saa jeg de første Dage nu og da et Par Fugle, der dog snarere havde taget Sæde her for at udhvile sig efter Rejsen end for at søge Føde. Saa snart Smeltevandspytterne og isfri Fersk-

vandsbredder var at finde, søgte Arten ogsaa disse, og her saas vadende eller svømmende Fugle søgende dyrisk Føde. Ved Bredderne af det salte Vand viste de Islandske Ryler sig ligesom de øvrige Vadere aldrig paa denne Aarstid. Efterhaanden som større Strækninger af de lavere liggende Fjældsletter blottedes for Sne, var Arten hyppigst at træffe her paa dens egentlige Yngledomæne, om end den endnu i nogen Tid flittigt besøgte de med Halvgræsser og anden Vegetation yppigt bevoksede Moser og Kær.

Ejendommelig for Arten er dens urolige Væsen. De stationære Fuglepar strejfer daglig viden om i Terrainet ikke alene for at søge Næring, men ogsaa, som det synes, for deres Fornøjelses Skyld. Deres store Flyveevne sætter dem jo uden Vanskelighed i Stand dertil. Under lynsnar, høj Flugt aflægger de Besøg snart hist, snart her. Ofte saa jeg dem lægge Vejen Nord paa højt over Fjældtoppene eller mod Syd langt ud over Fjordisen, hvorfra de atter kort Tid efter vendte tilbage.

I højere Grad end de andre Vadere holder Arten sig straks strængt parvis sammen, og Undersøgelser af Kønsorganerne hos Fugle, skudte umiddelbart efter Ankomsten, godtgjorde ogsaa tydeligt, at Yngletiden var nær forestaaende. Hannernes Sædstokke var overordentlig opsvulmede, og i Hunnernes Æggestokke fandt jeg Æg, der var relativt betydeligt større end hos de andre Vadere.

Faa Timer efter Ankomsten fyldte Hannernes Parringstoner overalt Luften.

Fra den snedækkede Jord hæver Hannen sig pludseligt med hurtige og korte Vingeslag og stiger under de skønneste Fløjte-toner i en skraa Linie umaadelig højt til Vejrs, oftest højere end den kan følges med det blotte Øje. I store Kredse svirrer den derefter paa stærkt vibrerende Vinger om i den frostrene Luft, fra hvilken dens melodiske, vidt lydende Fløjten toner ud over Landskabet og ægger andre Artsfællers Livsglæde. Snart lyder Sangen fjærnere eller nærmere fra 3—4 forskellige Hanners Struber. Paa stive, stærkt nedadsænkede Vinger og med udbredte Halefjer kaster Fuglen sig nu og da langsomt og skraat ned efter for atter under stedse hurtigere dirrende Vingebevægelser at gøre sig usynlig i de højere Luftregioner. Kun under enkelte bestemte Flugstillinger og, naar det stærke Sollys falder paa Fuglens gyldenfarvede Bryst eller lyse Vinger, lykkes det Beskueren, vejledt af den vedholdende Fløjten, momentvis at faa Øje paa Fuglen. Efterhaanden som denne i stigende Affekt forcerer Vingernes

krampagtige Vibreren, slaar Sangen over i enkelte hurtigt paa hinanden følgende og steds dybere lydende Strofer, der endelig helt forstummer samtidig med, at Fuglen paa stive, stærkt opad bøjede Vinger daler ned paa Jorden.

I mere end en Maaned høres denne skønne Parringsang overalt paa Ynglepladserne og giver den ellers saa øde og stille Natur sit oplivende Præg.

Paa visse Stadier minder den noget om det fløjtende Lokkesignal af Storspoven, men varierer efter Fuglens Sindsstemning iøvrigt saa meget, at den vanskeligt lader sig gengive eller sammenligne.

Vedføjede Noder angiver paa det nærmeste det Thema, omkring hvilket Sangen varierer.

Tringa canutus's Parringsang.

Til sine Parringskoncerter vælger Fuglen fortrinsvis Eftermiddagstimer med klart, stille Vejr. Dog lader den sig ogsaa høre paa alle andre Tider af Døgnet; selv under heftige Snebyger og ved Midnatstid har jeg hørt den. Selve Parringsakten lykkedes det mig aldrig at iagttage.

Ogsaa af enligt flyvende Hanner, der, efter deres retlinede Flugt og øvrige Adfærd at dømme, var paa Vandring videre Nord efter, hørte jeg de første Dage af Juni Fløjtetoner, der vel lød som Begyndelsen af Parringsangens, men mere lidenskabsløst og nærmest var at opfatte som Lokketoner. Artens egentlige Lokkeskrig er kort og snerrende og lyder ens hos begge Køn. Hannen er i Parringstiden stridbar og ufordragelig over for Artsfæller og andre mindre Fugle, der viser sig inden for dens Enemærker. Med et kort Skrig flyver den op og forfølger paa det heftigste den paagældende Fugl, ofte saa langt, at jeg end ikke gennem Kikkerten kunde følge dem. Kort Tid derefter vendte den tilbage ivrigt fløjtende, og sejrstolt kredsende nogle Gange rundt dalede den atter ned ved sin Mage. Ogsaa Kjøver saa jeg den forfølge.

Allerede 10 Juni fandt jeg i en skudt Hun et næsten fuldt udviklet Æg. Fra Midten af Juni traf jeg ofte Hunner, hvis Adfærd lod mig sikkert formode, at de havde begyndt at ruge. Hos slige Fugle fandt jeg udprægede Rugepletter og kun ganske smaa Æg i Æggestokken.

De sete Ynglefugle udviste paa det nærmeste samme Adfærd. Ved at jeg omhyggeligt gennemkrydsede en større Fjældslette, kunde en Fugl pludselig vise sig lige foran mine Fødder, hvorefter den tavs og saa ubemærket som muligt pilede af Sted mellem Stenene og ad For- dybninger i Jordoverfladen.

Naar jeg efter forgæves at have søgt efter Reden hurtigt fulgte efter Fuglen, fløj denne med et kort Lokkeskrig højt til Vejrs, gjorde sig i nogle faa Minuter usynlig og viste sig derefter atter lidt længere fremme paa Sletten, hvor den fortsatte med stille at løbe omkring tilsyneladende uden mindste Tilbøjelighed til at søge hen ved Reden.

Skød jeg omsider en saadan Fugl, viste denne sig at være meget mager og i Besiddelse af Rugepletter, sikre Tegn paa, at den havde Æg eller Unger. Fra et Baghold har jeg ofte timevis holdt Øje med slige Fugle, uden at det lykkedes mig at faa disse til at vise mig Vej til Reden.

Redelokaliteterne var de samme som for Sandløberen: Tørre, stenede, svagt bevoksede ler- og sandblandede Fjældsletter.

Dog traf jeg stedse de formodede Redefugle paa Sletter af temmelig vid Udstrækning, ikke paa de mindre »Stenøer« i Mosepartiet, hvad der, som tidligere fremhævet, vanskeliggjorde mig Eftersøgningerne af Reder.

Baade Syd og Nord for det i Stormkapterrænet liggende Grusbankeplateau traf jeg Ynglefugle, men aldrig i umiddelbar Nærhed af Fjordbredderne. Paa de mest yndede Lokaliteter fandt jeg en Del gamle Reder, hvis Størrelse og Anbringelse kunde tyde paa, at de havde tilhørt Islandsk Ryle. Disse lignede meget Reden af Stenvender, med hvilke en Forveksling ene kan tænkes mulig, og var vel at finde paa noget nær de samme Lokaliteter, men mit Kendskab til sidst nævnte Fugl og dens Rede er saa indgaaende, at jeg ikke desto mindre mener med Sikkerhed

Æggestok med Æg af Islandsk Ryle, *Tringa canutus*.

gennem Totalindtrykket af Reden at kunne skelne denne fra enhver anden Fugl.

Hos begge Køn fandt jeg Rugepletter; dog syntes Hannerne kun for kortere Tid af Døgnet at deltage i Rugningen, idet jeg i Rugetiden langt oftere traf Hanner end Hunner ved Søbred-derne og andre fra Redestederne ret fjerntliggende Fouragerings-pladser. Omsorgen for Ungerne er efter mine Erfaringer ene overdraget Hunnen.

Paa en Slette gennemkrydset af et dybt, delvis udtørret Elvleje traf jeg Natten mellem 25 og 26 Juli 1907 en Islandsk Ryle, der ganske afgjort havde Unger. Flagrende, undertiden ynkeligt krybende og med oppustede Fjer viste Fuglen sig pludseligt lige foran mig. Nu og da frembragte den nogle mig hidtil ukendte ejendommelige, musefine, næppe hørlige Lyde, der tilsidst lød som en ængstelig, langtrukken Piben. I Skjul af en stor Sten ventede jeg længe paa, at Fuglen skulde begive sig hen til Ungerne, hvad den dog haardnakket undlod. Snart kom den hen til Stenen fremdeles ængsteligt krybende og pibende, indtil den endelig fløj op og med utrolig hurtig, lav Flugt gjorde sig usynlig ved at følge Elvlejet i vestlig Retning. Jeg søgte først længe efter Ungerne paa det Sted, hvor Fuglen i Begyndelsen havde vist sig, men forgæves. Ved derefter at følge Elvlejet i Fuglens Retning traf jeg 500 Meter længere mod Vest atter den samme ynkeligt pibende og krybende Fugl. Denne søgte ved stadigt at flyve et kortere eller længere Stykke fremad i samme Retning (vestlig) at lokke mig saa langt bort som muligt. Efter et Par Timers Forløb befandt vi os begge mindst 2 Kilometer fra det Sted, hvor Fuglen først lod sig til Syne. Af Hensyn til Nattekulden maatte jeg, tyndt paaklædt som jeg var, omsider begive mig til Teltet for at iføre mig noget Overtøj. Da jeg kom tilbage, var Fuglen sporløst forsvunden. Jeg formoder, at denne Fugl har haft ret store, maaske endog flyvedygtige Unger — ellers vilde disse uden Moderfuglens Beskyttelse næppe saa længe have kunnet modstaa Nattekulden —, og at den fra først af ubemærket er fløjet mig i Møde fjærnt fra det Sted, Ungerne da befandt sig. Ved den Forstyrrelse, min Nærværelse forvoldte, har Fuglen saa under min ca. 4 Timers Fraværelse anset det for rigtigst straks at føre Ungerne saa langt bort som muligt og er derfor sammen med disse kommet uden for det Omraade, jeg efter min Tilbagekomst afsøgte. Den 8 August samme Aar

traf jeg en anden Fugl, hvis Adfærd var noget lignende; men heller ikke denne Gang lykkedes det mig at finde Ungerne.

Senere end 8 August saa jeg overhovedet ingen gamle Fugle.

Paa Strandbredden ved Hvalrosodde — ca. 20 Kilometer fra Snenæs — saa og skød jeg 22 August 3 unge Fugle. Disse var vel alle fuldt flyvedygtige, men hos de to fandtes omkring Næbroden endnu rigelige Levninger fra Dundragten. I Selskab med nogle unge Sandløbere søgte de Føde paa det vaade Sand, hvor der vrimlede af Tanglopper (*Gammarus*).

Fra Slutningen af Juni saa jeg daglig en Del Islandske Ryler strejfe om i Smaaaflokke, der i Begyndelsen kun talte 3—4 Fugle, men senere indtil 10—11 Stkr. Sammen med Smaaaflokke af Sandløbere og Stenvendere søgte de Næring paa Fjældsletterne og ved Søbredderne. Meget ofte var disse Fugle at træffe ved den nederste Rand af større, gamle Snedriver, hvis Smeltning nu foregik med rivende Fart.

Saa haardnakket holdt Fuglene til paa slige Steder, at de end ikke ved Skud lod sig bortskræmme derfra. De fløj vel op og kredsede nogen Tid højt omkring i Luften, men kastede sig atter nøjagtigt paa samme Sted, hvorfra de var fløjne op, selv om jeg stod ganske tæt derved. Ogsaa Hanner, hvis Sang endnu hørtes paa Ynglepladserne, blandede sig for kortere Tid ad Gangen i Flokkene ved Snedriverne. Føden, som Fuglene her søgte, var sikkert vegetabilsk, saa vidt jeg efter Maveundersøgelser kunde skønne, vist især Grønalg.

Den Ufordragelighed, der karakteriserer Hannerne paa Ynglepladserne, ytrede sig aldrig under deres Deltagelse i nævnte Strejftog.

Lidt før Midten af Juli forlod de omstrejfende Islandske Ryler Landet. De sidste Dage forinden Afrejsen viste Fuglene sig usædvanlig sky og saas ofte boltrende sig i Flok utrolig højt til Vejrs. Fugle skudte af disse Flokke viste sig overvejende at være Hanner, næsten alle med Rugeplet, hvilket ogsaa tyder paa, at Hannerne efter endt Deltagelse i Rugningen overlader Yngelens videre Pasning til Hunnen alene.

Arten optræder under sit Ophold i Nordøstgrønland i fuld Sommerdragt. I Sommerens Løb undergaar Fjerene paa Ryg og Issepartiet ved Slid nogen Ændring i Farven, idet de lysere Fjerrande forsvinder, hvorved Fuglen paa disse Partier faar et mørkere Udseende. Hos en Del af de skudte Fugle fandtes færre

eller flere hvide Fjer, spredte paa Bryst- og Bugparti. Nogen ydre Forskel paa Kønnene findes, som bekendt, ikke.

Til Museet hjembragtes Skind af 6 gamle og 3 unge Fugle desuden 1 gammel Fugl i Spiritus.

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad.	27/6 07. Stormkap.	176 mm. (venstre Vinge).	34 mm.	31,5 mm.
		172 — (højre Vinge)		
♂ ad.	24/7 07. Stormkap.	159,5 —	33 —	31 —
♂ ad.	5/7 07. —	159 —	32 —	31 —
♂ ad.	25/6 08. —	157 —	32 —	29 —
♀ ad.	2/7 08. —	170 —	33,5 —	29,5 —
♀ ad.	4/6 07. —	169 —	33,5 —	31,5 —
♀ ad. (i Spiritus).	9/6 07. —	164 —	34 —	30 —
○ juv.	22/8 07. Hvalrosodde.	167 —	33,5 —	31,5 —
○ juv.	22/8 07. —	163 —	27 —	29,5 —
♀? juv.	22/8 07. —	162,5 —	27 —	27,5 —

Tringa alpina (L.), Ryle.

Næsten lige saa almindelig som Sandløberen. Overalt, hvor der fandtes større eller mindre Sumpstrækninger, Kær og Moser forholdsvis yppigt bevoksede med Græstuer og anden Vegetation, yngede Rylerne. Ypperlige Lokalteter var især at finde ved »Danmarks Havn«, hvor mere end 50 Par Ynglefugle havde fast Tilhold, i Stormkapterrænet (ca. 30 Par), ved Snenæs og ved Hvalrosodde. I en dybt inde i Landet liggende større Kærstrækning (N. V. for Fjældpartiet »Trekroner«) iagttog jeg under et Besøg 8 og 9 Juni 1908 30—40 Par Ryler. Lokalteterne her inde var ogsaa de bedst mulige for Arten: Tidlig Snesmeltning og som Følge deraf utallige Ferskvandspytter, en Vegetation rigere og yppigere, end jeg har truffet den noget andet Sted i Landet, og et i Forhold her til svarende rigt Insektliv. Ogsaa paa Kolde-vey Ø, ved Kap Marie Valdemar og mange andre Steder iagttog jeg Rylen. Kun undtagelsesvis viste den sig paa de mindre Øer, derimod ofte fjærrt fra Kysten paa større Fjældsletter med spredt liggende Smaasumpe.

Som Regel parvis ankom Rylerne samtidigt med de øvrige Vadefugle (Thorshanen undtagen). Da Arten saa godt som udeluk-

kende nærer sig af animalsk Føde, var dens Livsvilkaar straks efter Ankomsten i særlig Grad ugunstige. Den søgte ikke de snebare Pletter paa Stensletterne som Stenvendere, Præstekraver og Sandløbere, og vandrede ikke som de Islandske Ryler om paa Sneen for at afnappe de frem over denne ragende Plantefrø. Rylens Tilværelse var bunden til aabent Vand og fugtig Jordbund. Ved de under Solvarmens Indflydelse hurtigt dannede Smeltevandspytter og ved de isfri Bredder af mindre ferske Vande var den derfor en stadig Gæst.

Parringen fandt Sted i første Halvdel af Juni. De tidligst fundne Ryleæg skriver sig fra 14 Juni. I Midten af Juli var Dununger at finde overalt paa Ynglepladserne.

En Rylerede med 4 stærkt rugede Æg fandt jeg paa Snenæs 4 August 1907. Dette maa, hvad Tiden angaar, betragtes som ganske unormalt, og Ungerne fra en saa sen Rugning naar næppe at blive flyvedygtige før Frostens Komme. (Samme Dag saa jeg, ligeledes paa Snenæs, 2 Kuld flyvedygtige Unger.)

Rederne anlægges hyppigst paa Tuer med langt Græs. Ikke saa sjældent fandt jeg dog Rylereder paa mindre med lavere Græs bevoksede Holme men altid i Nærheden af eller omgivet med lavt Vand. Fra Thorshanens Rede, med hvilken Rylereden kan have Lokaltet og Udseende tilfælles, skelnes denne sidste let derved, at der i Bunden altid findes visne Blade af Polarpil, medens Thorshanen som Underlag for Æggene benytter ombøjede Græsstraa. Paa Steder, hvor mange Ryler yngler, finder man adskillige ny opkradsede, halvt færdige Reder, rimeligvis forladte, fordi Fuglen har fundet Bunden for fugtig.

I Kærstrækninger og Sumpe, delvis overrislede af det fra Fjældene nedstrømmede Smeltevand, yngler Rylerne gerne. Slige Steder fandt jeg mange Reder med Æg og nys udklækkede Unger, hvilke sidste laa kuldvis sammenklumpede paa isoleret staaende større Tuer, omrislede af det iskolde Snevand og omhyggeligt kurede og bevogtede af Moderfuglen.

Ved usædvanlig stærk Tilførsel af Smeltevand kan slige Lokalteter paa større Strækninger blive fuldstændigt oversvømmede, hvorved Rylernes Yngel gaar til Grunde, ikke alene Rederne, men ogsaa de mindre Unger, der gennem det kolde Vand ikke kan bjærge sig hen paa det tørre. Dette var i Sommeren 1908 blandt andet Tilfældet med det Nord for Skibshavnen liggende Kærterrain, der i større Udstrækning ganske oversvøm-

medes af det fra Fjældene nedstyrtende Smeltevand. Adskillige Rylere der og Unger gik ved denne Lejlighed tabt.

Begge Køn deltager i Rugningen, og Hannen ses ogsaa ved Ungerne, hvis Bevogtning og Pasning dog særlig er overdraget Hunnen.

Efter mine Erfaringer forlader Arten familievist Landet, saa snart Ungerne er stærke nok dertil, sædvanlig i første Halvdel af August. Kun i et ganske enkelt Tilfælde har jeg truffet en ung Ryle ved Strandbredden, hvor den holdt sig sammen med nogle unge Sandløbere. Gamle Fugle saa jeg aldrig ved Bredderne af det salte Vand.

Dette Forhold er unægtelig uoverensstemmende med, hvad Bay har iagttaget i Egnen om Scoresby-Sund, hvor Rylerne »optraadte i Masser paa Strandengene ved Mudderbugten (25—28 August)« (Medd. om Grønland, Nittende Hefte 1896, Side 29). Altsaa ganske paa samme Maade som Sandløberen syv Breddegrader nordligere.

Som før nævnt er Artens Næring for det allervæsentligste animalsk. I undersøgte Maver fandtes sønderdelte, ubestemmelige Kitindele. I en enkelt Mave af en gammel Fugl skudt 24 Juni fandtes tydelige Levninger af Muscidpupper og Edderkopper. I intet Tilfælde kunde konstateres Levninger af vegetabilsk Oprindelse.

Hverken i Størrelse, Fjerdragt, Stemme eller Levevis har jeg kunnet skelne den nordøstgrønlandske Ryle fra den evropæiske. Heller ikke for Æggenes eller Dunungernes Vedkommende kan der paavises nogen Forskel. (Et Kuld Æg af noget fra den sædvanlige afvigende Farve findes blandt de hjembragte Ryleæg).

Til Museet er hjembragt Skind af 3 voksne Fugle. I Spiritus 4 voksne Fugle og 6 Dununger. — 15 Æg (4 Kuld).

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad.	4/6 07 Stormkap	110 mm.	27 mm.	22 mm.
♀ ad.	2/6 08 —	111,5 —	31,5 —	26 —
♀ ad.	10/6 08 —	107 —	29 —	23 —
♀ ad.	24/6 07 — (i Spiritus)	115 —	33 —	24 —
♀ ad.	27/6 07 — —	111 —	31 —	23 —
♂ ad.	2/7 07 — —	111 —	31 —	24 —
○ ad.	20/8 06 — —	109 —	25 —	21 —

Æggene:

		Længde	Bredde
$\frac{2}{7}$ 07. Stormkap (Ikke rugede)	}	1. 33 mm.	29 mm.
		2. 34 —	25 —
		3. 32 —	25 —
		4. 34 —	25 —
$\frac{18}{6}$ 07. Skibshavnen (Ikke rugede)	}	1. 35 —	24 —
		2. 34 —	25 —
		3. 35 —	24 —
		4. 35 —	25 —
$\frac{21}{6}$ 07. Stormkap (Ikke rugede)	}	1. 35 —	25 —
		2. 35 —	24 —
		3. 34 —	25 —
		4. 33 —	25 —
$\frac{14}{6}$ 07 Hvalrosodde (Ikke rugede)	}	1. 35 —	23 —
		2. 33 —	24 —
		3. 34 —	23 —

Calidris arenaria (L.), Sandløber.

Af samtlige Nordøstgrønlands Fuglearter var Sandløberen afgjort en af de hyppigst forekommende — ogsaa som ynglende. Overalt, hvor passende Lokaliteter var at finde, traf jeg Arten, saa vel dybest inde ved Fjordene som paa Fjældsletter fjært fra det salte Vand. Sjældnest saa jeg den paa de mindre Øer, hvad enten disse laa nær Havet eller inde i Bugter og Fjorde. Paa de for Sandløberen saa ypperlige Ynglelokaliteter som Egnen omkring Skibshavnen, Stormkap og Sletterne N. og N. O. for Hvalrosodde fandt jeg den talrigst, undertiden — i August — i Flokke af imponerende Størrelse. Det indsamlede Materiale og de gjorte Iagttagelser skriver sig ogsaa for det væsentligste fra disse Steder, særlig fra Terrainet Stormkap, hvor jeg, som tidligere nævnt, i Sommeren 1907 og 1908 havde min permanente ornithologiske Station. Om Artens Forekomst i det allernordligste Østgrønland savner jeg desværre positive Oplysninger. Ekspeditionens Nordrejsende saa sig ikke i Stand til at bringe mig saadanne, da deres Rejser for Størstedelen fandt Sted paa en Aarstid, da Arten endnu ikke var ankommen til Landet, og foregik under Retraitten til Skibet næsten udelukkende paa Isen

langs Kysten, hvor Vadefuglene, selv om de har indfundet sig i Landet, kun ganske undtagelsesvis viser sig. Rejsens Leder, Kaptajn Koch, ansaa iøvrigt de berejste Landstrækninger for lidet egnede for Sandløberen, maaske dog »Amdrups Land« paa omtrent 81° n. Br. undtaget.

Om Mylius-Erichsen og hans to Ledsagere Hagen og Brønlund, der oversomrede i Egnen omkring »Danmarks Fjord«, har truffet Arten her oppe, vides ikke.

I Brønlunds efterladte Notitser, blandt hvilke der ellers hist og her findes sparsomme Optegnelser om sete eller skudte Fugle, nævnes Sandløberen ikke.

Til Terrainet ved Stormkap indfandt Arten sig, enkelt eller parvis, i 1907 og 1908 henholdsvis 2 Juni og 28 Maj. I Selskab med de øvrige, samtidig ankomne, Vadefugle og med store Skarer af Snespurve søgte Sandløberne de første Dage efter Ankomsten de faa snebare Partier i Kærene og paa de omgivende lave Stensletter og førte her en højst kummerlig Tilværelse. Heftige Snestorme og lav Temperatur i Forbindelse med Mangelen af aabent Vand gjorde det ofte vanskeligt for Fuglene at bjærge Livet. Ved den hastigt stigende Temperatur udvidedes de sparsomme Fourageringsomraader i Løbet af faa Dage ganske betydeligt. Større og større Strækninger afdækkedes for Sne, og Isen langs Bredderne af Smaasøer og Damme med grundt Vand forsvandt for den brændende Sol samtidig med, at mindre Smeltevandspytter dannede sig rundt om i Terrainet. Sandløberne trak sig nu efterhaanden parvis tilbage fra Omgangen med de andre Fugle og førte omkring paa de stenede tørre Sletter en ret ubemærket og stille Tilværelse.

Nu og da kom de besøgsvis hen til Smeltevandspytterne og ved Ferskvandsbredderne for at bade sig og søge Næring, og her saas de da atter blande sig med Artsfæller og andre Smaavadere som Ryler og Præstekraver. Bredderne af det salte Vand søger de gamle Fugle efter mine Erfaringer aldrig.

Henimod Midten af Juni begyndte Parringen. I smukt Vejr navnlig ved Aftenstid saas og hørtes Hannen i sin ejendommelige Parringsflugt. Under en snerrende eller svagt vrinskende Lyd hæver den sig paa stærkt vibrerende Vinger et Par Meter over Jordoverfladen og fortsætter i denne Højde Flugten et kort Stykke, hyppigst ad en lige Linie, sjældnere i mindre Kredse. I sin Affekt sætter Fuglen sig ofte paa Toppen af en større,

enligt liggende Sten, fra hvilken den med oppustede Rygfjer, udbredt Hale og halvt sænkede Vinger vedblivende frembringer sine mærkelige, dæmpede Parringstoner.

Snart vender den tilbage til Hunnen, der stedse forholder sig tavs, og under langsomme, affekterte, nærmest krybende Bevægelser søger den at ægge sin Mage til Parring, indtil denne sluttelig finder Sted, hvorefter begge Fugle med hurtig Flugt iler bort for snart efter igen at vende tilbage til det én Gang udkaarne Yndlingssted. Jeg har ogsaa iagttaget Hanner i Parringsflugt uden at kunne opdage nogen Hun i Nærheden og altsaa heller ikke kunnet konstatere Parring som afsluttende Akt. I Parringstiden er Hannen meget stridbar og taaler ingen uvedkommende Fugl inden for sit kaarne Omraade. Særlig nidsk synes den at være over for egne Artsfæller.

Medens Sandløberen i selve Parringstiden forholdsvis let kommer til ufrivilligt at røbe sin Tilstedeværelse, er den derimod i den nærmest paafølgende Tid paa Grund af sin ejendommelige stille Livsførelse meget vanskelig at iagttage. Kun ved den omhyggeligste Undersøgelse af saadanne Lokalteter, jeg erfaringsmæssig ansaa for vel egnede som Ynglepladser, lykkedes det mig Tid efter anden at støde paa Fuglene, hvis fuldkomne Beskyttelseslighed og hensigtsfulde Adfærd ofte forekom mig forbavsende. I de store Mose- og Kærstrækninger Vest for Stormkap findes en Mængde mindre, lerede og stenede Partier, der som en Slags Øer ligger spredte i Terrainet. Paa disse »Stenøer« traf jeg adskillige ynglende Sandløbere, hvis Tilstedeværelse jeg paa Grund af det begrænsede Omraade, paa hvilket Fuglene opholdt sig, uden synderlig Vanskelighed kunde konstatere. Ulige vanskeligere viste Opgaven sig over for de Fuglepar, der havde Tilhold paa de vidtstrakte Fjældsletter dybere inde i Landet, hvor det nærmest beroede paa en Tilfældighed at støde paa et Par Ynglefugle.

Omkring 20 Juni begynder Æglægningen. Tidligst har jeg fundet Reder med Æg 28 Juni; men paa disse var der allerede ruget nogle Dage. Det senest fundne Kuld Æg skriver sig fra 15 Juli. Æggene fra denne Rede var meget stærkt rugede. Sandløberens Rede findes paa de før nævnte tørre, lerblandede, stenede Sletter, sparsomt bevoksede med Polarpil, *Dryas octopetala*, *Saxifraga oppositifolia* og enkelte andre spredt staaende, lave Vækster. Kun paa Lokalteter af denne ene bestemte Type

fandt jeg Rederne, aldrig i sumpet Terrain og aldrig paa Sletter helt blottede for Vegetation. Den paagældende Ynglelokalitets større eller mindre Udstrækning, dens højere eller lavere Beliggenhed over Havets Overflade og Afstand fra nærmeste Kyst spiller efter mine Erfaringer derimod ingen Rolle. Dog synes det, som om Arten fortrinsvis ynder at ruge paa Steder ikke alt for langt fjærnede fra fersk Vand (Sø el. Dam), til hvis Bredder Ungerne ofte føres hen. Som absolut Betingelse kræver Fuglen dog ikke dette Forhold, hvad Fund af Reder har kunnet godtgøre.

Selve Redeanbringelsen er ligeledes yderst konstant. I Randen — sjældnere længere inde — af en fladt voksende *Dryas*-Tue danner Fuglen en skaalformet, ikke særlig dyb, Redefordybning, hvis Bund den sparsomt forsyner med visne Blade fra de nærmest staaende Planter, især fra Polarpil. I Størrelse og til Dels i Form minder Reden i nogen Grad om en Rylerede. Paa Grund af Æggenes paafaldende Farvelighed med deres nærmeste Omgivelser og Terrainets ensformige Karakter er det i høj Grad vanskeligt at finde Reden, med mindre Fuglen selv viser Vej til denne.

Æggenes Antal er altid 4. Blandt de 11 Reder med Æg og ca. 50 Kuld Dununger, jeg har set, fandt jeg ikke een Afvigelse fra det normale Tal. Indtil Æglægningen er tilendebragt, ledsager de to Køn troligt hinanden; men saa snart Rugningen begynder, samler Hannerne sig i Smaaflokke og strejfer nu om paa Fjældsletterne og ved Bredderne af de ferske Vande ofte i Selskab med Islandsk Ryle og Stenvender. Lidt før Midten af Juli forlader de Landet. Af de ikke saa ganske faa Hanner, jeg har haft til Undersøgelse, fandt jeg aldrig nogen med mindste Antydning til Rugeplet. I Selskab med Hannerne findes ogsaa gamle Hunner, men i langt ringere Tal, efter Rugepletterne at dømme Fugle, hvis Yngel er gaaet tabt.

Den rugende Hun forstaar ved en ypperlig gennemført Taktik at hemmeligholde Redens Skjulested. Som Regel forlader den Æggene i saa god Tid og saa ubemærket, at selv det mest øvede og agtpaagivende Øje ikke opdager det.

Med tæt mod Ryggen nedtrukket Hoved iler Fuglen med nogle ejendommelige, krybende Bevægelser fuldstændig tavs og skjult mellem Sten og Vækster og ad naturlige Fordybninger i Jordsmonnet hurtigt bort fra Reden og lader sig først til Syne

mindst et Hundrede Meter fjærnet fra denne. Under korte, snerrende, svagt lydende Skrig og ved nu og da at flyve op søger den derefter at henlede Opmærksomheden paa sig. For ret at gøre sig bemærket tager den ofte for nogle Øjeblikke Sæde paa mindre Sten, Jordknolde o. lign., hvorfra den atter pilsnart iler af Sted med rejste Rygfjer og løst nedhængende Vinger — stadig modsat den Retning, i hvilken Reden findes. Ved gennem Kikkert at følge Fuglens Bevægelser fra et Baghold, helst et Par Hundrede Meter fra det Sted, Reden antages at være, lykkes det dog forholdsvis let at finde denne. Om Dagen og i godt Vejr vedbliver Fuglen i henved $\frac{1}{2}$ Time at løbe og flyve omkring, stadig ængsteligt snerrende, indtil den endelig, naar den tror sig ubemærket, tavs og i Zigzagløb skynder sig hen til Reden, paa hvilken den saa straks lægger sig. Om Natten eller i barsk Vejr er Fuglen paa Grund af Kulden utilbøjelig til for længere Tid at forlade Reden, hvorfor mine Iagttagelser og Fund af Reder lettest fandt Sted under slige Forhold.

Det hændes ogsaa om end tilsyneladende sjældnere, at den rugende Fugl i Stedet for i god Tid at forlade Reden bliver liggende paa denne saa fast, at man næsten kan gribe den med Hænderne. Med stærkt mod Reden nedtrykket Krop og med udstrakt Hals og Hoved forholder den sig ganske ubevægelig og er i denne Stilling særlig vanskelig at skelne fra Omgivelserne. Denne sidste Adfærd er dog ingenlunde individuel. Jeg har nemlig adskillige Gange set samme Redefugl betjene sig af begge Fremgangsmaader. Iagttagelser synes at kunne godtgøre, at Fuglens Tilbøjelighed til at »holde stærkt« paa Reden stiger, efterhaanden som Rugningen skrider frem, men den viser sig ogsaa ofte i særlig barsk Vejr. Føler Rugefuglen sig først forvisset om, at dens Rede er opdaget, bliver den meget snart tilidsfuld, undertiden utrolig frygtløs, hvad jeg ofte under Fotografering af Reder og af den rugende Fugl havde Lejlighed til at se. Efter en halv Snes Minutters Forløb nærmede Fuglen sig Reden, omkring hvilken den i nogen Tid lidt ængsteligt snerrende trippede rundt, indtil den omsider lagde sig paa Æggene, som den derefter straks med vrikkende Kropbevægelser trykkede ind mod Brystet. Paa mindre end 1 Meters Afstand kunde jeg herefter foretage saa mange Fotograferinger af den rugende Fugl, som jeg ønskede. Kun i det Øjeblik, Apparatet klappede, viste Fuglen sig lidt nervøs men blev dog som Regel liggende paa Reden.

Den 3 Juli 1907 traf jeg paa Stormkap en mere end almindelig tillidsfuld Rugefugl. Efter at jeg i henved en halv Time havde opholdt mig ved Reden, paa hvilken Fuglen den meste Tid roligt blev liggende, saa at jeg kunde foretage ikke mindre end 5 fotografiske Optagelser af den, borttog jeg Æggene, som var ret stærkt rugede — ca. 10 Dage. Fuglen løb derefter stedse lige ved mine Fødder, lagde sig nu og da paa den tomme Rede, rejste sig atter for at kigge ned i denne og plukkede med Næbbet Redeunderlaget op for paa denne Maade at forvise sig om, at Æggene virkelig var borte. Gentagne Gange lagde Fuglen sig herefter paa Reden og søgte til sidst efter sine Æg i Fordybninger og under Planter i Nærheden. Til sidst krøb den helt ind under Fotografiapparatet, som jeg havde ladet ligge ved Reden. Da den atter vendte tilbage fra denne sidste Rekognoscering, var dens Haab udslukt. Med et kort Skrig steg den højt til Vejrs, og under lynsnar Flugt forsvandt den Vest ude i Terrainet. I henved en Time afventede jeg forgæves Fuglens Tilbagekomst.

Sandløberens normale Rugestilling kan nærmest betegnes som høj. Kroppen er lidet tiltrykt og Hals og Hoved temmelig højt hævet. Rugetiden er 23 à 24 Døgn. Som Regel begynder Bristningen af Ægskallen allerede ca. 3 Døgn forinden Ungernes Fremkomst. For ikke at vække Kjøvers og Ravnes Opmærksomhed fjærner Fuglen straks omhyggeligt Ægskallerne fra Reden. Mellem de enkelte Ungers Fremkomst er der højst nogle faa Timer, og Ungerne forlader samtidigt Reden, saa snart den sidst fødte er stærk nok dertil : naar Dunene er blevne tørre.

Anser Moderfuglen Redens nærmeste Omgivelser for utrygge for Yngelen eller for fattige paa Næring, fører den straks de spæde Unger bort derfra. Jeg har saaledes truffet nys udklækkede Unger, næppe 1 Time efter at de havde forladt Reden, 5—600 Meter fjernede fra denne. I de paagældende Tilfælde maa Anledningen vel nærmest søges i den Forstyrrelse, mine hyppige Besøg ved Reden under Rugningen voldte. Tidligst har jeg fundet nylig fødte Sandløberunger 11 Juli, senest 2 August, hvilke sidste, hvad Tiden angaar, maa betegnes som unormale. Af den omhyggelige og yderst aarvaagne Moder føres Ungerne nu i de følgende 12—14 Dage omkring paa Stensletter, ved Smeltevandsoverrislinger og Ferskvandsbredder ivrigt sysselsatte med at søge Næring, der i denne Periode udelukkende bestaar af Smaa-insekter og disses Larver og Pupper. For Nattekulden og de

heftige Stormbyger søger Ungerne Ly under Moderens Vinger, hvad jeg saa ofte havde Lejlighed til at iagttage. De spæde Ungers Modstandskraft over for Kulde og barsk Vejr er efter mine Erfaringer kun forholdsvis ringe. Saaledes fandt jeg en Nat, da Temperaturen var 1° under Frysepunktet, ved Bredden af en lille Sø et Kuld 2—3 Døgn gamle Unger, som med stor Omhu kuredes af Moderfuglen. Efter at have taget de to af Ungerne og anbragt disse i mit Kikkertfouderal, paa hvis Bund jeg først udbredte nogle Bomuldsflager, gik jeg videre for at bringe Ungerne levende om Bord. Da jeg imidlertid efter 15 Minutters Forløb saa til disse, laa de begge døende i Stivkrampe.

I endnu højere Grad end under Rugningen udviser Sandløberen en forbavsende planmæssig Taktik, naar det gælder at skærme Ungerne mod fjendtligt Indgreb. Medens jeg endnu befandt mig 2—300 Meter fra Ungerne, ilede den aarvaagne Fugl mig i Møde og søgte ved allehaande flagrende og krybende Bevægelser i modsat Retning at lede mig paa Vildspor, idet den snart ængsteligt pibende som en Unge, snart arrigt snerrende bestræbte sig for at henlede Opmærksomheden paa sig alene. Af og til steg den meget højt til Vejrs for under en lynsnar, retlinet Flugt at gøre sig usynlig bag et Fjæld, paa den modsatte Bred af en Sø o. s. v. Fra en helt anden Kant end den, hvorfra den forsvandt, viste den sig snart atter lige foran mine Fødder. Trak jeg mig endelig endnu længere bort fra Ungerne og holdt mig i nogen Tid skjult i Terrainet, fløj Fuglen nogle Gange ganske lavt og med langsom Flugt ned over det Sted, hvor Ungerne under stedse urokkelig Stilhed, med fladt mod Jorden trykket Legeme og udstrakt Hals og Hoved befandt sig. Først naar Moderfuglen ansaa Faren for overstaaet, frembragte den flyvende eller løbende i umiddelbar Nærhed af Ungerne en kort, kvidrende Sang, ved hvilket Signal samtlige 4 Unger som ved et Trylleslag rejste sig og begyndte at løbe omkring. Denne højst ejendommelige »Sandløber-Sang«, som meget ligner Sangen af *Sylvia curruca*, frembringer Fuglen kun i denne bestemte Situation.

Saa længe Ungerne forholder sig roligt liggende paa Jorden i den før nævnte Stilling, er de utroligt vanskelige at finde, med mindre man fra sit Baghold ved Brug af Kikkert nøje har mærket sig Stedet, hvor de sidst lod sig til Syne. Nogen egentlig Dækning under Plantevækster, i Jordfordybninger, bag Sten eller paa andre lignende naturlige Skjulesteder søger Ungerne ikke.

Havde jeg fundet en enkelt Unge, og denne, ved at jeg tog den op i Haanden, gav sig til at pibe, hændte det oftest, at de tre andre Unger, som hidtil havde forholdt sig roligt liggende, pludseligt rejste sig og med løftede Vinger og under en ganske fin museagtig Piben skyndsomst ilede af Sted, medens den gamle Fugl som lamslaaet lagde sig foran mine Fødder, idet den stadigt paa det nøjagtigste efterlignede Ungernes Piben. I kolde Nætter og barsk Vejr tør Fuglen af Hensyn til Ungernes Kuldskærhed kun tillade sig momentvis at forlade disse, hvilke det derfor under slige Forhold altid lykkedes mig meget hurtigt at finde.

Ved fortsat at følge enkelte bestemte Ungekulds Udvikling fra det Øjeblik, de forlod Reden, til de var flyvedygtige, lykkedes det mig at fastslaa adskillige andre Forhold vedrørende Ungernes Biologi. Jeg fandt saaledes ingen konstant Skiften i Lokalitetersnes Art staaende i Forbindelse med Ungernes forskellige Udviklingsstrin. Indtil de var fuldt flyvedygtige og forlodes af Moderfuglen, var det skiftevis de før nævnte Lokaliteter, de søgte. Ved Bredderne af Saltvand eller i umiddelbar Nærhed heraf saa jeg aldrig endnu ikke flyvedygtige Sandløberunger. I et ganske enkelt Tilfælde har jeg truffet et Kuld Unger paa en fra Regelen afvigende Lokalitet, nemlig en større og for Vegetation fuldstændig blottet Sandslette, fjærnt fra fersk Vand og mere end 10 Kilometer fra nærmeste Saltvand. Ungerne, der var næsten voksne (8 August), har dog sikkert været udrugede et Par Kilometer Nord for Findestedet, hvor jeg senere fandt et typisk Redeterrain om end af ringe Udstrækning. I Løbet af 12—14 Døgn har Ungerne opnaaet deres fulde Størrelse og kan begynde at flyve.

Sandløberens Yngel synes, mærkeligt nok, kun i ringe Grad at lide under fjendtlige Efterstræbelser, hvad der vel i Forbindelse med baade Moderfuglens og Ungernes gennemførte Agt-paagivenhed og hensigtsfulde Adfærd skyldes disse sidstes, hvad Farven angaar, yderst formaalstjenlige Beklædning. Dog forekommer det mig paafaldende, at de ellers saa værgeløse Smaaskabninger kan unddrage sig Fjældræven, der paa denne Aarstid hyppigere end ellers færdes paa Vadefuglernes Domæne, og hvis fortrinlige Lugtesans jo er tilstrækkeligt dokumenteret. Alene den Omstændighed, at jeg — som tidligere sagt — af ca. 50 Kuld Dununger ikke fandt et eneste defekt, kunde maaske anføres som Vidnesbyrd om, hvor ringe et Kontingent af sin Yngel denne Fugleart maa afgive til Landets iøvrigt jo ikke saa ganske faa

fugleffjendtlige Dyr. At Beviset ikke er ganske uangribeligt, hvor Talen er om Fjældræven, indrømmer jeg; thi denne vil vel oftest, naar den først har fundet én Unge, være i Stand til fuldstændigt at udslette ethvert Spor af det paagældende Kuld.

Den i Nordøstgrønland over alt forekommende Kjoveart, *Lestris longicauda*, forfølges paa det heftigste af de ynglende Sandløbere, saa snart den viser sig inden for disses Enemærker. Over for Ravnen, der dog ogsaa flittigt afsøger Smaaavadernes Ynglepladser, har jeg derimod ikke set hverken Sandløberne eller nogen anden Vadefugl gaa angrebsvis til Værks. Mest udsat for Fare er de unge Sandløbere, efter at de flokkevis har samlet sig ved Fjordbredderne, og inden de endnu har opnaaet Vingernes fulde Kraft. Her er det alene Jagtfalken, de har at frygte.

Nogen nævneværdig Forskel i Dundragtens Farve hos Individer af samme Alder har jeg ikke kunnet spore lige saa lidt som nogen anden Aftigelse. Selv om de unge Sandløbere paa det nærmeste har opnaaet deres fulde Kropstørrelse og kan begynde at flyve, har Vinger og Hale paa dette Tidspunkt langt fra faaet deres endelige Udvikling, og rigelige Levninger fra Dundragten er endnu at finde paa Fuglens Hoved, en Bræmme ned langs Forbrystet, ved Laarene og paa Undergumpen og Halepartiet.

Flugten er paa dette Udviklingsstadium vel forholdsvis hurtig og let, men dog aldrig af længere Varighed. De unge Fugle ledsages endnu et Par Dage af Moderfuglen, hvorefter denne straks forlader Landet¹, medens Yngelen lige saa hurtigt søger ned til Bredderne af det salte Vand. Ved Slutningen af Juli ser man her de første unge Sandløbere selskabeligt løbe om og søge Næring. Fuglene bærer fremdeles iøjnefaldende Levninger fra Dundragten især ved Næbroden, paa begge Sider af Issepartiet og ved Laarene. Den tidligere — under Moderens Led-sagelse — saa sky og frygtsomme Sandløberunge er pludseligt bleven forvandlet til den mest tillidsfulde og frygtløse lille Fugl, hvis yndefulde Væsen overgaar de fleste andre Smaaavadernes. Dag for Dag tiltager Sandløberflokkene i Størrelse, indtil de omkring 20 August kulminerer. Den 21 August 1906 traf jeg paa Stranden ved Hvalrosodde en Flok paa mindst 300 Fugle. Det var henimod Aften, Vejret var usædvanlig smukt, og Fuglene derfor

¹ At jeg paa denne Aarstid aldrig traf gamle Hunner, der ikke førte Unger, hverken enkeltvis eller i Smaaflokke, tyder jo paa, at de successive forlader Landet.

særlig livlige. Snart saa jeg den imponerende Fugleskare med utrolig Færdighed boltre sig i Luften, skiftevis i halvt opløste og i kompakte, søjleformede Formationer, saa meget højt til Vejrs og saa ganske tæt ved den spejlblanke Havflade. Efter endte Flyvemanøvrer satte Fuglene sig paa den sandede Fjordbred, og jeg kunde nu paa ganske nært Hold gaa og betragte de enkelte Individer. Flokken bestod udelukkende af unge Fugle. Hos mange fandtes endnu omkring Næbroden Levninger fra Dundragten. Ved faldende Vande vrimlede Strandbredden af Krebsdyr og Orme, som Sandløberne med stor Ihærdighed og efter et bestemt System bortsnappe. Afsøgningen begyndte paa et bestemt Sted og fortsattes langs hele Kysten saaledes, at de bageste Fugle stedse fløj hen over de andre, hvorved de altsaa kom forrest. Ved Højvande spredte Fuglene sig i Smaa-grupper enten langs Kysten eller ved Bredderne af de i Nærheden af denne liggende Ferskvandspytter. Enkelte Stenvendere og Præstekraver, — ogsaa unge Fugle — blandede sig imellem Sandløberne.

I 1906 forsvandt Arten de allerførste Dage af September. Nogle enkelte Efternølere — sent udviklede Unger — traf jeg endnu 9 September, efter at Landet Natten forinden overalt var bleven dækket af Sne. Den 23 September blev der paa Isen ikke langt fra Skibshavnen fundet en ihjelfrosset ung Fugl, yderst afmagret og med itubrukt Overnæb. Jeg formoder at denne Fugl, som enkelte andre, i sin Tid er fløjet mod Skibets Telefonledning og derved har paadraget sig Kvæstelsen af Næbbet.

I August 1907 havde jeg igen varigt Ophold ved Hvalros-odde. Sandløberne syntes her at optræde i et noget mindre Tal end Aaret tilforn. Dog saa jeg daglig Snese af unge Fugle langs Fjordbredderne. Som sædvanligt ledsagedes Sandløberne af nogle unge Stenvendere og Præstekraver. En mindre Flok Sandløbere, 10—12 Stkr., havde varigt Tilhold i umiddelbar Nærhed af mit Telt, der henstod tæt ved Stranden. Fuglene fortærede med stor Graadighed Affaldet fra de Laks, der i stort Antal fangedes i den nærliggende »Lakseelv«. Navnlig syntes Rognen og de i Laksemaverne indeholdte smaa Krebsdyr at tiltale dem. En ung Præstekrave indfandt sig omsider ogsaa ved Teltet og forfulgte Sandløberne paa det heftigste, naar disse som sædvanlig indfandt sig ved Fiskeaffaldet, hvilket havde til Følge, at den tilsidst fuldstændigt erhvervede sig Enehæredømmet ved Maaltiderne. Først efter at jeg havde skudt Præstekraven, vovede

Sandløberne sig igen hen til Teltet. Da Nattekulden ved Slutningen af August kendelig tiltog, og der dannede sig Is langs Bredderne af Bugten, befandt Sandløberne sig tilsyneladende mindre vel, men holdt dog endnu til ved Teltet i nogle faa Dage, hvor de fremdeles fandt rigelig Næring i det udkastede Lakseaffald. Ved Solnedgang hengav de sig til Nattehvilen, idet de staaende paa ét Ben og med Næbbet dybt indboret under Rygfjerene sov ind, indtil Morgensolens oplivende Varme lokkede dem frem til ny Virksomhed. Fuglene var omsider blevne saa fortrolige med menneskelig Omgang, at de næppe nok flyttede sig, naar jeg af Frygt for at træde dem ned søgte at jage dem af Vejen. Den 29 August dækkede Nyis Bugten overalt, og Sandløberne forlod Dagen efter paa en ganske enkelt nær Landet.

Af det foreliggende Materiale synes at fremgaa at Arten er dimorf, idet der findes en graa og rødbrun Type, idet herved tænkes paa Forhalsens og Brystets Farve. Iagttagelser gjorde paa Stedet bekræfter denne Opfattelse (jævnfør Tavle V).

Til Museet er hjembragt Skind af 8 voksne Fugle og af 6 Dununger, samt 20 voksne Fugle og 14 Dununger i Spiritus.

Desuden 24 Æg (6 Kuld).

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse	Anm.
♂ ad.	4/6 07 Stormkap	120 mm.	25 mm.	25 mm.	(Skind)
♂ ad.	17/6 07 do.	119 —	23 —	23 —	(i Spiritus)
♂ ad.	26/6 07 do.	121 —	23,5 —	23,5 —	do.
♀ ad.	19/8 06 do.	123 —	23 —	26 —	do.
♀ ad.	11/7 08 Skibshavnen	124 —	28 —	28 —	do.
♀ ad.	2/6 08 Stormkap	125 —	26 —	26 —	(Skind)
♀ ad.	1/6 08 do.	124 —	26,5 —	26 —	do.
♀ ad.	26/6 07 do.	124 —	25 —	25 —	do.
? juv.	7/8 07 Hvalrosodde	125 —	24 —	25 —	do.
? juv.	13/8 06 Koldewey Ø	124 —	24 —	25 —	do.

Æggene:

	Længde	Bredde
29/6 08. Stormkap. a.	1. 34 mm.	25 mm.
	2. 35 —	24,5 —
	3. 35 —	24 —
	4. 35 —	24 —

		Længde	Bredde
$\frac{2}{7}$ 07. Stormkap.	b.	1. 38 mm.	25 mm.
		2. 36,5 —	25,5 —
		3. 36,5 —	26 —
		4. 37 —	26 —
$\frac{29}{6}$ 07. Skibshavnen.	c.	1. 34 —	24,5 —
		2. 36 —	24,5 —
		3. 36 —	24 —
		4. 36 —	25 —
$\frac{7}{7}$ 08. Stormkap.	d.	1. 35,5 —	25 —
		2. 34,5 —	25 —
		3. 34 —	24,5 —
		4. 35 —	24,5 —
$\frac{3}{7}$ 08. Stormkap.	e.	1. 35 —	25 —
		2. 37 —	25 —
		3. 35 —	25 —
		4. 35 —	25 —
$\frac{29}{6}$ 08. Stormkap.	f.	1. 35,5 —	25,5 —
		2. 36 —	25 —
		3. 36 —	25 —
		4. 36,5 —	25 —

Phalaropus fulicarius (L.), Thorshane.

I Mosepartiet ved Stormkap og i Søerne og Kæret ved Skibshavnen var Arten ret almindelig — ogsaa som ynglende. Andre Steder blev den kun undtagelsesvis set. Ekspeditionens Nordrejsende traf den ikke.

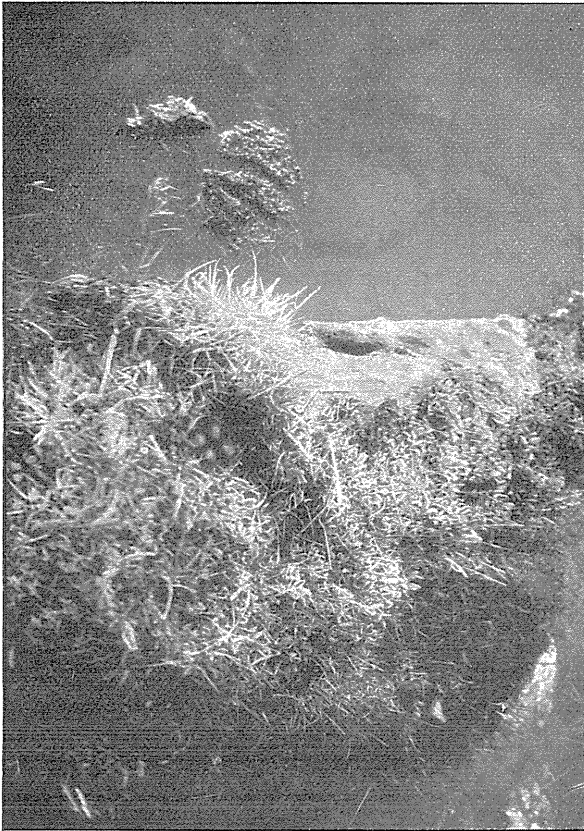
Som i højere Grad end de andre Smaaavadere afhængige af aabent Vand indfandt Thorshanerne sig noget senere end disse, for de to Somres Vedkommende henholdsvis 13 og 9 Juni.

Selv om Thorshanerne straks efter Ankomsten hyppigst saas parvis sammen i Nærheden af det Sted, paa hvilket de agtede at anlægge Reden, skete det dog ikke saa sjældent, at flere Par for kortere Tid ad Gangen søgte hverandres Selskab. Jeg traf saaledes en Dag i Slutningen af Juni i en lille Dam ved Stormkap 3 Par Thorshaner og samme Dag i en anden Dam 5 Par. De smaa, vævre Fugle svømmede lystigt om mellem hverandre ivrigt beskæftigede med at fange Insekter især Myg. Kun naar

de skiftede Plads eller opjoges af større Vadere som Islandsk Ryle og Stenvender, fløj de parvis.

I Terrainet ved Stormkap var der baade i 1907 og 1908 mindst 10 Par ynglende Thorshaner.

En Uges Tid efter Ankomsten begyndte Parringen. Ved

Thorshane-Rede (*Phalaropus fulicarius*).

Bredden af et mindre Vandhul omgivet af store, med langt, vis-sent Græs bevoksede Startuer havde jeg en tidlig Morgenstund (19 Juni 1907) den Glæde timevis at kunne følge et Par Thors-haners Parringsfærd.

De nydelige Fugle var stedse saa frygtløse, at de lod sig iagttage paa et Par Skridts Afstand.

I Begyndelsen var de udelukkende optagne af at søge Føde.

Dels svømmende paa Vandet og dels vandrende om mellem Tuerne gjorde de ivrig Jagt efter Myg og disses Larver. Sidstnævnte fangede de ved hurtigt og med udstrakte Halse at svømme hen mod det i Forvejen udkaarede Bytte. Ofte gennemspejdede de med lodret holdt Næb Vandet lige ned foran sig og bortsnappede med utrolig Færdighed, hvad de paa denne Maade forefandt. Thorshanernes Jagt inde mellem Tuerne gjaldt fortrinsvis flyvende Insekter. Baade under Gangen og Svømningen udfører Thorshanen med Hovedet nikkende Bevægelser som Blishøns, Rørhøns og flere andre Sumpfugle.

Mine to Thorshaner nærrede en øjensynlig Frygt for de større Vadere, navnlig for Islandsk Ryle. Flere Gange saa jeg dem fare skrækslagne sammen og med tæt mod Ryggen nedtrukket Hoved ligge ubevægelige paa Vandet, indtil den formentlige Fare i Form af en forbipasserende Islandsk Ryle var overstaaet, hvorefter de fortsatte deres Maaltid eller Parringsleg. Denne, der forekommer mig at være i lige Grad pudsig, ejendommelig og yndefuld, tog nu sin Begyndelse. Efter i henved 20 Minutter under de livligste Bevægelser at have søgt Føde, — ofte staaende paa Hovedet i Vandet for at »fiske« — lagde Hannen sig paa en Tue strækkende det ene Ben og den ene Vinge fra sig ligesom for ret at nyde Hvilen efter Anstrængelserne. Hunnen laa først i nogle Øjeblikke ubevægelig og tavs midt ude paa Vandpytten, hvorefter den pludselig og med stedse stigende Hastighed gav sig til at snurre rundt paa Vandoverfladen, bestandig i samme lille Cirkel, hvis Diameter paa det nærmeste var 10 cm.

Da Hannen ikke syntes at ænse hendes lokkende Bevægelser, fløj hun hurtigt, med et ejendommeligt snurrende Slag frembragt af Vingerne under Opflyvningen og under arrige, korte Skrig hen til ham, stødte til ham med Næbbet og søgte derefter atter ud paa Vandet for at fortsætte sin svømmende Dans. Nu kom Hannen ud til hende, og begge snurrede lige ivrigt og med stigende Hastighed rundt nogle Øjeblikke. Med et kort Lokkeskrik fløj Hunnen saa hen paa en Tue omgiven af Vand, ventede her nogle Sekunder forgæves paa, at Hannen skulde indfinde sig, og fløj igen ud paa Vandet, hvor hun ved ivrige Stød og Knubs æggede ham til at ledsage sig. De snurrer igen heftigt rundt, Hunnen flyver atter med en stærk Lokketone hen paa Tuen, denne Gang efterfulgt af Hannen, og Parring finder Sted i samme Nu.

I Thorshanernes Ægteskab er Hunnen den eneste bestemmende. Ligesom hun i Størrelse og Fjerpragt overgaar Hannen, er hun det afgørende Element i alle Familieanliggender. Ønsker hun at skifte Opholdssted, flyver hun pilsnart og med et befallende Skrig, der nærmest kan gengives som »Pittss«, op, og dersom Hannen nøler med at følge hende, vender hun hurtigt tilbage og tildeler ham en følelig Revselse, der altid har den tilsigtede Virkning.

Hendes Forhold over for Æg og Unger, hvis Udrugning og Pasning hun fuldstændig unddrager sig, har jo længe været kendte. Ejendommeligt er det, at Hannen har ret stærkt markerede Rugepletter, forinden Rugningen er begyndt, ja, selv, inden Hunnen har lagt det første Æg; men adskillige grundige Undersøgelser godtgør dette Forhold.

Hannens Redebygning havde jeg ved Bredden af »Bjærgandesøen« i Terrainet Stormkap 26 Juni 1907 Lejlighed til at iagttage. Medens Hunnen uden i mindste Maade at bekymre sig om sin Mages Sysselsættelse svømmede om langs Bredderne for at søge Føde, var Hannen ivrigt optaget af paa en lav, med kortere Græs bevokset Brink at tildanne en Rede. Efter først med Fødderne at have bortskubbet eller nedtrampet de længste, generende Græsstraa dannede Fuglen ved at dreje Kroppen rundt paa det udvalgte Sted Redefordybningen. Samtidig brugte den flittigt Fødder og Næb til at ordne de kortere, fine Græsstraa, der omhyggeligt bøjedes ind i Redefordybningen og dannede Udforingen af denne. Dagen efter indeholdt Reden, der meget mindede om en Ryle-Rede, 1 Æg.

Da jeg 2 Juli kom for at tilse Reden, fandt jeg denne tom, plyndret af en Fjælddræv, hvis friske Spor stod rundt om paa den dyndede Søbred og flankerede Reden.

Den 30 Juni 1907 traf jeg langs Bredderne af en mindre Sø ikke langt fra Skibshavnen 3 enligt svømmende Hanner, af hvilke i alt Fald den ene røbede at have Rede. Jeg fandt ogsaa hurtigt denne i umiddelbar Nærhed af den paagældende Hans Opholdssted. Reden, der indeholdt 4 friske Æg, var anlagt nøjagtigt som den oven for nævnte. Denne Redefugl var saa lidet sky, at den lod sig drive hen paa Reden og næsten gribe af mig. Efter at den havde lagt sig paa Reden, var den endnu mere frygtløs.

Den rugende Thorshane ligger ubevægelig med Hovedet trukket

dybt ned mod Ryggen. Næsten helt dækket af de Græsstraa, der omgiver Reden, og som den med Næbbet forstaar at bøje ind over sig, falder den saa fuldstændig sammen med Omgivelserne, at intet menneskeligt Øje vil kunne skelne den fra disse, forudsat, at man ikke i Forvejen kender Stedet.

Ved »Bjærgandesøen« fandt jeg 9 Juli 1907 igen en Thors-hane-Rede indeholdende 4 friske Æg og anlagt noget anderledes end de to foregaaende nævnte Reder. Medens disse fandtes i umiddelbar Nærhed af selve Søen paa lave, med kortere Græs bevoksede Brinker, stod denne paa en med langt, vissent Græs bevokset Tue, en halv Snes Meter fra den egentlige Søbred omend omgivet af det lave Vand, der ved Overrissing af en fra Søen løbende Bæk havde samlet sig omkring det System af Tuer, mellem hvilke den paagældende Rede fandtes.

Ogsaa denne Redefugl holdt stærkt paa Reden og forlod først denne, da jeg med Foden bøjede det lange Græs til Side. Opskræmnet fra Reden laa Fuglen i kort Tid skrigende og flagrende paa Vandet ikke langt fra mig, hvorefter den tavs og med lynsnar Flugt fløj bort — helt over til Søens modsatte Bred. Efter henved 5 Minutters Fraværelse kom den med lige saa hurtig Flugt tilbage, fløj et godt Stykke for langt, satte sig, holdt sig atter rolig i et Par Minutter for derefter paa ny at flyve op og kaste sig en Snes Meter fra Reden, hen til hvilken den derpaa gaaende og svømmende, skjult af Vandplanter og Græstuer, med stor Hastighed begav sig — alt for at vildlede mig, der uden mindste Dækning laa ca. 15 Meter fra Reden og derfor stadig kunde ses af Fuglen. Da jeg under Fotografering af Reden og af de omgivende Lokalteter adskillige Gange opjog den rugende Fugl, havde jeg Lejlighed til at se Manøvren gentage sig — stedse paa samme Maade. Hunnen havde allerede forladt Ynglestedet.

Efter mine Erfaringer yngler Thorshanen i alt Fald for Nordøst-Grønlands Vedkommende, altid paa selve Fastlandet, ogsaa ret dybt inde i Fjordene, og ikke paa Øer og Skær ud mod Havet, paa hvilke sidstnævnte Steder Arten overhovedet ikke blev set¹.

Afrejsen finder for Hunnernes Vedkommende Sted umiddelbart efter endt Æglægning. En ganske tilfældig Efternøler blev

¹ I H. Winge Grønlands Fugle omtales Arten som (efter Holbøll) kun ynglende paa Øerne uden for Kysten.

set 29 August 1907 i det aabne Vand ud for Kap Bismarck. Denne Hun optraadte som alle de øvrige sete i fuld Sommerdragt.

Rugetiden, og i hvor lang Tid Hannen ledsager Ungerne, har jeg ikke set mig i Stand til med Bestemthed at kunne fastslaa. Den Omstændighed, at jeg gentagne Gange efter Midten af Juli traf Hanner, hvis stærkt udprægede Rugepletter, eller rettere fuldstændigt nøgne Bryst og Bug, og afmagrede Legeme tydeligt nok røbede, at de ganske nylig havde ruget uden dog nu at søge hen til nogen Rede eller føre et Kuld Unger, kunde tyde paa, at disse sidste meget tidligt overlades til sig selv. At jeg i den Tid, Thorshaner maatte formodes at kunne træffes ved Ungerne — fra Midten til Slutningen af Juli — trods ivrig Søgen paa de Steder, Arten ellers var almindelig, ogsaa med Rede, aldrig traf nogen Fugl ved Unger, bestyrker mig i Formodningen om nævnte Forhold. Unger af Thorshanen fandt jeg overhovedet aldrig, hvad der vel især maa tillægges disses Evne til at unddrage sig Menneskers Opmærksomhed navnlig i et saa vanskeligt Terrain som det paagældende.

Hannerne forlod, ligesom Hunnerne, successive Landet kort Tid efter, at deres Hverv ved Yngelen var tilendebragt.

Af Karakter er Thorshanen tillidsfuld, livlig og fordragelig, dens Bevægelser særdeles yndefulde og dens Flugt hurtigere end nogen anden Vadefugls. Dens korte, fine, men gennemtrængende Lokkeskrik, som den under Flugten — navnlig i stærk Taage — hyppigt gentager, kan høres paa uforholdsmæssig lang Afstand. Selv i Yngletiden, hvor den stedse færdes borte fra Havet, ses den altid paa Vand eller i dettes umiddelbare Nærhed.

Sin Næring henter Fuglen som før antydet fortrinsvis under Svømningen, oftest langs Bredderne af mindre Ferskvandsdamme og Søer eller mellem græsbevoksede Tuer omgivne af ganske lavt Vand. En Snes Maveanalyser godtgjorde, at dens Hovednæring (i Yngletiden) er Smaainsekter, især Myg, og disses Larver. Flere af de skudte Fugle havde Spiserør og Mave fyldte med Myggelarver, af hvilke Ferskvandspytterne huser store Mængder. Ogsaa fine, ubestemmelige Planterester (Alger?) fandt jeg i enkelte Maver. Ved Ankomsten til Ynglestederne viste Hunnerne sig at være ret magre, medens Hannerne var overordentlig fede. At Hannen i den lange, besværlige Rugetid, under hvilken den af Hensyn til den forholdsvis lave Temperatur kun ganske mo-

mentvis. tør forlade Reden for at søge Næring, har Brug for det opsparede Fedt, ligger nær at antage.

Som de øvrige Smaaavaderes Yngel efterstræbes Thorshanens vist især af Ravn, Kjøve og Fjældræv. De voksne Fugles eneste Fjende er Jagtfalken, der overrumpler og bortsnapper dem, naar de ligger paa Vandet. Dette havde jeg en Dag i Sommeren 1907 Lejlighed til at se. Just som jeg gik og betragtede en Thorshane-Han, der svømmede om langs Bredden af en lille, klar Dam ikke to Skridt fra mine Fødder, hørte jeg pludseligt en stærk Susen i Luften, og en gammel Falk skød sig i samme Nu fra en svimlende Højde som en Pil ned mod Vandfladen, bortsnappede Thorshanen og steg derefter med denne i Klørne atter hurtigt til Vejrs. Paa en Klippetop nede ved Bugten saa jeg Rovfuglen dale ned og sætte sig for at fortære sit Bytte.

Den Rutine, med hvilken Falken udførte Bedriften, tydede paa, at adskillige Thorshaner forhen var gaaet samme Vej. I Flugten kan Jagtfalken afgjort ikke tage en Thorshane.

Hunnernes Farvevariationer var kun faa og lidet iøjnefaldende. Det mørke Strubeparti var hos enkelte — vist ret gamle Fugle — nærmest sort, men hos de fleste Individer med graalig Tone. Hannerne varierede ikke lidt i Farve paa Bryst og Bug. Nogle var her saa godt som ensfarvet brunrøde, andre med færre eller flere lyse Fjerpartier og atter andre næsten hvide. Struberegionen var hos enkelte Hanner ret mørk, uden dog at kunne betegnes som sort; hos de fleste var det mørke Parti stærkt isprængt med lysere Fjer. Hos et Par Hanner fandt jeg kun en svag Antydning til Strubeplet.

12 Thorshaner og 4 Æg hjembragtes til Museet. — Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse		Vinge	Næb	Tarse
♂ ad.	24/6 07. Stormkap.	(Skind)	125 mm.	22 mm.	21 mm.
♂ ad.	16/6 07.	—	129 —	21 —	23 —
♂ ad.	27/6 07.	—	123 —	22 —	22 —
♂ ad.	23/6 07.	—	129,5 —	23 —	24 —
♀ ad.	27/6 07.	—	130 —	24 —	23 —
♀ ad.	17/6 07.	—	130 —	23 —	22 —
♀ ad.	7/7 07.	—	133 —	23 —	24 —
♀ ad.	15/6 07.	—	131 —	24,5 —	24 —
♀ ad.	15/6 07.	(i Spiritus)	132 —	22 —	22 —

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♀ ad.	17/6 07. Stormkap. (i Spiritus)	131 mm.	22 mm.	23,5 mm.
♂ ad.	9/7 07. — —	130 —	21 —	21 —
♂ ad.	18/7 08. Skibshavnen.—	128 —	22 —	22 —

Æggene:

	Længde	Bredde
30/6 07. Skibshavnen. (Ikke rugede.)	1. 33 mm.	22 mm.
	2. 33 —	22 —
	3. 33 —	21 —
	4. 32 —	22 —

Larus leucopterus (Faber), Hvidvinget Maage.

Denne Maages store Lighed med den nærbeslægtede Graamaage (*Larus glaucus*) umuliggjorde mig i mange Tilfælde at skelne de to Arter fra hinanden. I selve Landet, hvor Arten *glaucus* saa afgjort var den almindeligst forekommende, har jeg kun nogle enkelte Gange med Vished turdet notere sete Maager som værende *leucopterus*.

Den 17 August 1906 indfandt der sig to Maager i Skibshavnen, hvor de i nogle Minutter kredsede rundt om Skibet. Af Fuglenes relativt ringe Størrelse og lange Vinger skønnede jeg, at det var *leucopterus*. Begge Maager var i fuld Sommerdragt.

I Dagene fra 25—30 September samme Aar havde en lille Maage — gammel Fugl i Sommerdragt — Tilhold i Skibshavnen og paa det nærved liggende »Vestre Havnenæs«. Efterhaanden som Nyis dækkede Bugten, blev Maagen mindre sky og syntes tilsidst at lide meget under Kulden og for knapt tilmaalt Føde. Medens den laa paa den opskruede Is inde i Fjæren, kunde jeg paa faa Meters Afstand nøje mærke mig alle Enkeltheder hos Fuglen, hvis Næb var spinklere, end jeg har set det hos nogen *Larus glaucus*. De sammenfoldede Vinger ragede et godt Stykke ud over Halespidsen, og Maagen var af Størrelse langt ringere end de mindste *L. glaucus*. Saaret af et Haglskud flygtede Maagen ud imod Pakisen.

Den 20 Juni 1907 saa jeg paa Stormkap 5 gamle udfarvede Maager trække lavt hen over mit Telt. Ogsaa disse noterede jeg som tilhørende Arten *leucopterus*. Nogen Yngleplads fandtes næppe paa de af Ekspeditionen berejste Strækninger. Yngre, ikke udfarvede Fugle blev ej heller bemærkede i selve Landet.

Under Opfejningen iagttog jeg inde i Isen ofte store Maager —

baade yngre og gamle Fugle — af hvilke en Del vist har været *leucopterus*.

Den 8 August 1906 — 76° 10' n. Br. — saa jeg en Maage sidde paa Toppen af en Snedrive i umiddelbar Nærhed af Skibet. Uagtet det ikke lykkedes mig at komme i Besiddelse af Fuglen, noterede jeg den uden Betænkelighed som værende en *leucopterus*.

Larus glaucus (Brünn), Graamaage.

Arten var, om ingen Steder særlig talrig, saa dog ret almindelig at træffe næsten alle Vegne, hvor Ekspeditionen færdedes. Nordligere end ca. 80° 20' n. Br. blev den dog ikke set. Paa nævnte Breddegrad og lidt Syd her for talte Koch og Bertelsen 9 og 10 Juni 1907 henved 50 Individuer, der mentes at yngle paa de nær ved liggende Fuglefjælde.

Under Sejladsen gennem Pakisen viste der sig — navnlig paa Oprejsen — ofte Stormaager ved Skibet, dels enlige Fugle, dels mindre Selskaber. Som Regel holdt gamle, udfarvede Fugle sig adskilte fra de yngre, graa Individuer. Maagerne var gennemgaaende ret sky og holdt sig i tilbørlig Afstand fra Skibet. Ofte saas de i Smaaflokke sidde paa Toppene af Snedriver og Isfjælde. En ung Han — vistnok 2-aarig Fugl — blev skudt 11 August, 75° 52' n. Br., 16° v. Lgd¹.

I Slutningen af Maj, medens Bugter og Fjorde saavel som de ferske Vande endnu dækkedes af tyk Is, indfandt Arten sig ved Skibshavnen, Stormkap og Hvalrosodde. For at bjærge Føden maatte Maagerne de første 2 Uger søge viden om. Ofte kredede de i Smaaflokke saa højt til Vejrs, at jeg selv gennem Kikkert og vejledet af Skrigene vanskeligt kunde opdage dem. Ved stigende Vande søgte Maagerne flittigt Tidevandsrevnerne langs Kysten og bortsnappede de mindre Fisk — især Ulke (*Icelus hamatus*) og Polartorsk (*Gadus saida*) —, der skruedes op til Overfladen. Forbavsende hurtigt opdagede Maagerne skudte Sæler og andre større døde Dyr, som de med stor Graadighed huggede løs paa. Ved at udhakke Dyrets Øjne fandt de snart Vej til Hjærnen, tilsyneladende den mest yndede Del af Aadslet. Gentagende saa jeg Arten sammen med Ravne og Ræve snylte ved Isbjørnens Maaltider. Efterhaanden som Søbredderne optøedes, og Elvene begyndte at rinde, indfandt Maagerne sig her

¹ En Del af de ude i Isen sete store Maager tilhørte vist Arten *leucopterus*.

paa Jagt efter Fjældørred-Yngel (*Salmo alpinus*), der de fleste slige Steder var at finde i stort Antal. Denne Jagt dreves tillige vadende eller svømmende.

Parringen begyndte de første Dage af Juni. (2 Juni 1908 saa jeg paa et Skær i Stormbugt et Par Graamaager i Parring). Paa de stejle Fjældmure ved Sælsøen, vist ogsaa ved Teufel Kap og paa Koldewey Ø ynglede Maagerne i mindre Selskaber. Selve Redepladserne lykkedes det mig paa Grund af deres Utilgængelighed ikke at faa nærmere undersøgt. Den 7 Juli 1908 fandt Stud. med. Freuchen i Sælsøen paa det øverste af en stor, enligt liggende Sten, paa alle Sider omgivet af Vand, 2 stærkt rugede Æg (disse hjembragtes). Denne vistnok usædvanlige Redeanbringelse skyldtes vel nærmest Stedets for Fiskefangst ypperlige Beliggenhed.

Mod Slutningen af August forlod de voksne Unger Redekolonierne og søgte ud til Strandbredderne, hvor der endnu i nogle Dage bragtes dem Føde af Forældrene.

Under mit Ophold ved Hvalrosodde i sidste Halvdel af August 1906 havde jeg daglig rig Lejlighed til at iagttage Maagernes Færd.

Hened 100 Maager, der i blandt nogle yngre, endnu ikke udfarvede Fugle, havde paa Sandrevlerne ikke langt fra Lakselvens Munding deres faste Standkvarter. Paa bestemte Tider af Døgnet foretog Maagerne Strejftog op langs Elven og Bredderne af Sælsøen. Ogsaa ud over Bugten og langs Stranden helt ind til Mørkefjord søgte de undertiden. Deres Jagt gjaldt fornemmelig Fjældørred, der i uhyre Mængder optraadte baade i de ferske Vande og i Bugten. Særlig i de tidlige Morgentimer fandt Ørredfangsten Sted. I skudte Maagers Spiserør og Maver fandt jeg Ørred af forholdsvis anseelig Størrelse — indtil 38 Ctm.s Længde.

Ved faldende Vande opsamlede Maagerne, hvad der af større og mindre Krebsdyr og Fisk var efterladt paa Stranden. Paa Ungerne af Havlit gjordes der ogsaa ivrig Jagt. Mærkeligt nok virkede nogle paa selve Hvalrosodden henliggende Hvalrosaadsler ikke synderligt tillokkende for Maagerne, som kun nu og da tog sig en Bid af det halvraadne Spæk. Derimod var de meget nærgaaende ved vore Telte, uden for hvilke de flittigt opsamlede det udkastede Affald som Hare- og Lakseindvolde o. lign. Under den hæftigste Skrigen og Gøen samlede Maagerne sig hen imod

Aften paa deres Standplads. Herfra foretog de ved Solnedgang i samlet Flok en kortvarig Afstikker ind til Fjældene mod Vest, rimeligvis til Redepladserne, hvorfra de atter vendte tilbage til Sandrevlen for her at tilbringe Natten. Efterhaanden som Ungerne i Slutningen af August søgte ud til Stranden, blandede de sig straks mellem de ældre Maager paa Revlen uden dog at følge disse paa de længere Strejftog. Som oven for nævnt fodredes de endnu i nogen Tid af Forældrene. — Nogle Dage ind i September var de fleste Maager forsvundne fra Landet.

I August 1907 besøgte jeg igen Hvalrosodde og fandt vel atter her en Del Maager, men langt fra et saa stort Antal som Aaret tilforn. Kun ganske faa Unger var blevne udrugede, og af yngre, 1- og 2-aarige Fugle saa jeg denne Sommer ikke en eneste. De ugunstige Isforhold var den let forklarlige Aarsag til Reduktionen. I Sommeren 1908 optraadte Arten igen i normalt Antal.

Til Museet er hjembragt Skind af 4 gamle Fugle og 1 ung Fugl, samt de før nævnte 2 Æg.

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb ¹	Tarse
♀? ad.	23/8 06. Hvalrosodde.	475 mm.	70 mm.	70 mm.
♂ ad.	21/8 06. —	500 —	75 —	75 —
♂ ad.	22/8 06. —	490 —	70 —	70 —
♂ ad.	2/6 07. Stormbugt.	490 —	70 —	70 —
♂ juv.	29/8 06. Skibshavnen.	450 —	58 —	70 —

Æggene:

		Længde	Bredde
7/7 08.	Sælsøen.	1. 75 mm.	56 mm.
		2. 73 —	55 —

Larus tridactylus (L.), Ride (Taterak, Tretæet Maage).

I selve Landet blev Arten kun truffet ved Mallemukfjældet og de i Nærheden liggende mindre Fuglefjælde — fra ca. 80° 10'—80° 20' n. Br. — hvor Koch og Bertelsen 9 og 10 Juni 1907 talte henved 100 Individuer. Rimeligst er det dog vel, at et noget større Antal har Tilhold som ynglende paa nævnte Steder.

¹ Næbbet maalt med Baandmaal fra Pandeflig til Spids.

Medens Arten under Sejladsen fra Shetlandsøerne og lige op til Isgrænsen saa godt som daglig i større eller mindre Antal viste sig ved Skibet, var den inde i Isen sjældent at træffe og da som Regel kun enkeltvis og ved Ydergrænserne. Den 1 August 1906 saa jeg dog længere inde i Pakisen paa $75^{\circ} 20'$ n. Br., 8° v. Lgd, 9 gamle Fugle sidde paa en Isskodse sammen med nogle Terner og en større Kjove. Ud for Jan Mayen var Arten mærkeligt nok kun sparsomt repræsenteret i det Utaal af Søfugle, der ellers her viste sig.

Larus eburneus Phipps, Ismaage.

Ismaagen var, om end kun et enkelt Sted særlig talrig, saa dog ret almindelig at træffe saavel i selve Pakisen som paa Øer og Skær ud imod denne. Undtagelsesvis aflagde enkelte Ismaager kortvarige Besøg inde i Bugter og Fjorde. Nordligere end 81° n. Br. blev Arten ikke bemærket.

Selv om der kun blev fundet en mindre Ynglekoloni, er der ikke Tvivl om, at Ismaagen yngler forholdsvis almindeligt paa de yderste Øer og Skær fra Kap Marie Valdemar til Mallemukfjældet, paa hvilken Strækning der i Yngletiden flere Steder blev set adskillige baade gamle og unge Fugle. Under en kortvarig Landgang ved Kap Marie Valdemar 15 August 1906 iagttog jeg saaledes paa nogle Smaaøer ud imod Storisen en Del gamle Ismaager, hvis Adfærd lod mig formode, at de havde Unger paa Øerne. Nogen nærmere Undersøgelse var paa Grund af mit korte Ophold paa Stedet og de yderst vanskelige Færdselsforhold desværre umulig.

Dr. Lindhard, som sammen med 5 andre Ekspeditionsdeltagere efterlodes paa Kap Marie Valdemar og opholdt sig dels her dels paa Fastlandet og Øerne Nord her for fra 16—26 August, opgiver at have set mange Ismaager, baade gamle og enkelte vist helt unge Fugle, især ved Kap Marie Valdemar.

Om Artens Forekomst langs Kysten højere mod Nord har jeg fra Koch og Bertelsen modtaget følgende Notitser:

5 Juni 1907. — ca. 81° n. Br. 12 Ismaager samlede sig ved Teltet, uden for hvilket en skudt Sæl henlaa. En Maage blev skudt, men ædt af Slædehundene. Samtlige sete Maager var helt hvide og lidet sky. — Aabent Vand i Nærheden.

- 6 Juni 1907. — $80^{\circ} 57'$ n. Br. Mængder af Ismaager ved en Sæl, dræbt af en Bjørn. Ved en skudt Sæl og en Hvalros saas ogsaa mange Ismaager.
- 9—10 Juni 1907. — $80^{\circ} 20'$ — $80^{\circ} 10'$ n. Br. Omkring Fuglefjældene saas henved 50 Ismaager.
- 11 Juni 1907. — ca. 80° n. Br. 2 Ismaager set.
- 12 Juni 1907. — $79^{\circ} 40'$ n. Br. 4 Ismaager set.

Den 28 Juni 1908 besøgte Grønlænderen Tobias Gabrielsen under højest ugunstige Færdselsforhold Renskæret og fandt paa Øens Østside 3 Ismaagereder. Den ene Rede indeholdt 2 svagt rugede, de to andre hver 1 frisklagt Æg. Af det førstnævnte Kuld knustes det ene Æg under Hjemkørselen til Skibet.

Ved Redepladsen saas 7 Ismaager, af hvilke de tre blev skudte og kom mig i Hænde. Det viste sig at være gamle, rent hvide Fugle, den ene (en Hun) med Rugeplet.

Da Isforholdene i de nærmest følgende Dage kendeligt forværredes, maatte jeg for at komme ud til Redepladsen oppebie aabent Vand, og det lykkedes mig derfor først 18 Juli personlig at undersøge Ismaagerederne. Paa et Fladerum af omtrent 50 □ Meter fandt jeg paa det af Grønlænderen opgivne Sted nu 7 tomme, nyopførte Reder, der dog alle tydeligt røbede at have indeholdt Æg. At disse er bleven borttagne af Besætningen fra nogle norske Fangstskibe, der 10 Juli gæstede Renskæret og omliggende Øer, efter Skippers Udsagn for at samle Æg, anser jeg for ganske givet. Da Grønlænderen 28 Juni besøgte Øen udgjordes »Kolonien«, som sagt, kun af 3 Reder; de 4 andre maa altsaa være bleven byggede i Tiden fra 28 Juni til 10 Juli (Plyndringsdagen). Redekolonien var anlagt paa Øens Østside tæt ud imod Storisen og paa et fuldstændig goldt, et Par Meter højt Klippeterrain med jævn Overflade.

Rederne var paa det nøjagtigste af samme Udseende og Beskaffenhed. Selve Redefordybningen, der maalte 16 Ctm. i Diameter, var udforet med blødt Mos og enkelte fine Græsstraa og omgaves af en 25 Ctm. bred Krans, omhyggeligt bygget af op-hakkede, større og fastere Mosstykker sammenholdte med enkelte lange Græsstraa. Da Redernes nærmeste Omgivelser var ganske blottede for Vegetation, maa Maagerne have hidført Materiale fra andre Steder af Øen, hvor den benyttede Mosart hist

og her voksede meget yppig. Enkelte Fjer tabte af de rugende Fugle fandtes i Rederne.

Disse var paa to nær, der stod ganske tæt op ad hinanden, nogenlunde ligelig fordelte inden for det nævnte Fladerum. Ingen Ismaage lod sig til Syne paa Øen hverken denne Gang eller, da jeg 4 Dage senere opholdt mig paa den. I Sommeren 1907 ynglede Arten ikke paa Renskæret, hvad der, som for de øvrige Svømmefugles Vedkommende, skyldtes de ugunstige Isforhold.

Under Sejladsen i Storisen baade under Op- og Hjemrejsen saa jeg saa godt som daglig nogle Ismaager. I Regelen passerede disse Skibet enkeltvis eller i Smaaflokke paa 3—4 Stykker. Ofte tog de ligesom Graamaagen Sæde paa Isskodserne. Uden at kunne betegnes som sky var Ismaagerne ude i Isen dog ret forsigtige og langt mindre nærgaaende end Stormfuglen. Medens disse sidste med stor Dristighed bortsnappede udkastede Spækstykker, holdt Ismaagerne sig altid paa Afstand og vovede ikke at gøre Nedslag, før Skibet var kommet et godt Stykke bort. Kun naar en af deres Artsfæller blev skudt, overvandt de Frygten og samlede sig fra vid Omkreds om deres dræbte Fælle, selv om de blev nok saa heftigt beskydte. Naar vi, stoppede af Pakisen og omgivne af uoverskuelige Isflager, nødsagedes til at ligge bi, var Ismaagen (undertiden en enkelt Stormfugl) den eneste Fugleart, der besøgte os. Den skønne Fugl med den kortlydende men klangfulde Stemme virkede vidunderligt oplivende i de ellers saa stille og øde Omgivelser. Uden for Isbæltet blev Arten ikke set og ikke sydligere end $74^{\circ} 30'$ n. Br. ($3^{\circ} 15'$ v. Lgd.).

De fleste af de ude i Isen sete Ismaager var yngre, ikke fuldstændigt udfarvede Fugle i Fældning. Omkring Næbroden bar de endnu smudsiggraa og paa Vingeranden mørke Fjer. Et Par rent hvide, gamle Fugle blev dog ogsaa skudte her ude.

I de undersøgte Maver fandtes som Regel enkelte fine Fiskeknogler og Levninger af Krebsdyr. En enkelt Mave indeholdt Levninger af en Sæl, vistnok af Ringsæl (*Phoca foetida*), i en anden Mave, udtaget af en Fugl skudt 30 Juli 1908 i Storisen paa 75° n. Br., $9^{\circ} 40'$ v. Lgd., fandtes Chironomidelarver, Kindbakker af en Insektlarve og nogle Kitindele. Denne Mave indeholdt tillige en god Del Spolorme.

Til Museet er hjembragt Skind af 6 Ismaager. Desuden de fra Renskæret nævnte 3 Æg, hvis Udseende er meget lidt varierende.

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse	
♀ ad.	² / ₈ 06. Storisen.	{ ^{75° 40' n. Br.} ^{10° v. Lgd.} }	323 mm.	36 mm.	32,5 mm.
♀ juv.	⁸ / ₈ 06. —	{ ^{76° 10' n. Br.} ^{15° v. Lgd.} }	(I Fældning.)	36 —	36 —
♀ juv.	⁸ / ₈ 06. —	{ ^{76° 10' n. Br.} ^{15° v. Lgd.} }	—	41 —	38 —
♂ juv.	² / ₈ 06. —	{ ^{75° 40' n. Br.} ^{10° v. Lgd.} }	330 mm.	38 —	38 —
♂ juv.	⁴ / ₈ 06. —	{ ^{75° 50' n. Br.} ^{11° 10' v. Lgd.} }	(I Fældning.)	38 —	35 —
♂ juv.	² / ₈ 06. —	{ ^{75° 40' n. Br.} ^{10° v. Lgd.} }	—	38 —	36 —

Æggene:

			Længde	Bredde
²⁸ / ₆ 08.	Renskæret.	1 frisk Æg i Reden.	59 mm.	42 mm.
—	—	1 —	60 —	43 —
—	—	2 svagt rugede Æg (det ene knust).	61 —	43 —

Larus sabini (Sab.), Sabinemaage, Kløfthalet Maage.

Uagtet jeg paa mine Ekskursioner til Lokaliteter, paa hvilke jeg kunde have Haab om at træffe Sabinemaager — Øer og Skær ud mod Storisen — stedse havde min Opmærksomhed henvendt paa denne Eventualitet, lykkedes det mig først nogle faa Dage før Ekspeditionens Afrejse fra Grønland at træffe Arten, tilmed ynglende. De nærmere Omstændigheder ved dette interessante Fund er efter min Dagbog følgende:

Den 18 Juli 1908. — Da jeg i Middags sammen med Gundahl-Knudsen i meget stærk Taage landede paa »Renskæret« for at fotografere de paa Øens Sydøstende værende Ismaage-Reder, omsværmedes vi straks af en Vrimmel Havterner (*Sterna macrura*), der i uforholdsmæssigt stort Antal ruger paa Øen Mellem de højest flyvende Terner fik jeg snart Øje paa en Sabinemaage, der paa stive Vinger gik over mit Hoved og forsvandt i Taagen i nordlig Retning.

Jeg blev i nogen Tid staaende for at afvente den sjældne Maages Tilbagekomst, men forgæves; Maagen syntes helt at være forsvunden. I den stedse tiltagende Taage var Anvendelse af Kikkert umulig. Jeg gik saa, stadig omsværmet af skrigende Terner, over til Ismaagerederne, fotograferede disse og lagde derefter Vejen over mod Øens Nordende i Haab om nu, da Taagen begyndte at lette, paa ny at faa Øje paa Sabinemaagen.

Til min store Glæde viste denne sig atter, stedse forsigtigt kredsende højt i Luften, langt uden for Skudvidde. Af og til forsvandt Maagen fuldstændigt i Ternevrillen. Ved min Ankomst til Øens nordligste Pynt viste der sig nu pludseligt 3 Sabine-maager, af hvilke den ene straks forlod Øen og tog Sæde paa et Isfjæld et Par Hundrede Meter ude paa Bugten. Selv om Maagerne vedblivende viste sig ret sky og forsigtige, tydede deres Adfærd dog paa, at de havde Yngel paa denne Del af Øen. Snart forlod Maagen Isfjældet og slog Følge med sine to Artsfæller. Alle tre Maager kredsede nu stedse lige over mit Hoved, stadig højt til Vejrs, medens Terneskarerne fyldte de nedre Luftregioner. Da mit Ophold paa Øen af tvingende Grunde kun kunde blive af kort Varighed, højst et Par Timer, besluttede jeg, saa vidt muligt, at sikre mig Besiddelsen af den ene Maage, hvad der efter kort Tids Afventning ogsaa lykkedes mig. Den skudte Fugl — en Han — havde stærkt udprægede Rugepletter, og det stod mig nu klart, at der maatte findes Æg eller smaa Unger paa Øen og utvivlsomt i Nærheden af, hvor jeg i Øjeblikket befandt mig. Taagen var omsider fuldstændigt lettet, og jeg var saaledes i Stand til at bruge Kikkerten. Sammen med min Ledsager trak jeg mig tilbage til nogle lave Klipper ca. 200 Meter fjærnet fra det Sted, hvor jeg formodede, Maagerne havde deres Yngel. Fra mit Baghold var jeg gennem Kikkerten i Stand til at følge Maagernes Færd. Medens Ternerne én efter én inden ret længe dalede ned paa deres Reder, der indeholdt stærkt rugede Æg eller nys udklækkede Unger, holdt de to Sabinemaager sig i lang Tid højt kredsende, ofte jagede og angrebne af Terner. Efter en halv Times Forløb ytrede Maagerne Tegn til at ville sætte sig paa Jorden, men kredsede dog endnu en Stund forsigtige om ganske lavt, indtil den ene pludselig slog ned og i samme Nu satte sig paa sin Rede. Jeg mærkede mig nøje Stedet og ilede over mod dette. Saa snart jeg lod mig til Syne, lettede Maagen fra Reden, og under nogle svagt lydende hæse Skrig eller Grynt svang begge Fugle sig igen meget højt til Vejrs. Jeg fandt straks Reden, der indeholdt 2 stærkt rugede Æg. Fem Meter fra denne Rede fandt jeg en anden nøjagtigt af samme Type, som ganske vist var tom, men ikke desto mindre røbede at have været benyttet for nylig. Trods vor ivrigste Søgen fandt vi dog ingen Unger. At de norske Sælfangere, der en Uges Tid forinden havde været i Land paa Renskæret for at

samle Æg, og som ret afgjort havde plyndret de 7 Ismaagereder, ogsaa har borttaget Æggene fra den ene Sabinemaagerede er jo ingenlunde udelukket. De to Maager var vedblivende yderst forsigtige, og først efter en Times Forløb lykkedes det mig at nedlægge dem. Ogsaa disse — Han og Hun — havde stærkt udprægede Rugepletter.

Forinden vi forlod Øen fotograferede jeg den fundne Rede med Æg. En Mængde Ternereder fandtes rundt om i umiddelbar Nærhed af Sabinemaagerederne. Sabinemaagens Rede ligner meget Havternens. Den er dog lidt større og indeholder faa visne Kviste af Polarpil og grovere Stængelstykker af fjorgamle Græs-vækster. I det hele synes der anvendt lidt mere Omhu med denne Rede end med Ternens, der her oppe næsten altid er fuldstændigt blottet for Redemateriale. Ikke langt fra de to nævnte Maagereder fandt jeg omsider en tredie, som jeg mente at kunne tyde som en gammel Rede af samme Art.

Det kunde jo nok tænkes, at Sabinemaager ogsaa i tidligere Aar har benyttet Lokaliteten her som Redeplads.

I Sommeren 1907 gæstede jeg gentagne Gange »Renskæret« og opholdt mig dels her, dels paa den nærliggende Klippeø »Maroussia« fra 13—17 Juli. Hverken Terner eller Ismaager ynglede denne Sommer paa disse Øer. Dette skyldtes Aarets højest ugunstige Isforhold, hvad der afgjort ogsaa vilde have afholdt Sabinemaagerne fra at yngle, selv om de ellers som Regel ruger paa Renskæret. At Sabinemaagerne lige saa lidt som Ismaagerne lod sig til Syne i Sommeren 1907 lader sig jo herved forklare. Renskæret er en lille, langstrakt, stenet og med lavere Klipper isprængt Ø, hvis Østside grænser ud til Storisen. Vegetationen er paa de fleste Steder yderst fattig. Øens Nordende, paa hvilken Sabinemaagerne ynglede, er gold med stenet Grus og næsten flad. Rederne var anlagte ca. 25 Meter fra Vandet.

Det er ret vanskeligt at skelne den flyvende Sabinemaage fra Havternen under Forhold, hvor denne sidste er saa dominerende i Antal. Det bedste Skelnemærke er Maagens sorte Svingfjer, der under visse Flugtstillinger tydeligt træder frem. Efter Størrelsen skelner man vanskeligt de to Fuglearter fra hinanden, og Hovedets forskellige Farve er ej heller iøjnefaldende.

Ved Dissektionen af de skudte Sabinemaager fandt jeg i den ene Fugls Mave enkelte, smaa Blækspruttekæber; de to andre Maver var tomme.

Da det syntes mig paafaldende, at 3 ynglende Maager og ikke et lige Antal havde vist sig, gæstede jeg 22 Juli under Ekspeditionens Bortrejse fra »Danmarks Havn« paa ny Renskæret for om muligt at træffe en 4de Maage.

Mit Ophold paa Øen strakte sig denne Gang over 4 Timer; men jeg saa ingen Sabinemaage og er ganske vis paa, at en saadan heller ikke fandtes. Maaske har Normændene skudt den 4de Maage.

Paa de til Museet afgivne 3 Skind og 2 Æg er følgende Maal tagne:

Køn og Alder	Vinge fra Haand-rod til Spids	Næb	Tarse	Anm.
♀ ad.	282 mm.	26 mm.	31 mm.	Lille, men vel-formet Bagtaa
♂ ad.	292 —	27 —	32 —	—
♂ ad.	283 —	26 —	33 —	—

Æggene:

	Længde	Bredde
1.	46 mm.	32 mm.
2.	45,5 —	32 —

Sterna macrura (Naumann), Havterne, Kystterne.

Saa godt som paa alle mindre Øer og Skær baade ude ved Storisen og inde i Bugter og Fjorde ynglede Arten i stort Antal. Undtagelsesvis traf jeg mindre Ynglekolonier paa selve Fastlandet (Holme i Ferskvandssøer og paa fremspringende Næs). Nordligst blev Arten set af Koch og Bertelsen 9 Juni 1907 paa 80° 20' n. Br. i det aabne Vand ved Mallemukfjældet. Under Sejladsen i Storisen passeredes Skibet ofte af mindre Terneflokk. Saaledes saa jeg 1 August 1906 paa 75° 20' n. Br., 8° v. Lgd. 7 Havterner sidde paa Toppen af et Isfjæld i Selskab med nogle Rider og en enkelt Kjove.

Til Egnen omkring »Danmarks Havn« ankom de første Terner for de to Somres Vedkommende henholdsvis 14 og 16 Juni.

At Arten allerede 9 Juni blev set over 3 Breddegrader nordligere skyldtes de derværende højst gunstige Isforhold. (Lignende Iagttagelser blev iøvrigt gjorte for andre Svømmefugles Vedkommende.)

Ternerne søgte straks efter Ankomsten til Redepladserne. De allersidste Dage af Juni begyndte Æglægningen. Rederne anbringes paa højst forskellig Maade: I Græs, mellem Smaasten

og paa de nøgne Klipper. Æggenes Antal var sædvanlig 2. Dog traf jeg ogsaa Terner rugende paa 1 eller 3 Æg. I Farve, Størrelse og Form varierede Æggene paafaldende meget.

De gamle Fugle var paa Redepladserne overordentlig nærgaaende og jog med stor Kraft Næbbene mod min Isse, naar jeg befandt mig ved Rederne. Ravne, der gæstede Ternekolonierne, forfulgtes og angrebes paa det heftigste af de forbitrede Terneflokke.

Omkring ved 20 Juli indeholdt Rederne nys udklækkede Unger. Disse fodres endnu af Forældrene, efter at de er blevne flyvedygtige. Siddende rundt om paa Isskodserne eller Klipperne modtager de Føden. Snebyger og lav Temperatur synes ikke synderligt at genere de voksne Terneunger. I Slutningen af August forlader Arten Landet.

Heller ikke Ternerne stiftede Yngel i Sommeren 1907. — Fra 13—17 Juli opholdt jeg mig denne Sommer paa den lille Ø Maroussia for at gøre Iagttagelser over Terner og Ederfugle, hvilke Arter ellers begge ruger paa Øen. Isen laa overalt metertyk med enkelte Tidevandsrevner og mange Smeltevandspytter. Ternerne indfandt sig paa Øen 4—5 Gange daglig, kredsede nogle Gange skrigende rundt over denne og forsvandt atter — steds i vestlig Retning. Hos skudte Fugle fandt jeg ikke Antydning til Rugeplet lige saa lidt som andre Tegn paa, at de vilde have ynglet. Et enkelt frisk, men ubefrugtet og løst henkastet Æg fandt jeg paa Øen. Lignende Iagttagelser gjorde jeg et Par Dage senere over Terner paa Skærene i Stormbugt. Ogsaa her fandt jeg enkelte ubefrugtede Æg ligge tilfældigt henkastede.

Selv om Havterne ikke saa sjældent var at træffe inde i Land ved de ferske Vande, især ved Søbredder, rige paa spæd Ørredyngel, som Fuglene meget gerne tog, var de dog langt hyppigere at træffe ved Elvmundinger og de brede Revner i Isen langs Kysterne. Næringen, de her søgte, udgjordes vist næsten udelukkende af mindre Krebsdyr.

Til Museet hjembragtes Skind af 4 voksne Fugle, desuden 2 Unger i Spiritus og 13 Æg. Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad.	15/7 07. Maroussia.	265 mm.	32 mm.	15 mm.
♂ ad.	15/8 06. 77° 20' n. Br.	278 —	31 —	16 —
♀ ad.	15/7 07. Maroussia.	270 —	32 —	16 —
♀ ad.	15/8 06. 77° 20' n. Br.	281 —	34 —	16 —

Æggene:

		Længde	Bredde
⁶ / ₇ 08. Maroussia. (Lidt ruget.)	1.	36 mm.	28 mm.
³ / ₇ 08. Terneskeæret. (Ikke rugede.)	1.	37 —	30 —
	2.	35 —	29 —
³ / ₇ 08. Maroussia. (Ikke rugede.)	1.	43 —	30 —
	2.	40 —	30 —
⁶ / ₇ 08. Maroussia.	1.	42 —	29 —
	2.	43 —	29 —
³ / ₇ 08. Terneskeæret. (Svagt rugede.)	1.	40 —	29 —
	2.	42 —	29 —
¹ / ₇ 08. Maroussia. (2 normale, 1 Dværgæg i Reden.) (Ikke rugede.)	1. (Dværgæg)	22 —	18 —
	2.	40 —	30 —
	3.	38 —	29 —

Lestris longicauda (Vieill.), Lille Kjove.

Yderst almindelig Yngleflug paa selve Fastlandet og de større Øer. Selv paa de mest afsides liggende Steder, fjernt fra det salte Vand, og dybest inde ved Fjordene traf jeg ynglende Kjover. Kun paa de mindre Øer fandt jeg dem ikke. Om Artens Forekomst højere mod Nord er der kun tilflydt mig sparsomme Oplysninger. Nordligst blev den set af Koch og Bertelsen 6 Juni 1907 paa 80° 57' n. Br.

I Brønlands efterladte Dagbog nævnes Kjoven ikke, og jeg anser det derfor for udelukket, at den yngler i Egnene omkring »Danmarks Fjord«.

Under Sejladsen gennem Pakisen viste denne Kjoveart sig ret hyppigt, dog som Regel kun yngre, ikke udfarvede Individuer.

Da Arten for de tre Somres Vedkommende, navnlig hvad Yngleforholdene angik, frembød paafaldende Afvigelser, skal jeg i det efterfølgende kortelig gøre Rede for, hvad jeg i hvert enkelt Aar har iagttaget: Ved Ekspeditionens Ankomst til Landet i Midten af August 1906 fandt jeg Arten rigt repræsenteret næsten overalt, hvor jeg kom frem. Talrige Ynglepar viste sig saaledes paa Koldewey Ø, ved Kap Marie Valdemar, Skibshavnen, Hvalrosodde og Stormkap. I Stormkapterritoret, der vel maatte siges at være den stærkest »befolkede« Lokaltet, iagttog jeg 30—40 Kjovepar, ligelig fordelte over det hele.

De voksne, nys flyvefærdige Unger sad trindt om paa Klippeblokke og JordknoLde endnu omhyggeligt bevogtede og fodrede af Forældrene. En sent udruget, næppe en Uge gammel Dununge blev 17 August fundet ved en lille Sump ikke langt fra Skibshavnen.

Saavel Ungerne som de gamle Fugle næredes, hvad talrige Maveundersøgelser viste, udelukkende af Lemminger, der i denne Sommer optraadte i uhyre Mængder. De overordentlig fede Kjoveunger viste tilfulde, hvor rige Forraadskamrene havde været. — Det undrede mig derfor, at samtlige sete Kjovepar — paa en enkelt Undtagelse nær — optraadte med kun én Unge i Kuldet, da Regelen, saa vidt mig bekendt, ellers er to. Foruden Ynglefuglene og de voksne Unger iagttog jeg daglig mindre Selskaber af yngre, 1- og 2-aarige Individuer, der ligeledes strejfede om paa Lemmingjagt. Medens de gamle Fugle haardnakket holdt sig til deres faste Domæne oppe i Land, hvor deres Jagt, som sagt, udelukkende gjaldt Lemminger, var de nævnte yngre, ikke yngledygtige Kjoever ogsaa at træffe saavel langs Kysterne som længere til Søs. Mod Slutningen af August ophørte Forplejningen af Ungerne, og Afrejsen for samtlige i Landet værende Kjoever fandt Sted umiddelbart derefter. I mindre Flokke — højst 15—20 Stykker — saa jeg dem drage bort, saa vidt jeg kunde se gamle og unge Fugle sammen.

I Sommeren 1907 indfandt den første Kjove sig paa Stormknap 5 Juni. Samtidig blev Arten iagttaget ved Skibshavnen og paa Hvalrosodde.

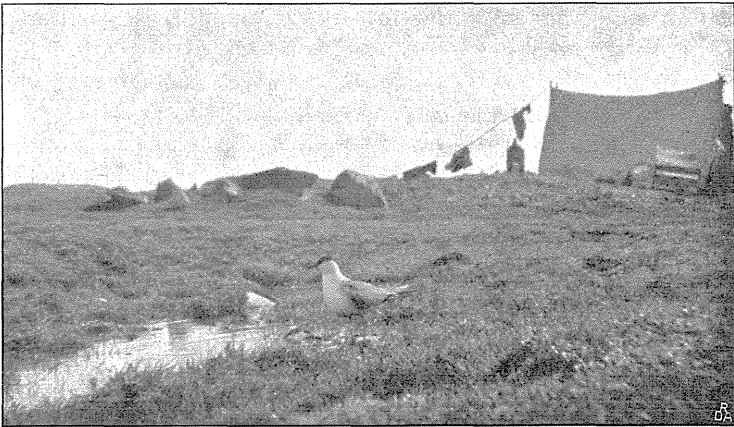
I de nærmest følgende Dage var jeg Vidne til et efter min Opfattelse fuldstændig normalt Træk af Ynglefugle. Kjoeverne ankom parvis og fordelte sig straks paa deres gamle Redepladser, hvilke de respektive Par bevogtede med samme Nidkærhed, som jeg havde set dem Sommeren tilforn at gøre det. Alt tydede saaledes paa normale Yngleforhold, og min Formodning om det modsatte paa Grund af den stærke Reduktion i Lemmingbestanden, Vinteren saa paafaldende havde frembragt, syntes i høj Grad truet.

De nylig ankomne Kjoever røbede imidlertid snart at være blevne skuffede. I de første Dage saas de vel sidde paa større Sten og andre Forhøjninger i Terrainet, lurende efter Lemminger, hvis talrige og gammel kendte Huller de erfarne Fugle udspejdede ganske paa samme Maade som i forrige Sommer; men det

varede ikke længe, før de opgav denne Jagt, og jeg saa dem her efter løbe om mellem Græstuerne og paa Fjældsletterne fangende Sommerfugle og andre Insekter. Ved Slutningen af Juni flokkede Kjoerne sig, jog endnu nogle Dage omkring over Kær og Sletter og forsvandt saa fra Egnen.

Ikke et eneste rugende Kjøvepar var noget Steds at finde, hverken paa Stormkap eller paa de andre, vel kendte Ynglesteder.

Den 17 Juli traf jeg et Par gamle Kjoer — tilfældige Efternølere — ved en aaben Revne i Storisen, ikke langt fra Renskæret. Fuglene gik her for at bortsnappe de døde eller døende

Lille Kjove, nær ved Lejren.

Smaafisk, Stenbider (*Cyclopterus spinosus*) og Ringbug (*Liparis fabricii*) der af Strømmen skruedes op til Overfladen. Af yngre, endnu ikke yngledygtige Fugle saa jeg denne Sommer ikke en eneste.

I Maverne af de i 1907 skudte Kjoer fandt jeg for det væsentligste Insektlevninger; i enkelte tillige Blade af Polarpil og andre Planterester men i intet Tilfælde Levninger af Lemminger.

I 1908 indfandt Kjoerne sig noget tidligere end den foregaaende Sommer. Den 28 Maj blev det første Kjøvepar set. I højere Grad end de samtidigt ankomne Smaavadere syntes Kjoerne at lide under de første Dages ublide Vejr med Snebyger og lav Nattemperatur. Ofte saa jeg dem ligge udmattede af Sult og Kulde paa de i Kæret ved Stormkap liggende store Sten.

Indtil Landet saa nogenlunde var blevet snebart, saas Kjoerne

ikke sjældent ude ved Kysten eller paa Isen i Nærheden af denne, hvor der vel nu og da i de endnu sparsomt forekommende Revner gaves dem Lejlighed til at finde Føde. Kun ældre, yngledygtige Fugle var endnu at se.

Nogle Dage inid i Juni fordelte Parrene sig paa deres gamle Redepladser og nærrede sig igen for det allervæsentligste af Lemminger, der vel paa langt nær var saa talrige som i Efteraaret 1906, men dog saa hyppigt forekommende over hele Terrainet, at Kjøverne ikke tog i Betænkning at stifte Yngel. Æglægningen begyndte i sidste Halvdel af Juni (den først fundne Rede indeholdende et frisklagt Æg skriver sig fra 18 Juni) og i de nærmest følgende Dage blev der fundet en Mængde Kjøvereder over alt i Stormkapterrainen, ved Snenæs, Hvalrosodde og i Egnen omkring Skibshavnen. Yngleforholdene var saaledes for denne Sommers Vedkommende ganske normale.

Ligesom i 1906 indfandt der sig længere hen paa Sommeren en Mængde yngre, ikke yngledygtige Fugle, hvis Levevis paa det nøjagtigste svarede til, hvad jeg tidligere havde iagttaget.

Som Redelokalitet vælger denne Kjøveart helst stenede, svagt bevoksede Sletter, især mindre »Stenøer« omgivne af Sump og Mose. Dog har jeg ogsaa fundet adskillige Reder paa ret højt liggende Fjældsletter af vid Udstrækning. Som absolut Betingelse kræver Fuglen da en mindre Sump, Ferskvandsdam eller Smeltevandsoverrisling i Nærheden af Reden. Afstanden fra nærmeste Saltvand kan være højest forskellig. Reder er fundne 30 Kilometer inde i Landet. En flad Uddybning — naturlig eller opkradset — i Jordsmonnet, sparsomt forsynet med nogle visne Græsstraa og enkelte Blade af Polarpil danner Reden.

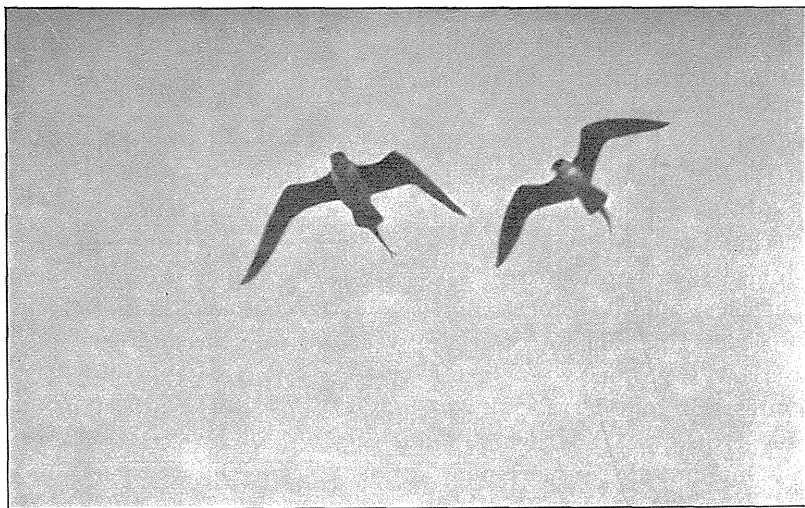
I Grønlands Fugle af Herluf Winge (Side 210 — længst forneden) hedder det om Arten:

»Den yngler i Selskab og skal, efter Holbøll, næsten altid ses flokkevis«. For Nordøstgrønlands Vedkommende gør et helt modsat Forhold sig gældende. I det paa Lemminger saa rige Stormkapterrainen ynglede i 1908 ca. 40 Kjøvepar, hvis Reder fandtes ligelig fordelte over hele Arealet.

Herved blev hvert enkelt Par Indehaver af sit ganske bestemte Jagtomraade, der var afstukket med en forbavsende — jeg kunde fristes til at sige geometrisk — Nøjagtighed, og inden for hvis Grænser ingen fremmed Indblanden taaltes. En lignende Fordeling om end i mindre Grad iøjnefaldende gjorde sig gældende

alle andre Steder, hvor jeg havde Lejlighed til at iagttage ynglende Kjoever.

De fleste af de i Sommeren 1908 fundne Kjoevereder indeholdt 2 Æg. Mellem Lægningen af 1ste og 2det Æg kan der hengaa indtil 50 Timer, Regelen er dog $1\frac{1}{2}$ —2 Døgn. (En tilsvarende Tidsforskel mellem Ungernes Fremkomst iagttog jeg senere). Rugetiden er normalt 23 Døgn. Variationen i Æggenes Størrelse, Form og Farve er overmaade stor. Adskillige Ægtyper

Flyvende Kjoever.

var, baade hvad Skallens Struktur og Farvetegning og Æggets Form og Størrelse angaar, saa lig visse Typer af Hættemaagens (*Larus ridibundus*) Æg, at jeg ved senere Sammenligning ingen Forskel har kunnet spore.

Saa vidt jeg har kunnet iagttage, deltager begge Køn lige meget i Rugningen. Fuglens Rugestilling er høj og med oprejst Hals og Hoved.

Medens den ene Fugl ruger, holder den anden fra et eller andet ophøjet Stade (Sten, Jordknold el. lgn.) Vagt over sin Mage og sit Jagtrevier. Saa snart en Artsfælle eller anden større Fugl viser sig paa dette, udstøder Vagthaveren et langt gennemtrængende Skrig og styrter løs paa den snyltende fremmede. Efter at have fulgt denne et godt Stykke paa Vej, tager Kjoeven atter

Sæde ved sin rugende Mage. Nærmer man sig en Rede modtages man af begge Kjøverne, der med korte, uafbrudte Skrig (krryv! krryv!) kredser saa nær ved ens Hoved, at man tydeligt mærker Vingesusene i Ansigtet. Jo, nærmere man kommer Reden, desto ængsteligere og mere paagaende bliver Fuglene. Ved atter at fjerne sig et halvt Hundrede Meter faar man hurtig Fuglen til at gaa paa Reden. Ved Fuglenes lidet skjulte Tilværelse og ved deres Frygtløshed er det ikke vanskeligt at finde saa godt som hver eneste Rede, selv paa et uforholdsmæssigt stort Omraade. Kjøver, hvis Æg er borttagne af Reden, lægger sig som Regel ikke desto mindre igen paa denne for nogle Minutter. I et enkelt Tilfælde har jeg set en Fugl ligge i over $\frac{1}{2}$ Time paa den tomme Rede.

De spæde Unger, der straks efter Fødselen forlader Reden, nærer sig vist for en stor Del af Insekter — i Svælget af en nylig udklækket Unge fandt jeg en Stankelben (*Tipula*) —, men er dog i en meget tidlig Alder i Stand til at fortære de Lemminger, som Forældrene fanger og siden gylper op foran dem. Ungernes Vækst foregaar med stor Hurtighed. Som bekendt optræder Ungerne af denne Kjøveart før det første Fjerskifte i to Farvevariationer: en lysere og en mørkere. Den lyse Type syntes lidt hyppigere end den mørke. Farveforskellen kan allerede tydelig ses hos den nyfødte Unge.

Om end de to Varianter kunde nærme sig ret stærkt mod hinanden, fandt jeg dog aldrig fuldstændigt jævne Farveovergange. Begge Typer kunde findes i samme Redekuld. Hos den udvoksede Unge ytrede Farveforskellen sig især paa Hoved, Baghals og Forryg.

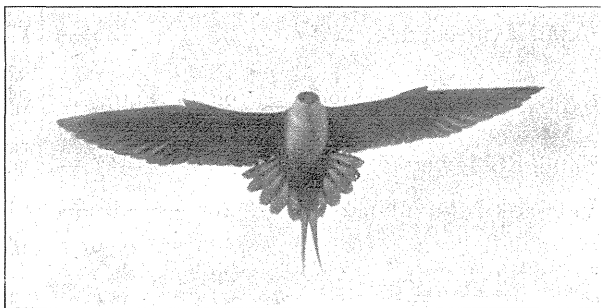
Bortset fra Farven var der ingen ydre Forskel at spore hos Kjøveungerne.

Ved sin i Yngletiden før nævnte ejendommelige Uselskabelighed, der bevirker, at Parrene lever spredte over det hele, ved sin forholdsvis anselige Størrelse og sit karakteristiske Ydre samt ved sit fremtrædende Væsen og sin vedholdende, gennemtrængende Stemme bidrager denne Fugleart mere end nogen anden levende Skabning til at give Landets Dyreverden dets Præg.

Over alt, hvor man i Sommertiden færdes, paatvinger denne skønne Fugl sig ens Opmærksomhed. Snart sidder den ubevægelig som en Statue lurende og spejdende paa Toppen af sin Sten, og snart vogter den paa hurtigt flagrende Vinger over det

frisk opskrabede Lemminghul. Et Øjeblik jamrer den sig i korte, ængstelige Skrig ved Reden for i næste Minut under et langtrukket, vildt lydende Krigshyl med lynsnar Flugt at sætte efter en paatrængende Nabo, der har vovet sig inden for dens Jagtgrænser.

Som rutineret Ægrøver er Kjoven ilde set af de i Landet ynglende, mindre Fugle. Navnlig er Stenvenderen utrættelig i sine Forfølgelser af den forhadte Fjende. Selv har denne vist kun faa Fjender at frygte. Om end Fjældræven sikkert sætter Pris paa Kjovens Æg og Unger, og Jagtfalken ogsaa gerne vilde aflægge disse sidste sine Besøg, virker det forbitrede Kjovepar som Regel tilstrækkeligt afskrækkende for baade Ræv og Falk.

Lille Kjøve kredsende over Reden.

Den fuldt udfarvede og yngledygtige Fugl kendetegnes ved de to helt udvoksede og lige lange forlængede Styrefjer, ved Ryggens ublandet skifergraa og Hovedets sorte Farve samt ved det uplettede, hvide Forbryst. Nogen ydre Kønsforskel findes ikke. De udfarvede Fugle varierer en Del med Hensyn til Halsens gule Farvetegning, der kan være mere eller mindre intensiv, og til det skifergraa Bugparti, hvis Udstrækning er højest forskellig. De i Eftersomrene 1906 og 08 oppe i Landet sete, yngre Fugle varierede overordentlig meget i Fjerdragt. Medens nogle endnu havde talrige Levninger fra Ungedragten og kun ubetydeligt forlængede Styrere, nærmede enkelte — formentlig 2-aarige — Individet sig saa stærkt til den helt udfarvede og yngledygtige Fugls Udseende, at kun de to ulige lange Styrefjer udgjorde Forskellen. Fugle af alle Aldre havde samme Fodfarve:

Blaa Tarse, sorte Tegninger paa Hælleddene og helt sorte Tær og Svømmehud.

Til Museet er hjembragt Skind af 11 voksne Fugle og 2 Dununger. Desuden 4 voksne Unger i Spiritus og 12 Æg.

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse	Anm.
♂ ad.	20/6 08. Stormkap.	303 mm.	26 mm.	43 mm.	
♂ ad.	17/8 06. —	301 —	26 —	41 —	
♂ ad.	17/8 06. Skibshavnen.	293 —	27 —	41 —	
♂ ad.	27/8 06. Hvalrosodde.	292 —	29 —	40 —	
♀ ad.	20/6 08. Stormkap.	301 —	29 —	41 —	
♀ ad.	9/6 07. —	305 —	27 —	42 —	
♂ juv.	13/8 06. Koldewey Ø.	269 —	30 —	38 —	} Sterkt plettet paa Strube, Bug og Kappe. Lidet forlængede Styrefjer.
♂ juv.	22/8 06. Hvalrosodde.	289 —	28 —	42 —	
♂ juv.	17/8 06. Skibshavnen.	289 —	26 —	40 —	} Plettet Ryg. Den ene Styrefjer fuldt udviklet, den anden ganske kort.
♂ juv.	13/8 06. Koldewey Ø.	285 —	25 —	41 —	
♂ juv.	17/8 06. Skibshavnen.	242 —	25 —	40 —	} Normalt farvet med gult Halsparti, men lidet forlængede Styrefjer.
Flyvefærdig Unge	do. Aug. 06. —	236 —	25 —	40 —	
do.	19/8 06. Stormkap.	237 —	28 —	42 —	do. do.
do.	Aug. 06. —	243 —	30 —	43 —	mørk do.
do.	19/8 06. —	269 —	25 —	38 —	lys do.
					do. do. } i Spiritus.

Æggene:

	Laengde	Bredde
29/6 08. Stormkap.	1. 56 mm.	40 mm.
	2. 56 —	40 —
30/6 08. Stormkap.	1. 51 —	36 —
	2. 51 —	36 —
26/6 08. Stormkap.	1. 53 —	36 —
	2. 53 —	36 —
20/6 08. Stormkap.	1. 51 —	39 —
	2. 49 —	38 —
22/6 08. Snenæs.	1. 55 —	40 —
	2. 53 —	39 —
20/6 08. Stormkap.	1. 58 —	38 —
28/6 08. Stormkap.	1. 55 —	38 —

Lestris parasitica auctorum, Kjove.

Det hændte ikke saa sjældent under Sejladsen gennem Pak- isen, at en mindre Kjove viste sig i Nærheden af Skibet. Som Regel kunde jeg identificere de saaledes sete Fugle som tilhø- rende Arten *longicauda*; men i enkelte Tilfælde var en sikker Bestemmelse mig umulig. Den ringe Forskel i Udseendet hos de to Arter *parasitica* og *longicauda*, navnlig hos yngre Fugle, i Forbindelse med for stor Afstand er forklarlige Aarsager hertil.

Da jeg i et ganske bestemt Tilfælde mener at have set et Par Fugle tilhørende Arten *parasitica*, skal jeg neden for gengive den der om handlende Notits:

15 August 1906 — ca. 77° 20' n. Br. — Skibet ligger i en meget stor Vaage — ca. 20 Kilom. lang, 10 Kilom. bred — med enkelte større, drivende Isflager. Mod Nord ender Vaagen i tætte, uoverskuelige Ispakninger. — Isfri Kyst. — Mange Fugle ved Skibet. Blandt andre et Par Kjoever, som jeg med temmelig Vished noterer som *parasitica*. Begge Fugle gjorde Indtryk af at være paafaldende mørke med en lysere Tegning paa Under- halsen eller maaske Forbrystet. De forlængede Styrefjer iøjne- faldende kortere og vistnok bredere end hos den udfarvede *longicauda*; Flugten tungere end dennes, og Totalindtrykket af Fuglene større. — Nærmeste Afstand ca. 50 Meter.

Lestris pomatorhina (Temm.), Mellemkjove.

Den 6 August 1906 saa jeg en Mellemkjove flyve forbi Skibet. Stærkt sammenpakket Is. — 75° 49' n. Br., 12° 10' v. Lgd. Kun denne ene Gang blev Arten set.

Cephus grylle (L.), Tejste.

Under Opfejningen i 1906 viste der sig to Gange inde i Pak- isen en enkelt gammel Fugl i Sommerdragt, nemlig 1 August, 75° 20' n. Br., 8° v. Lgd. og 2 August, 75° 40' n. Br., 11° 10' v. Lgd. Medens Arten i Sommeren 1907 paa Grund af vedholdende Islæg ikke viste sig i Farvandene ved »Danmarks Havn«, var den her ret almindelig, om end ingeniunde i større Tal, den følgende Sommer. Særligt Tilhold havde Grylletejsterne omkring den lille Klippø »Maroussia« ude ved Storisen. Her fandtes tidligt en Del aabne Partier i Isen, og Øens lave, stejle Klipper afgav

yndede Redelokaliteter for Fuglene. Da jeg 18 Juli 1908 gæstede Øen, traf jeg 5—6 rugende Hunner foruden en Del andre gamle, udfarvede Fugle paa Vandet der i Nærheden. Ogsaa helt inde i Skibshavnen ganske tæt ved Land indfandt der sig denne Sommer ofte nogle Grylletejster, baade yngre og ældre Fugle, der frygtløse svømmede omkring Skibet. Udfør Mallebukfjældet, 80° 10' n. Br., traf Kochs nordgaaende Slædehold i Sommeren 1907 meget aabent Vand, i hvilket man 10 Juni saa 3 Grylletejster.

Under Ekspeditionens Hjemrejse Juli 1908 saa jeg flere Gange under Sejladsen i Pakisen (nordligst 78° n. Br.) enkelt liggende Grylletejster, alle udfarvede, gamle Fugle.

I Maverne fra de faa Fugle, jeg havde til Undersøgelse, fandt jeg fortrinsvis Levninger af Krebsdyr, i en enkelt af Børsteorme (*Chaetopoda*).

Til Museet er hjembragt 2 Skind af yngre Fugle (plettet Spejl) og 1 udfarvet, gammel Hun i Spiritus.

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ juv.	15/7 08. Skibshavnen.	160 mm.	30 mm.	32 mm.
♀ juv.	15/7 08. —	160 —	30 —	32 —
♀ ad. (i Spiritus).	18/7 08. Maroussia.	172 —	31 —	31,5 —

Uria arra (L.), Kortnæbbet Lomvie, Brünnich's Tejste.

Da Skibet under Oprejsen 28 Juli 1906 passerede Jan Mayen (ca. 70 Kilometer Øst for Øen) viste Arten sig her i uhyre Mængder. Fuglene optraadte enkeltvis, parvis eller i mindre Flokke og var saa lidt sky, at de flyvende eller liggende paa Bølgerne ofte var os nær paa 3—4 Meter. Under Sejladsen i selve Isen viste Arten sig ikke, og under Ekspeditionens Ophold i Landet blev der i det hele kun set 2 Individuer (Hanner), der 13 Juli 1908 kom svømmende inde i »Danmarks Havn«, hvor de omsider blev skudte ganske tæt ved Skibet. Paa Hjemrejsen traf jeg 1 August 1908 Arten i stort Antal lige uden for Isbæltet paa 74° n. Br., 5½° v. Lgd.

I de svære Dønninger laa Tejsterne sammen med en Mængde Krabbedykkere (*Mergulus alle*) i Smaaflukke og dykkede efter Føde.

I de nærmest følgende 3 Dage saa jeg en Del gamle Hunner, ledsagede af deres næsten halvvoxne Unge, passere Skibet.

Til Museet hjembragtes Skindene af de to fra Skibshavnen nævnte Hanner.

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad.	14/7 08. Skibshavnen.	213 mm.	32 mm.	35 mm.
♂ ad.	14/7 08. —	218 —	33 —	37 —

Mergulus alle (L.), Søkonge.

Paa Ekspeditionens Oprejse viste Arten sig første Gang 28 Juli 1906 under Jan Mayen, dog kun i forholdsvis ringe Antal. Lidt nordligere iagttog jeg den Dagen efter i noget større Tal, men ingenlunde i Mængder. I Smaaflokke laa Søkongerne og gyngede paa Bølgerne undertiden klods paa Skibssiden. Jeg saa dem aldrig flyve op; de undgik stedse Skibet ved at dykke.

Inde i Isen blev kun en ganske enkelt Fugl set (2 August paa 75° 40' n. Br., 11° 10' v. Lgd.). Under Ekspeditionens Op- hold i selve Landet blev Arten ikke med Vished set. Paa Hjem- rejsen traf vi 30 Juli 1908 i ret spredt Is paafaldende pludseligt store Mængder af Søkonger paa 75° 20' n. Br., 9° 39' v. Lgd. Paa de drivende Isflager laa Fuglene ofte i Flokke paa henved 50 Stk. Jeg saa dem ogsaa svømme om i umiddelbar Nær- hed af Skibet søgende Føde paa selve Vandoverfladen. Enkelte Gange saa jeg Søkonger optræde parvis. Ogsaa lige uden for Isen laa i den svære Dønning mange Søkonger (2 August 74° n. Br., 5½° v. Lgd. Sydligere viste Arten sig ikke.

I Maven af en Fugl skudt 30 Juli 08 fandtes Levninger af Krebsdyr, enkelte Planterester.

Skind af 2 gamle Fugle hjembragtes til Museet. Paa disse er følgende Maal tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
? ad.	Storisen.	120 mm.	13 mm.	22 mm.
? ad.	—	113 —	15 —	22 —

Alca torda (L.), Alk.

I det aabne Vand ved Mallemukfjældet blev der 9 Juni 1907 af Koch, Bertelsen og Grønlænderen Gabrielsen set en enligt liggende Alk. Iagttagerne var efter Kochs Opgivende Fuglen saa nær, at en Forveksling med nogen anden af de paa samme Sted sete Søfuglearter ikke kan tænkes mulig. Andre Steder blev Arten ikke bemærket.

Falco gyrfalco (L.), Jagtfalk.

I de af Ekspeditionen besøgte Egne var Arten ingenlunde talrig som ynglende. Kun 5 Reder, af hvilke den ene end ikke med Sikkerhed kunde identificeres, blev fundne. Paa Efteraars-trækket 1906 var Jagtfalken derimod overordentlig almindelig, hvad der særlig maa tilskrives dette Aars store Rigdom paa Lemminger. Fra 20 August til henimod Slutningen af September gik der ikke en Dag, uden at der blev set flere Falke dels i Egnen ved Skibshavnen og dels paa Koldewey Ø, Stormkap og Hvalrosodde. I den første Uge af September kulminerede Trækket.

Talrigst indfandt Falkene sig ved selve Skibet, hidlokket af Ekspeditionens Duer. Fra 3—17 September blev der her skudt 17 Falke. Ofte saas 4—5 Stk. samtidig, enten kredsende omkring Mastetoppene, paa hvilke de undertiden satte sig, eller siddende omkring paa de nærliggende Isskodser eller Fjældblokke paa Lur efter Duerne. Saa snart disse joges til Vejrs, forfulgtes de paa det heftigste af en eller flere Falke, hvem det dog aldrig lykkedes at gribe en Due. Ofte saa jeg Falk og Due i længere Tid manøvrerende utrolig højt oppe i Luften, indtil Duen pilsnart skød lodret ned mod Skibet og ind i det paa Skibsdækket anbragte Slag efterfulgt af Falken, der med fremstrakte Kløer og arrige Skrig først opgav Jagten lige uden for Flyvehullet. I Løbet af Efteraaret blev der i alt skudt 40 Falke, alle unge Fugle, og set mindst 5 Gange saa mange. I Maverne af Fugle fra dette Efteraar fandt jeg udelukkende Lemminger. Den 25 September var Trækket at betragte som endt. Rent tilfældig blev en Falk set 1 November (paa et Skær i Nærheden af Teufel Kap). I det følgende Efteraar blev forholdsvis kun faa Falke sete. Aarsagen til det ringe Træk maa sikkert sættes i Forbindelse med den paafaldende stærke Reduktion i Lemmingbestanden, Vinteren 1906—07 frembragte. Noget regelmæssigt Foraarstræk har jeg ikke kunnet spore. Tidligst blev Arten for de to Aars Vedkommende bemærket henholdsvis 1 Maj og 20 April; sidstnævnte Iagttagelse blev gjort ved Falkereden paa Nordre Orienteringsø. Nordligst blev Jagtfalken set i Independence Bay — ca. 82° n. Br. — 26 Maj 1907 af Bertelsen og Grønlanderen Tobias Gabrielsen.

De Iagttagelser, jeg har kunnet gøre over Jagtfalkens Yngleforhold, er forholdsvis faa. Af de Reder, der blev fundne, var

kun én tilgængelig, nemlig den før nævnte paa Nordre Orienteringsø. Den 19 Maj 1907 skød jeg ved denne Rede en gammel Hun, der efter sit Udseende at dømmes var syg, vistnok med Betændelse i Æggelederen. Paa Fuglens Æggestok fandtes 5 ret udviklede Æg. Den skudte Falk havde meget lys Fjerklædning og appelsingule Fødder. I Reden fandtes et frisk Æg, der bar en Frostrevne paa den ene Side. Denne Falkerede, der lige som de andre sete meget tydeligt markeredes ved ophobede Ekskrementdynger og Affald fra Rovfuglenes Maaltider i Form af Gylp, Knogler og andre dyriske Rester, var anlagt kun en halv Snes Meter fra Vandoverfladen paa Fjældets Nordside, der falder brat og stejl ud i mod Stormbugt. Reden har sikkert været benyttet i mangfoldige Aar, hvad de uhyre Ekskrementmasser vidnede om. Redeunderlaget dannedes af Fuglens egne Ekskrementer. Den 14 Juli samme Aar blev der fra samme Rede set en Falk flyve ud. Hannen maa altsaa hurtigt have fundet sig en anden Mage. Næste Foraar saas Hunfalken ved Reden allerede 20 April; Rugningen begyndte dog ikke før 26 Maj. Jeg passerede ofte Reden og havde saaledes god Lejlighed til at iagttage den rugende Falk. Denne laa meget fast paa Reden og forlod ikke denne, selv om jeg nærmede mig helt hen til Fjældsidens, men nøjedes med at strække Halsen langt frem og ængstelig at stirre mig i Møde. Hannen sad ofte paa Afsatserne ikke langt fra Reden. Den 22 Juni ankom jeg pr. Hundeslæde sammen med to af mine Kammerater til Falkereden for at sætte mig i Besiddelse af de formentlig nu nysudklækkede Unger. Æggene — 4 i Tal — var imidlertid endnu ikke udrugede, men jeg kunde tydeligt høre Ungernes hæse Skrigen, uagtet Skallerne paa ét nær, der havde en ubetydelig Revne, endnu var ganske hele. Ved at tage Æggene ind paa Maven holdt jeg disse varme, indtil vi efter nogle Timers Kørsel naaede min Station paa Stormkap. I Soveposen fortsatte jeg Rugningen af Falkeæggene. Den 23 Juni fremkom den ene Unge, de tre andre et Døgn senere. Rugetiden for dette Kuld Æg havde saaledes paa det allernærmeste været 29 Døgn. Under min Bestigning af Fjældet teede Hunfalken sig meget ængsteligt og forlod højst ugærne Reden. Gentagne Gange satte den derefter med stor Kraft og under lynsnar Flugt ind mod Forstyrren. Efter at Hunnen var bleven skudt, forlod Hannen, der stedse havde vist sig meget forsigtig, Fjældet. Begge

Falke var meget lyst farvede; den skudte Hun havde citrongule Fødder. I Størrelse overgik den synligt Hannen.

En anden Falkerede fandt jeg 8 Juni 1908 paa Fjældet »Tre-kroners« bratte Nordside. Denne Rede var anbragt mindst 200 Meter til Vejrs og var umulig at komme op til. De uhyre Ekskrementmasser, der som en stor hvidgul Altan havde lejret sig uden for Reden, var tydeligt at se paa en Afstand af 3 Kilometer. Rundt omkring Falkereden havde en Koloni af Bramgæs (*Anser leucopsis*) deres Redepladser, og jeg saa til min Forundring Gæssene sidde parvis paa Afsatserne i Falkenes umiddelbare Nærhed. Da jeg ved et Par Riffelkugler fik den rugende Falk til at flyve ud, kredsede denne længe sammen med sin Mage og i Selskab med de opskræmte Gæs omkring Fjældet. Omsider skød Falken sig fra en svimlende Højde som en Pil ned paa Reden, snart efterfulgt af Gæssene, der igen trygt tog Sæde tæt ved denne. Ogsaa denne Falkerede røbede at have været benyttet i umindelige Tider.

Paa det høje Fjæld Teufel Kap og paa et Fjæld i Nærheden af Mørkefjord blev ogsaa set Falkereder, begge ligesom de to før nævnte anlagte paa Nordsiden. Om den 5te Rovfuglerede, der blev fundet, og som rimeligvis ogsaa har tilhørt Jagtfalke, gælder det samme. Dette Forhold er næppe tilfældigt, og det kunde tænkes, at Falken, hvis Rugetid for en Del falder i Maj, hvor Nattemperaturen som Regel er nogle Grader under Nul, netop vælger at ruge paa Steder, der i Døgnet's koldeste Periode er beskinne af Midnatssolen.

Dels af talrige Maveundersøgelser og dels gennem Under-søgelser af Gylp fremgaar det, at Jagtfalken i Nordøst-Grønland — som tidligere sagt — fortrinsvis nærer sig af Lemminger. Ved Redepladserne fandt jeg dog ogsaa Levninger af Ryper, Snespurve og — om end sjældnere — af Smaavadere som Stenvendere og Præstekraver¹. Ogsaa enkelte Levninger af Sneharer har jeg fundet. Meget ofte havde jeg Lejlighed til at iagttage Falkens og Ravnens Forhold til hinanden. Disse to Fugle stredes paa det heftigste, naar deres Veje mødtes. Kampen mellem de to i Størrelse og Kraft jævnbyrdige Modstandere skyldes efter mine Erfaringer udelukkende et nedarvet Konkurrencehad, til hvilket Lemmingen er den direkte Aarsag. Lemmingen er jo ogsaa Ravnens væsentligste Næringsobjekt.

¹ Se ogsaa under *Phalaropus fulicarius*.

At Falken, som man har formodet, dreven af Sult skulde forsøge at bemægtige sig Ravnens som Bytte, anser jeg for ganske utroligt. I en Dagbogsnotits for 18 September 1906 har jeg nedskrevet en Iagttagelse af en Kamp mellem de to Fugle: »... I Begyndelsen blev en Falk paa det heftigste angrebet af 2 Ravnene. De kæmpende Fugle tumlede i nogen Tid under hidsige Skrig om højt til Vejrs, hvorefter Ravnene dalede ned og satte sig Side om Side paa en Klippeblok aabenbart paa Lur efter Lemminger, hvis Huller i stort Antal omgav Stedet. Falken satte sig ogsaa i samme Øjemed paa en anden Klippe henved 50 Meter fra Ravnene. Ved mit Komme steg Fuglene atter til Vejrs og fortsatte øjeblikkelig Kampen. Tilsyneladende var Ravnene Falken langt overlegne, og denne sidste ytrede derfor stedse Tilbøjelighed til at flygte og derved unddrage sig det ublide Traktement, der blev tildelt den. Til sidst foregik Bataillen lige over mit Hoved, og for at gøre Parterne mere jævnbyrdige skød jeg den ene Ravn. Skræmte af Skuddet fløj de to tiloversblevne Fugle hver til sin Side, men mødtes dog igen til Kamp længere nede mod Kysten. Her fik Falken snart efter Undsætning af 2 Artsfæller, og nu maatte Ravnens skyndsomst fortrække, medens alle tre Falke tog Sæde paa en Klippetop.

Ikke sjældent saa jeg Falke forfulgte af Kjøver. I Slutningen af August sidder de unge Kjøver omkring paa Stenene endnu plejede af Forældrene, som yderst aarvaagne vogter deres Afkom for Falkenes Angreb. I Flyvedygtighed overgaar Kjøven langt Falken, som altid søger at unddrage sig Forfølgelsen ved at retirere til Fjælds. Oftest saa jeg 3—4 Kjøver slutte sig sammen til fælles Angreb, og Kampen foregik gerne umaadelig højt til Vejrs.

De unge Falke var meget nysgerrige og kun lidet sky. Ved at kaste min Hue eller en Vante i Vejret kunde jeg som Regel lokke mig den nysgerrige Rovfugl ganske nær. Saaret forsvarer Falken sig tappert liggende paa Ryggen med fremstrakte Kløer.

Ihvorvel de henved et halvt Hundrede Falke, jeg havde til Undersøgelse, frembød store Uligheder baade med Hensyn til Størrelse, Fjerdragt og Føddernes Farve, maa de dog alle henregnes til Varieteten *candicans*. Hos Størsteparten af de unge Fugle var Fødder, Kløer og Næb mørke — nærmest blyfarvede. Dog fandt jeg hos enkelte, meget lyse Individuer grønliggule Fødder, helt eller delvis hvide Kløer og ganske lyst Næb. De

gamle Falke havde alle gule Fødder, — en enkelt højgule — lyse Kløer og lyst Næb. Til Museet er hjembragt Skind af 9 gamle og yngre Fugle, 3 spæde Dununger og 1 Æg.

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Total længde mm.	Vinge mm.	Næb ¹ mm.	Tarse mm.
♀ ad.	19/5 07. Nordre Orienteringsø (ved Reden).	610	410	33	58
♀ ad.	22/6 08. —	620	420	30	58
♀ juv.	26/8 06. Hvalrosodde.	550	370	28	57
♀ juv.	2/9 06. Skibshavnen.	630	420	31	60
♀ juv.	6/9 06. —	630	410,5	30	60
♀ juv.	26/8 06. —	550	350	26,5	56
♂? juv.	5/9 06. —	610,5	420	33	69
♂ juv.	26/8 06. Hvalrosodde.	550,5	380	29	63
♂? juv.	17/9 06. Skibshavnen.	570	390	28	64,5

Ægget:

	Længde	Bredde
19/5 07. Nordre Orienteringsø.	60 mm.	43 mm.

Nyctea nivea (Thunb.), Sneugle.

Sneuglen var i de fleste af Aarets Maaneder almindelig over alt, hvor Ekspeditionen færdedes, baade paa Øerne langs Kysten og dybt inde i Landet.

Ved Indlandsisens Rand blev der fundet store Mængder af Uglegylp, og 60 Kilometer inde paa Indlandsisen, Nord for Dronning Louises Land blev der paa Nunatakken set en Sneugle 17 Maj 1908. Nordligst blev Arten truffet paa Peary Land, 82° 50' n. Br. I Brev fra Mylius-Erichsen, dateret 28 Maj 1907, nævnes 2 Sneugler som sete ved Danmarks Fjord, 81° n. Br., 29° v. Lgd. Talrigst viste Sneuglerne sig paa Efteraarstrækket fra Begyndelsen af August til midt i Oktober. I det rige Lemmingaar 1906 var Uglerne særlig almindelige at træffe paa denne Aarstid. I Moskusokselandet Nord for Hvalrosodde iagttog jeg saaledes en Nat i Slutningen af August ikke mindre end 7 Sneugler paa forskellige Steder.

At jeg paa Strækningen Stormkap-Mørkefjord hele Sommeren igennem saa Sneugler, tyder paa, at Arten yngler her.

Trods flittig Søgen lykkedes det mig dog ikke at finde en Rede, hvad jeg tilskriver Sneuglens Tilbøjelighed til at vælge

¹ Maalt med Passer.

sin Redeplads paa de mest afsides liggende og utilgængelige Lokaliteter langt fra Kysten.

Ved Bunden af Dove Bay blev der i de omkring liggende Fjælde et Par Gange set Sneugler efter Mørketidens Indtræden. Dette kunde tyde paa, at i alt Fald enkelte Individuer overvintrer. I saa Tilfælde opholder disse sig efter de foreliggende Iagttagelser at dømme fjærnt fra Kysten, dybt inde mellem Fjældene, maaske i Nærheden af Redepladserne. De høje, afsides liggende Fjældpartier omkring Pustervig og Mørkefjord anser jeg for netop at frembyde gunstige Ynglelokaliteter for Sneuglen, og de vegationsrige, vidt strakte Sletter mellem Rypefjæld og Hvalrosodde, ikke langt derfra, huser store Mængder af Lemminger, Uglens kæreste Føde.

Sneuglen er paa Færde hele Døgnet igennem. Selv i det stærkeste Sollys saa jeg den jage. Dog ynder den til Jagt fortrinsvis de sene Eftermiddags- og tidlige Morgentimer. Ofte saa jeg den ved Dag gry trække fra Fjældene ned mod Kysten og ud paa Sletterne.

Talrige Ungersøgelser af Gylp samt et Par Maveanalyser godtgjorde, at Sneuglen i Østgrønland næsten udelukkende nærer sig af Lemminger. I enkelte Gylpboller fandt jeg desuden Levninger af Hare og Rype. Ogsaa af Snespurv fandt jeg undtagelsesvis Rester. At Sneuglen paa Steder, hvor det skorter den paa anden Næring, er en farlig Fjende for Sneharen er hævet over enhver Tvivl; men efter hvad jeg paa dette Punkt har haft rig Lejlighed til at iagttage, har Harerne i Østgrønland som Regel intet at frygte. Ofte saa jeg Sneugler og Harer sidde i umiddelbar Nærhed af hverandre uden i mindste Maade at røbe Tegn til Fjendskab.

I et enkelt Tilfælde syntes dog et helt modsat Forhold mellem de to Dyr at have gjort sig gældende. En Dag i Oktober havde jeg længe lagt Mærke til en Sneugle — paafaldende stor og usædvanlig mørkt farvet Fugl — der havde taget Sæde paa en Klippeblok ved den nederste Skraaning af et større Fjæld. Efter henved 3 Timer Forløb nærmede jeg mig Uglen, som omsider, men tilsyneladende højst ugærne forlod sit Stade for snart efter at sætte sig paa en anden Klippe lidt højere oppe i Fjældet. Paa Fuglens Adfærd skønnede jeg, at noget usædvanligt havde fanget dens Opmærksomhed, og jeg gik derfor hen for nærmere at undersøge Stedet, hvor jeg havde set den sidde. Tæt ved i

en Slags Grotte dannet af nedrullede Klippeblokke sad to Sneharer, meget ængstelige og næppe til at drive fra Pletten. Efter at jeg havde jaget Harerne uden for deres Skjulested, sad de spejdende og nervøst trampende med Bagbenene, indtil de snart efter med forbavsende Fart styrtede tilbage til Grotten. At Harernes Skræk skyldtes Uglen, der rimeligvis havde gjort Nedslag efter dem og nu sad og afventede deres Tilbagekomst fra Hulen, syntes mig aabenbart.

Paa større Eng- og Kærstrækninger, helst med en enligtgående stor Sten eller en Forhøjning i Jordsmonnet, og paa vegetationsrige Fjældslletter med isolerede Klippepartier var Sneuglen hyppigst at træffe. Slige Steder havde mange Lemminger Tilhold, og her kunde Uglen uden at blive overrumplet af Fjender finde rig Næring. Uglepladserne markeredes altid ved Dynger af Gylpboller, Ekskrementer og affældede Fjer. Fra sit Yndlingsstade sad Rovfuglen timevis, ja, halve Døgn ubevægelig og spejdede efter Lemminger. Er man vel kendt i Fuglens Jagtterrain, kan man altid med afgjort Sikkerhed forudsige, hvor den opskræmmede Ugle vil vælge sin næste Plads, saa ufravigelig benytter den de én Gang udkaarede Jagtstader.

I Tusmørket og om Natten, naar Lemmingerne vover sig videre omkring, jager Sneuglen ofte flyvende, idet den, som Taarnfalken, nu og da holder sig flagrende over et bestemt Sted, indtil Nedslaget finder Sted.

Den Tillidsfuldhed og Nysgerrighed, der ellers karakteriserer de arktiske Fugle, fandt jeg aldrig hos Sneuglen. Den var stedse yderst aarvaagen og sky og tillod mig kun et Par Gange at komme sig nær paa Riffelskuds Afstand.

Naar Sneuglerne begav sig ud over Isen til eller fra de derude liggende Øer, var deres Flugt altid høj og retlinet. Inde over Land fløj de oftest lavere og tit med krydsende Bevægelser.

Sjældent hørte jeg Uglen frembringe en Lyd. Skriget var ret svagt og mindede kun i ringe Grad om noget andet af de Ugleskrig, jeg kender.

Fældningen tager sin Begyndelse i Midten af Juli og kulminerer i første Halvdel af August, paa hvilken Tid jeg ved alle Ynglepladserne fandt talrige nys affældede Fjer. Ikke saa sjældent tabte de opskræmte Ugler under Opflyvningen enkelte Svingeller Styrefjer.

De henved 60 Sneugler, jeg saa, varierede overordentlig i Stør-

relse og Farve. Ved Brugen af Kikkert faldt det mig i Reglen ikke vanskeligt ret nøjagtigt at mærke mig denne Forskel. De mindste Ugler var uden Undtagelse meget lyse, enkelte helt hvide. Mange store og paafaldende mørke Ugler saa jeg ogsaa.

Skindet af en gammel, mørk Hun hjembragtes til Museet. Følgende Maal er tagne.

Vinge ¹	Næb ²	Tarse
448 mm.	49 mm.	64 mm.

Corvus corax (L.), Ravn.

Ravne blev truffet, om end alle Vegne sparsomt i Tal, næsten overalt, hvor vi færdedes, saavel dybest inde i Landet som paa de yderste Øer og Skær. Ogsaa i »Nunalandet« 60 Kilometer inde paa Indlandsisen blev der set en Ravn. Nordligst blev Arten truffet 26 Februar 1907 paa 78⁰ n. Br. Noget regelmæssigt Træk af Ravne har jeg ikke kunnet spore. Fuglene forsvandt successive henimod Mørketidens Indtræden og vendte paa samme Maade tilbage ved Solens Komme. Tidligst blev Ravnen set 9 Februar og senest 4 November.

Jeg er ikke i Tvivl om, at Ravnen i den absolute Mørketid forlader Nordøstgrønland. I modsat Fald vilde den ikke have undgaaet at blive set af Ekspeditionens Deltagere, af hvilke en eller flere daglig færdedes ude i Egnen omkring Skibet. Personlig var jeg ogsaa saa godt som daglig en Tur ude hele Vinteren igennem. Paa en Tid, hvor det maatte holde haardt for Ravnen at bjærge Føden, vilde den ogsaa sikkert, om den fandtes i Egnen, søge hen til Skibet. Ekspeditionens slæderejsende, der saa hyppigt — ogsaa i Mørketiden — færdedes vidt omkring, saa heller aldrig en Ravn i denne Aarstid. Fra 13 November—4 December 1906 blev der saaledes af 6 Mand foretaget en længere Rejse Syd paa til Shannon Ø og Sabine Ø; men uagtet Vejret gennemgaaende var forholdsvis godt, og man flere Gange baade under Hen- og Hjemrejsen gjorde Landgang, blev ingen Fugl set. Aabent Vand fandtes flere Steder, og omkring Sabine Ø var der fuldstændigt isfrit.

Paa »Hvalrosodde« henlaa i Vinteren 1906—1907 rige Levninger af skudte Hvalrosser, der sikkert vilde have hidlokket Ravne, om saadanne fandtes; men efter 4 November saa de rejsende, der hyppigt gæstede Stedet i Mørketiden, ingen Ravne.

¹ Fra Haandrod til Spids. ² Maalt med Passer.

Selv om der ikke blev fundet nogen Rede, anser jeg det for sikkert, at enkelte Ravnepar ynglede i Fjældene N. og N. O. for Skibshavnen og i Egnen ved »Pustervig« og »Mørkefjord«. Rimeligvis har ogsaa de høje Fjældpartier paa Koldewey Ø og ved »Teufelkap« huset ynglende Ravne. Rugetiden falder, saa vidt jeg har kunnet skønne, væsentligst i April. Enkelte Par ruger dog vist noget senere. Den 12 Marts 1907 skød jeg et Par Ravne, Han og Hun, der stedse holdt sig sammen. Hannens Sædstokke var allerede da ret udviklede; Hunnens Æg forholdsvis mindre. Den 16 Marts samme Aar iagttog jeg længe 3 Ravne: to Hanner heftigt kæmpende om en Hun. Fra den meteorologiske Station i »Pustervig« blev der 25 April 1908 opgivet mig, at et Par Ravne havde fast Tilhold paa det høje, utilgængelige »Monumentfjæld«, hvor de formentlig ynglede. Fra 16—25 Maj 1908 gæstede et Par Ravne daglig Skibshavnen. Hunnen, der omsider blev skudt, havde stærkt udviklede Rugepletter. Jeg formoder, at dette Par har haft Unger i de høje Fjælde N. O. for Havnen. Den 21 Maj skød jeg uden for mit Telt paa »Hvalrosodde« en Ravn (♀) med Rugepletter. Unge, nylig udføjne Ravne saa og skød jeg paa Stormkap i sidste Halvdel af Juni.

Som Regel strejfer Ravnen om enkelt- eller parvis; sjældnere saa jeg 3—4 Stkr. sammen og da som Regel kun unge Fugle.

Gamle Fugle holder sig efter mine Erfaringer parvis sammen ogsaa uden for Yngletiden. Ved større Aadsler og en enkelt Gang ved en haardt saaret Bjørn har jeg set Ravne samle sig i Selskaber paa indtil en halv Snes Stykker. Med utrolig Sikkerhed opdager de, hvor der er Føde at faa. I Efteraaret 1907 opholdt jeg mig i længere Tid i Egnen ved »Hvalrosodde«. Jeg færdedes daglig milevidt i Terrainet og saa kun nu og da en enligt omstreffende Ravn, indtil der ved Slutningen af mit Ophold en Aften blev nedlagt en gammel Moskusokse-Tyr, hvis Skind og Indvolde blev liggende paa Stedet. Allerede den følgende Morgen tidlig havde ikke mindre end 10 Ravne fundet Aadslet, ved hvilket jeg traf dem i bedste Forstaaelse med 3 Fjælldræve.

I Nordøstgrønland udgør Lemmingen ubetinget Ravnens vigtigste Næring. I det rige Lemmingaar 1906 saas Ravnene saa godt som udelukkende inde over Land paa Jagt efter Lemminger. I samtlige Maver fra dette Aar fandt jeg altid Lemmingrester og næsten intet andet. En enkelt Ravnemave inde-

holdt dog Levninger af en halv voksen Havlit. Ravnene bortsnapper Lemmingerne ved enten at sidde afventende uden for disses Indgange eller ved flyvende at udspejle Fjældsider og Dalstrøg. Jeg har set Ravnene med Held anvende begge Metoder. (Under *Falco gyrfalco* har jeg omtalt dennes Strid med Ravnene). I Foraaret og Sommeren 1907, hvor Lemmingbestanden var saa paafaldende reduceret i de Egne, jeg især besøgte, saas Ravnene fortrinsvis langs Kysterne og ude over Fjordisen. Ofte saa jeg dette Aar Ravnene sammen med Graamaage og Ræv snylte ved de jagende Isbjørne. Naar Bjørnen havde taget en Sæl, optraadte nævnte Snylttere med en forbavsende Dristighed og syntes ikke i mindste Maade at nære Frygt for Byttets retmæssige Ejer, i hvis umiddelbare Nærhed de tog Sæde for at tilvende sig noget af det udflydte Blod, og hvad andet, der kunde falde af fra Bjørnemaaltidet. Jeg saa ogsaa en Gang 2 Ravnene sidde paa Isen og fortære friske Bjørneekskremitter, der indeholdt slet fordøjede Rester af Ringsæl. Ved Havternens Ynglepladser indfandt Ravnene sig ikke saa sjældent, stærkt forfulgte og angrebne af de arrige Terneflokkene. I udstillede Rævesakke ved Ekspeditionens Køddepoter fangede jeg enkelte Ravnene, men kun unge Fugle. Jeg har aldrig set Ravnene angribe Sneharen, men der er næppe Tvivl om, at de er farlige Fjender for ganske unge Harer.

Større, afsides liggende, stejle Fjælde er Ravnens egentlige Domæne. Ved Daggry strejfer den herfra ud paa Jagt, og sent paa Eftermiddagen ses den atter med høj, retlinet Flugt at vende tilbage til sit Natteherberg. Anskudt eller skræmmet af Skud iler den næsten altid til Fjælds. Uden egentlig at kunne betegnes som sky viste Ravnene sig dog i Reglen yderst forsigtige. Navnlig ved de gamle Fugle med en paafaldende Klogskab at bedømme Situationen. Ved vore Telte indfandt der sig ofte Ravnene for at faa Del i det udkastede Affald, og dersom vi undlod at skyde efter Fuglene eller paa anden Maade at forulempe dem, blev de snart tillidsfulde. Mylius-Erichsen havde saaledes under et længere Teltophold daglig Besøg af en Ravn, som han fodrede med Affaldet fra sine Maaltider, og som omsider følte sig saa tryk, at den tog Nattesæde paa Teltryggen.

Under Flugten, sjældnere naar den sidder stille, frembringer den nordøstgrønlandske Ravn et fra den evropæiske Ravn saa meget afvigende Skrig — en højt klingende Trille, der undertiden

lyder som en Slags Sang. Sjældent hørte jeg Fuglen frembringe det sædvanlige Ravneskrig.

6 Ravneskind hjembragtes til Museet. Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♂ ad.	12/8 07. Hvalrosodde	452 mm.	78 mm.	69 mm.
♂ ad.	27/8 06. —	(i Fældning)	77 —	68 —
♂ ad.	27/8 06. —	do.	81 —	75 —
♂ ad.	24/8 06. —	do.	77 —	71 —
♀ ad.	23/5 07. —	437 mm.	70 —	72 —
♀ ad.	17/8 07. —	451 —	74 —	70 —

Saxicola oenanthe (L.), Stenpikker, Digesmutte.

Den 31 Maj 1908 traf jeg paa Grusbankerne ved Stormkap 2 Digesmutter — begge Hunner. Fra Toppen af større, enligt liggende Sten kastede Fuglene sig ned efter de paa den grusede Jordoverflade forbi passerende Insekter og Edderkopper. Efter at jeg havde skudt den ene Fugl, viste den anden sig overordentlig sky og forsvandt snart hinsides Grusbankerne. I Maven paa den skudte Digesmutte fandtes Levninger af Edderkopper og af Sommerfuglelarver (*Dasychira groenlandica*). At jeg kun den ene Gang saa Arten, uagtet Egnen, navnlig ved Stormkap, frembød de ypperligste Lokalteter for den, tyder paa, at dens Nordgrænse her har været overskredet. Endnu paa 75° n. Br. (paa Shannon Ø) skal den efter H. Wingses »Grønlands Fugle« yngle paa Østkysten af Grønland, og ved den indre Del af Scoresby-Sund optræder den efter Bay almindelig.

Paa det hjembragte Skind er følgende Maal tagne:

Vinge	Næb	Tarse
94,5 mm.	13 mm.	28 mm.

Cannabina linaria (L.), Graasidsken.

I Træktiderne viste Arten sig nogle enkelte Gange, men optraadte ikke ynglende. Dr. Lindhard opgiver at have set en Graasidsken ved sit Telt paa Kap Marie Valdemar 18 August 1906 og to Dage senere paa Isle de Rosse en mindre Flok. Den 9 September 1907 saa jeg paa Harefjæld i Nærheden af Skibshavnen en Graasidsken, vistnok yngre Fugl, i Selskab med nogle

Snespurve. I Modsætning til disse viste Sidskenen sig meget lidt sky, nærmest nysgerrig, og kom flere Gange og satte sig lige foran mine Fødder. I Fuglens Kro fandtes forskellige Plantefrø især af Frytle. Den 18 April 1908 saa jeg igen paa Harefjæld Arten (3 Individider). En Fugl blev skudt. Ogsaa dennes Kro var fyldt med Plantefrø (Halvgræsser og Frytle). Den 19 August hørte jeg i Nærheden af Skibshavnen Kvidder af flyvende Sidskenener, men i det blændende Solllys kunde jeg ikke opdage Fuglene.

Skind af to Fugle hjembragtes til Museet. (Molestering ved Skuddene umuliggjorde sikker Kønsbestemmelse.) Begge Fugle tilhører den lyse Race (var. *canescens*.)

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge	Næb	Tarse
♀ ad.?	18/4 08. Harefjæld	81 mm.	9,5 mm.	16 mm.
? ?	9/9 07. do.	80 —	9 —	16 —

Emberiza lapponica (L.), Laplandsverling.

Artens Forekomst i Nordøstgrønland maa efter mine Erfaringer betegnes som yderst tilfældig. Den 17 Juni 1907 blev der i en lille Sump paa Lille Koldewey Ø set en gammel Han, der sammen med et Par Snespurve gik og pillede af Plante-frøene. Fuglen var saa lidet sky, at lagttagerne længe gik og betragtede den paa et Par Skridts Afstand.

Emberiza nivalis (L.), Snespurv.

Af samtlige i Landet forekommende Fuglearter var Snespurven ubetinget den almindeligste. Overalt, hvor Ekspeditionen færdedes, blev der set Snespurve, ligesaa vel i »Nunalandet« (60 Kilometer inde paa Indlandsisen) som paa de yderst ude mod Pakisen liggende Smaaøer og Skær, hvor flere Reder blev fundne. Om Artens Forekomst længst imod Nord har jeg fra Ekspeditionens Slæderejsende modtaget følgende Notitser:

Den 29 April 1907 — 80° 30' n. Br. — Mange Snespurve paa Bugten i Nærheden af Land. (G. Thostrup.)

7 Maj 1907 — Peary Land (82—83° n. Br.). 6 Snespurve samlede i Flok sete i Dag. (Bertelsen.)

13 Maj 1907 — 83° 30' n. Br. — 4 Snespurve i Flok foruden nogle enligt omstrefjende Individider. (Koch og Bertelsen.)

4 Juni 1907 — 81° 43' n. Br. — Et Par danske Mil¹ inde paa Indlandsisen set 10 Snespurve i Flok. — Gabrielsen fandt her en død Snespurv.
(Koch og Bertelsen.)

Baade i 1907 og 1908 viste de først ankomne Snespurve sig ved Skibshavnen 5 April². Iøvrigt strakte Snespurvetrækket sig over hele Maanedens. Hannerne kom først. Lav Temperatur (÷ 30° og derunder) og hyppige Snestorme gjorde det tit vanskeligt for de ellers saa haardføre Smaafugle at bjærge Livet. I særligt barsk Vejr søgte Snespurvene ofte hen til Overvintringshuset ved Skibshavnen eller ud til Skibet. Med stor Graadighed fortærede de, hvad der her kastedes ud til dem, som Brødkrummer, Byg- og Risgryn o. lgn. I godt Vejr strejfedes Flokkene om paa de lavere liggende, snebare Partier, hyppigst i Nærheden af Kysten, og søgte om Natten Hvile paa stejle, for Fjældræv og Lækat utilgængelige Klippevægge lidt højere oppe i Land. Ofte saa jeg Snespurve ved Aftenstid klumpe sig sammen i Revner og andre naturlige Fordybninger i Klippemuren paa denne Maade søgende Ly for Nattekulden.

Allerede de første Dage af Maj saa jeg enkelte — vistnok meget gamle — Hanner i fuld Sommerdragt og ledsagede af en Mage. Naar Vejret var godt, holdt Parrene sig ved Redepladserne, og Hannerne sang af fuld Hals. I Snestorm og barsk Vejr søgte de igen sammen med de omstrejfende Flokke, i hvilke der endnu befandt sig mange, langt fra udfarvede Hanner. Ved Slutningen af Maj var Flokkene vel kendeligt formindskede og parrede Snespurve overalt at se, men der hængik dog endnu et Par Uger, inden Bræmfældningen for de yngre Fugles Vedkommende kunde betegnes som afsluttet og Parring af samtlige Individder saaledes indtraadt. Om end Redelokalteterne maatte siges at være ret forskelligartede, fandt jeg dog langt de fleste Reder mellem isoleret liggende Stendynger, omgivne af relativt frugtbare Sletter eller Engdrag, et Valg der sikkert skyldtes slige Steders rige Insektliv. Men ogsaa i Fjældrevner, under umiddelbart paa Jorden liggende Sten o. lgn. Steder fandt jeg en Del Reder.

I selve Jordoverfladen — for Fjældrevnernes Vedkommende det deri indføgne Sand — danner Fuglen en forholdsvis stor,

¹ ca. 16 Kilometer. ² Samme Dato saa Freuchen 1908 den første Snespurv ved Observationshuset »Pustervig« (ca. 70 Kilometer Vest for Skibshavnen).

skaalformet Fordybning, inden i hvilken den egentlige Rede senere opføres saaledes, at selve Rederanden, der udgøres af Mos og stive Græsstraa, ligger i Niveau med Jordoverfladen.

Snespurverede (*Emberiza nivalis*).

Det indvendige Redemateriale bestod hos de af mig sete Reder af Uld (Ræv eller Moskusokse) og Fjer (Rype, Kjøve — sjældnere Sneugle.) Medens Hunnen søger vidt omkring efter Redemateriale, ledsages den stedse af Hannen, der med munter Kvidren og Sang — ogsaa naar Hunnen befinder sig inde i Reden for at ordne det hjembragte Redestof — underholder

sin Mage. Lige saa lidt som i Redebygningen tager Hannen aktiv Del i Æggenes Udrugning. Hele Døgnet igennem ses den i Nærheden af Reden med korte Afbrydelser, flittigt syngende enten fra et ophøjet Yndlingsstade eller hævende sig nogle faa Meter op i Luften. Æg blev fundne fra 6 Juni til 18 Juli. Antallet var hyppigst 5 eller 6, sjældnere 4. I et enkelt Tilfælde fandt jeg en Snespurv rugende paa 3 Æg.

Ungernes Næring bestod udelukkende af Insekter, der med lige stor Ihærdighed og til alle Tider af Døgnet hidbragtes af begge Forældre. I en Alder af 11—12 Døgn forlod Ungerne Reden uden dog endnu at have opnaaet synderlig Flyveevne. Ved Midten af Juli saas og hørtes Snespurveunger overalt. Sidende paa Stene og Klipper modtog de endnu i nogle Dage Føde af Forældrene.

Mod Slutningen af Juli saa jeg de første gamle Hanner i Efteraarsfældning. Denne foregik saa brat, at Fuglene næsten var ude af Stand til at flyve. Ofte traf jeg højt til Fjældens store Flokke af slige fældende Hanner, hvis næppe mere end 2 cm. lange Styrefjer og derangede Fjerklædning gav de ellers saa skønne Fugle et næsten komisk Udseende. I hele Fældeperioden opholdt Hannerne sig paa Fjældene, vel fordi de her var mindre udsatte for Falkenes Efterstræbelser, medens Hunnerne, hvis Fjerskifte indtraf noget senere og foregik mere successive, ogsaa var at træffe i det lavere Land om end aldrig i Selskab med de i mindre Flokke omstrefjende, unge Snespurve. Efter endt Fjerskifte forlod de gamle Fugle Landet — i første Halvdel af September. Talrige Flokke af unge Fugle saas til langt hen i Oktober, for det meste søgende Næring (udelukkende vegetabilsk) paa Sletterne i Nærheden af Kysten. Enkelte Efternølere — altid unge Fugle — blev truffne nogle Dage ind i November. Senere end 10 November blev Arten ikke set.

Til Museet er hjembragt Skind af 19 gamle Fugle. Desuden en Del Unger i Spiritus og 14 Æg (3 Kuld).

Følgende Maal er tagne:

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge mm.	Næb mm.	Tarse mm.	Anmærkning
♂ ad.	17/5 08. Skibshavnen	112	12	23	Sort Ryg, hvidt Hoved.
♂ ad.	25/5 08. Stormkap	109,5	10	20,5	do.
♂ ad.	6/5 08. Skibshavnen	112,5	11,5	20,5	Enkelte lyse Brømmer p. Ryggen. Hvidt Hoved.
♂ ad.	25/5 08. Stormkap	112	12	23	

Køn og Alder	Dato og Stedsbetegnelse	Vinge mm.	Næb mm.	Tarse mm.	Anmærkning
♂ ad.	28/4 08. Skibshavnen	109	12	21	{ Sort Ryg med smalle lyse Fjerbræmmer. Hvidt Hoved med svagt brunligt Anstrøg.
♂ ad.	6/5 08. —	112	11,5	22,5	{ Tydelige hvide Bræmmer paa Ryggen og Antydning af brunt paa Issen.
♂ ad.	25/5 08. Stormkap	109	11,5	21,5	do.
♂ ad.	28/4 08. Skibshavnen	107	11	22	do.
♂ ad.	28/4 08. —	116	12	22	do.
♂ ad.	13/5 08. —	112	12	21,5	{ Meget rustgult paa Hoved og Baghals.
♂ ad.	28/4 07. —	110	12	22	do.
♂ ad.	28/4 08. —	108	12	22,5	{ Brede, lyse Fjerbræmmer paa Ryggen.
♂ juv.?	6/9 07. —	112	12	20,5	
♂ juv.	13/9 07. —	108	12	23	
♀ ad.	31/5 07. —	104	12	21	{ Mørk Ryg. Intet brunt paa Issen.
♀ ad.	27/5 08. Stormkap	102,5	10	21	{ Mørk Ryg. Svag Antydning til brunt paa Issen.
♀ ad.	25/5 08. —	105	11	23	Lysere Ryg. Brun Pande.
♀ ad.	12/5 07. Koldewey Ø	104,5	11	21	{ Lys Ryg. Brunt Pandskjold.
♀ ad.	28/4 07. Skibshavnen	100	11	22	{ Ryg og Overgumpbrunlige. Stærk brun Isse.

Æggene:

		Længde	Bredde
23/6 08. Stormkap	}	1. 24 mm.	17 mm.
		2. 23,5 —	17 —
		3. 23 —	17 —
		4. 23,5 —	17 —
23/6 08. Stormkap	}	1. 24 —	17 —
		2. 23 —	17 —
		3. 23 —	17 —
		4. 23 —	17 —
		5. 23 —	17 —
24/6 08. Stormkap (6 Æg i Kuldet, det ene knust)	}	1. 22 —	16 —
		2. 21 —	16 —
		3. 21 —	16,5 —
		4. 21,5 —	16 —
		5. 21,5 —	16 —

LISTE OVER FUGLE IAGTTAGNE I NORDØSTGRØNLAND.

1. <i>Fuligula marila.</i>	20. <i>Larus glaucus.</i>
2. <i>Pagonetta glacialis.</i>	21. — <i>tridactylus.</i>
3. <i>Somateria mollissima.</i>	22. — <i>eburneus.</i>
4. — <i>spectabilis.</i>	23. — <i>sabini.</i>
5. <i>Mergus serrator.</i>	24. <i>Sterna macrura.</i>
6. <i>Anser torquatus.</i>	25. <i>Lestris longicauda.</i>
7. — <i>leucopsis.</i>	26. — <i>parasitica.</i>
8. <i>Lagopus mutus.</i>	27. — <i>pomatorhina.</i>
9. <i>Colymbus septentrionalis.</i>	28. <i>Cepphus grylle.</i>
10. — <i>glacialis.</i>	29. <i>Uria arra.</i>
11. <i>Fulmarus glacialis.</i>	30. <i>Mergulus alle.</i>
12. <i>Ægialitis hiaticula.</i>	31. <i>Alca torda.</i>
13. <i>Strepsilas interpres.</i>	32. <i>Falco gyrfalco.</i>
14. <i>Tringa maritima.</i>	33. <i>Nyctea nivea.</i>
15. — <i>canutus.</i>	34. <i>Corvus corax.</i>
16. — <i>alpina.</i>	35. <i>Saxicola oenanthe.</i>
17. <i>Calidris arenaria.</i>	36. <i>Cannabina linaria.</i>
18. <i>Phalaropus fulicarius.</i>	37. <i>Emberiza lapponica.</i>
19. <i>Larus leucopterus.</i>	38. — <i>nivalis.</i>

I. Ynglefugle.

A. Fugle, hvis Reder fandtes.

1. <i>Pagonetta glacialis.</i>	10. <i>Phalaropus fulicarius.</i>
2. <i>Somateria mollissima.</i>	11. <i>Larus glaucus.</i>
3. — <i>spectabilis.</i>	12. — <i>eburneus.</i>
4. <i>Lagopus mutus.</i>	13. — <i>sabini.</i>
5. <i>Colymbus septentrionalis.</i>	14. <i>Sterna macrura.</i>
6. <i>Ægialitis hiaticula.</i>	15. <i>Lestris longicauda.</i>
7. <i>Strepsilas interpres.</i>	16. <i>Cepphus grylle.</i>
8. <i>Tringa alpina.</i>	17. <i>Falco gyrfalco.</i>
9. <i>Calidris arenaria.</i>	18. <i>Emberiza nivalis.</i>

B. Fugle, som sikkert yngler, men hvis Reder ikke fandtes.

1. <i>Anser torquatus.</i>	5. <i>Larus tridactylus.</i>
2. — <i>leucopsis.</i>	6. <i>Nyctea nivea.</i>
3. <i>Fulmarus glacialis.</i>	7. <i>Corvus corax.</i>
4. <i>Tringa canutus.</i>	

II. Fugle, som tilfældigt forekommer paa Vandring, og som sandsynligvis yngler nu og da.

1. <i>Mergus serrator.</i>	3. <i>Larus leucopterus.</i>	5. <i>Cannabina linaria.</i>
2. <i>Tringa maritima.</i>	4. <i>Uria arra.</i>	6. <i>Saxicola oenanthe.</i>

III. Tilfældige Gæster.

1. <i>Fuligula marila.</i>	3. <i>Alca torda.</i>
2. <i>Colymbus glacialis.</i>	4. <i>Emberiza lapponica.</i>

IV. Fugle, der kun forekom i Storisen og selv der tilfældigt.

1. <i>Lestris parasitica.</i>	2. <i>Lestris pomatorhina.</i>	3. <i>Mergulus alle.</i>

juv.

♂ juv.

♀ ad. Sommerdragt.

♀ ad. Eftersårsdragt.

♂ ad. Eftersårsdragt.

♂ ad. Sommerdragt.

GERHARD HEILMANN PINX.

LAGOPUS MUTUS.

H. H. THIELE IMP.

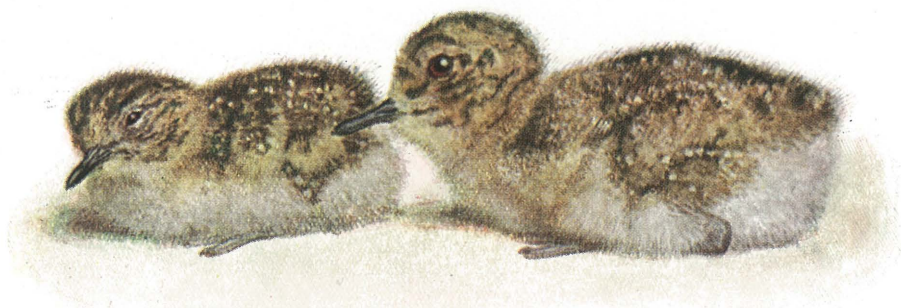

Æg af Sandløber, *Calidris arenaria*.

Æg af Sabines Maage, *Larus sabini*.

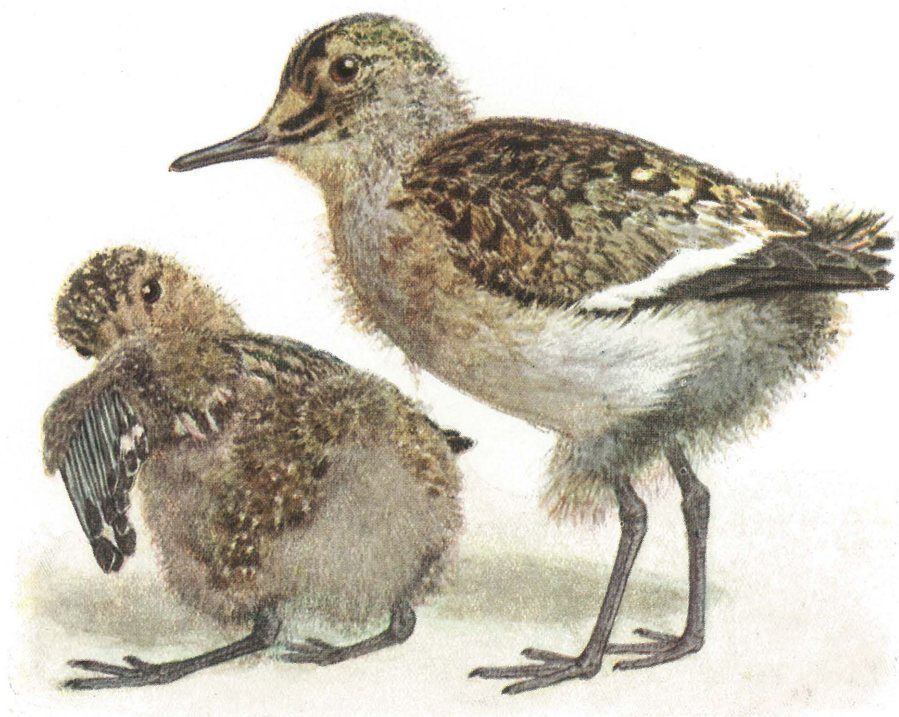

Nylig udklækket.

3 Dage gammel.

Gt

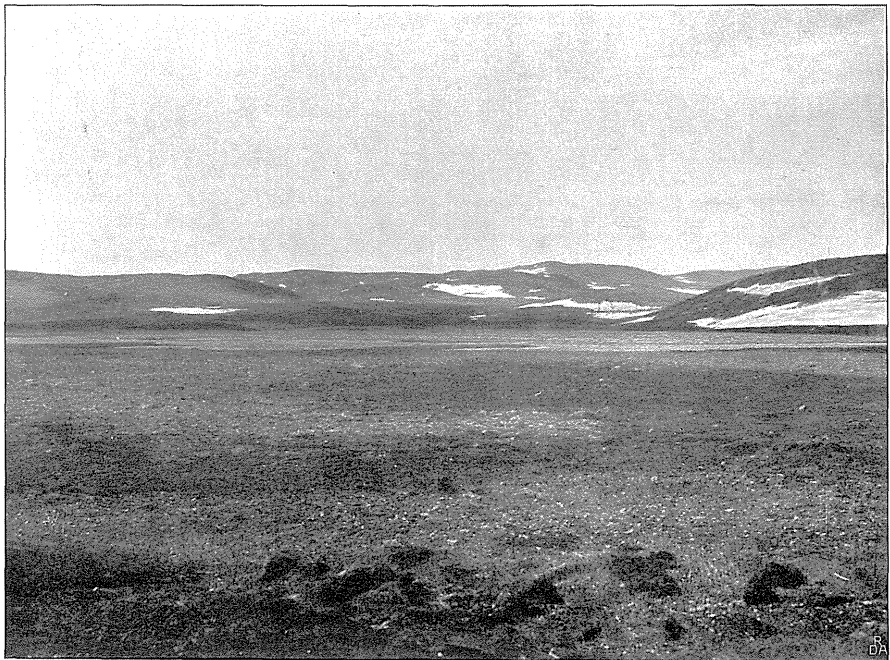

7 Dage gammel.

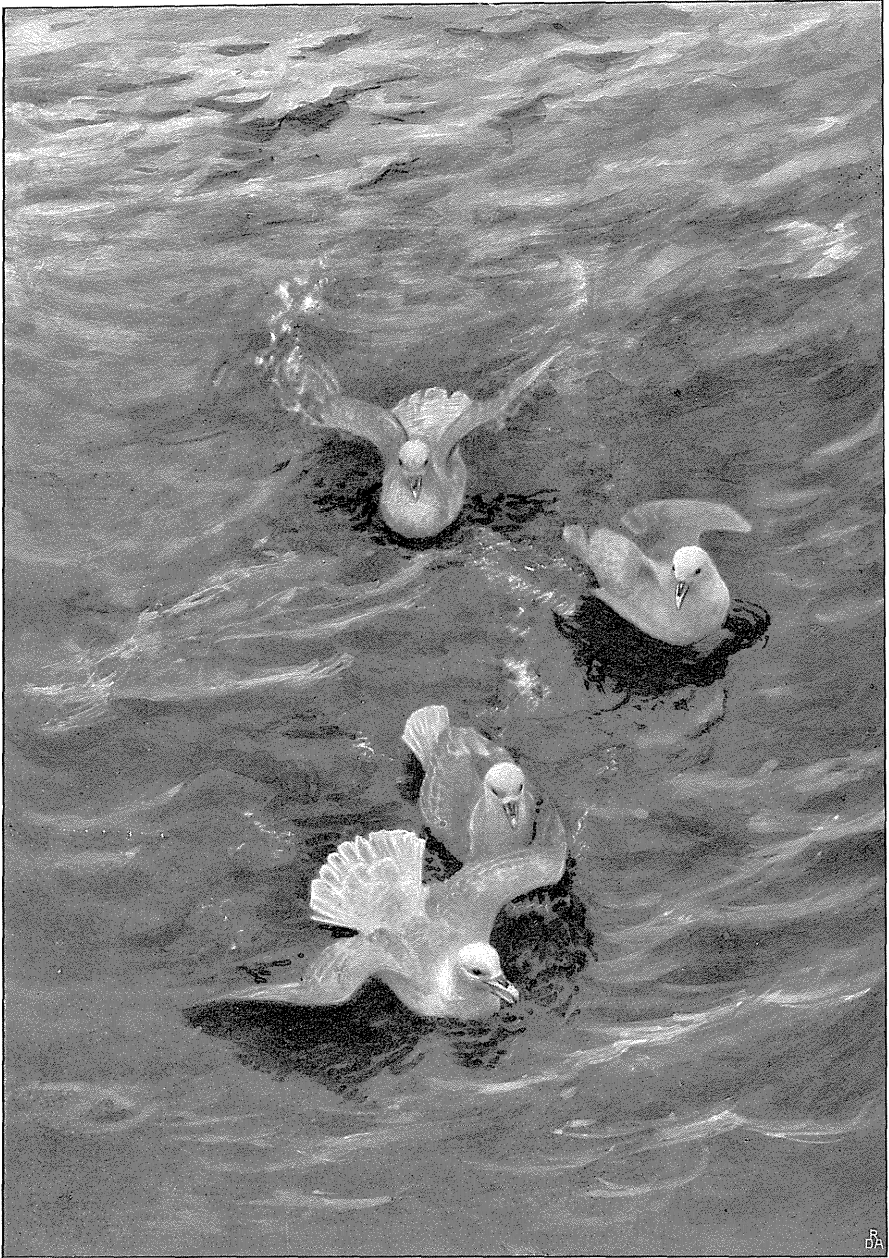
11 Dage gammel.

BRAMGAASENS (*BERNICIA LEUCOPSIS*) YNGLEPLADS.

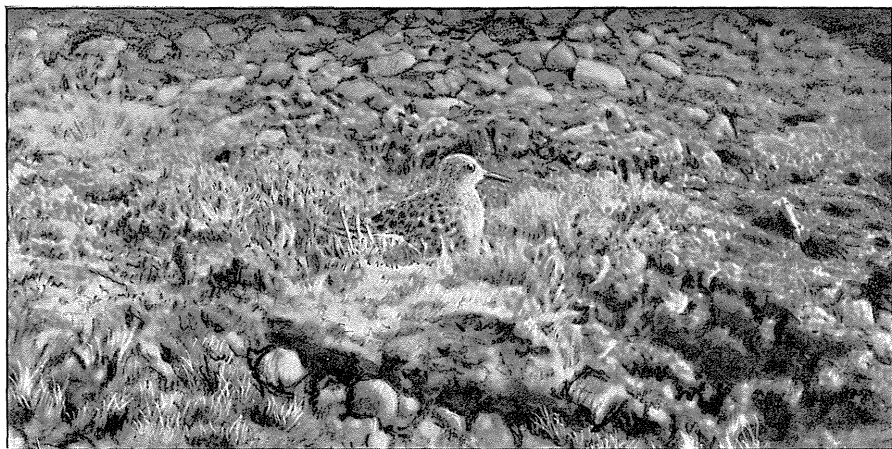
TYPISK SANDLØBERTERRAIN (*CALIDRIS ARENARIA*). JULI 1908.

MALLEMUKKER (*FULMAREUS GLACIALIS*) I KØLVANDET.

SANDLØBERREDE (*CALIDRIS ARENARIA*).

SANDLØBER (*CALIDRIS ARENARIA*) PAA REDEN.

THORSHANER (*PHALAROPUS FULICARIUS*).

THORSHANENS (*PHALAROPUS FULICARIUS*) REDEPLADSER.

ISMAAGEREDE (*LARUS EBURNEUS*).

REDE AF SABINEMAAGE (*LARUS SABINI*).

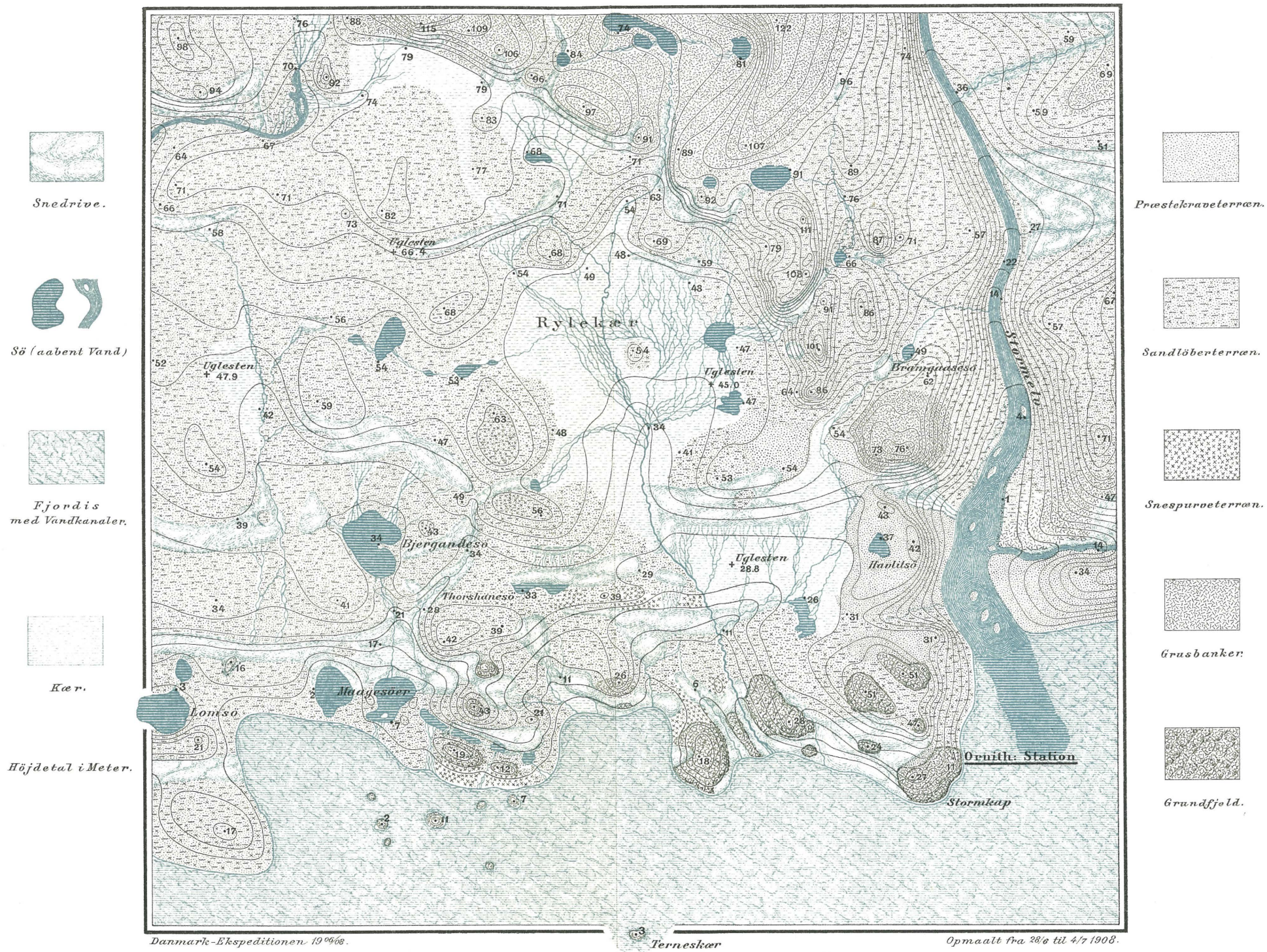

HAVTERNE (*STERNA MACRURA*) PAA REDEN.

LILLE KJOVE (*LESTRIS LONGICAUDA*) PAA REDEN.

PARTI AF WINGE'S KYST.

Maalestok 1:25 000.

1000 m 500 0 1 2 Kil.